

วารสารอักษราพิบูล

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วารสารอักษราพิบูล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Aksara Pibul Journal, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Pibulsongkram Rajabhat University

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จัดทำโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ส่วนทะเลแก้ว)
เลขที่ 156 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000
E-mail : huso@psru.ac.th โทรศัพท์ 0 5526 7087

วัตถุประสงค์

วารสารอักษราพิบูลเป็นวารสารทางวิชาการที่มีกระบวนการประเมินคุณภาพบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 คน ซึ่งผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (double blinded peer-reviews) จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์โดยอาจอยู่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือ รับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)
ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน , ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

เว็บไซต์วารสาร <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/APBJ/>

เลขมาตรฐานสากล ISSN : 2697-5165

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565)

จำนวน 25 เล่ม

ภาพหน้าปก ภาพบานประตูประดับมุก วิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก

พิมพ์ที่ ร้านถ่ายเอกสาร เอกก๊อปปี๊ พิษณุโลก เลขที่ 301/7-8 หมู่ 5 ตำบลพลายชุมพล
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000

วารสารอักษราพิบูล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565)

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สุธัญญา	ปานทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรพล	แสงเงิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย	วงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ศาสตราจารย์ชวน	เพชรแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สนม	ครุฑเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย	หมั่นยิ่ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆม	เมธจิรนนท์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์สุรชาติ	เกษประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์อรุณลักษณ์	รัตนพันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รณชัย	รัตนเศรษฐ	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย	พานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดสรวง	ยุทธนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลธรรม	เกื้อบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เลิศเสมอ	บุญยานันต์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปทุมพร	บุญชุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัทพา	บุญยะรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.พนัส	มัตยะสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.วรารัตน์	วรวิทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ฟ้า	วิไลขำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย	วงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์นาวาโท ดร.วัฒนชัย	หมั่นยิ่ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.สนม	ครุฑเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร (ข้าราชการบำนาญ)
รองศาสตราจารย์ ดร.เมฆม	เมธจิรนนท์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงภพ	ขุนมธูรส	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังวล	คัชชีมา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสูตร	โพธิ์เงิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญใจ	กิจชาลารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนภา	คล้ายสิงโต	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มยุรี	ถาวรพัฒน์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย	พานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สกล	เกิดผล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ข้าราชการบำนาญ)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา	ปานเกตุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อาจารย์ ดร.ศิริสาร	เหมือนโพธิ์ทอง	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.สุวรรณี	ทองรอด	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร.อรทัย	สุขจีระ	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
อาจารย์ ดร.สมเกียรติ	ติดชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
อาจารย์ ดร.สุธัญญา	ปานทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณากร	คงชนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
------------------------------	-------	------------------------------

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของการเขียน การอ้างอิงและการจัดรูปแบบ

อาจารย์ฟ้า	วิไลขำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
------------	--------	------------------------------

ฝ่ายประสานงานและจัดทำวารสาร

นายสัญญา	ปานแย้ม
นางสาวสุนิสา	เพชรพูล
นางสาวกชพรรณ	มันนุช

ออกแบบปก

นายพรชัย	บุญยก
----------	-------

บทบรรณาธิการ

วารสารอักษราพิบูล ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565) ที่ท่านเห็นอยู่นี้เป็นวารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม วารสารที่มีเนื้อหา ด้านมนุษยศาสตร์ โดยมุ่งสร้างเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการสายมนุษยศาสตร์ซึ่งนับวันจะถูกลดทอน และ “ละเลย” ความสำคัญและคุณค่าลงไปอย่างมาก โดยเนื้อหาของบทความที่ปรากฏในวารสารอักษราพิบูลฉบับนี้มีความเข้มข้นทางวิชาการและประกอบไปด้วยผู้เขียนทั้งในและภายนอกสถาบัน โดยบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

บทความ เรื่อง การสำรวจโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดย ปานดวงใจ บุญจนาวิโรจน์
บทความ เรื่อง จารึกคังกร : จุดเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ชาติอินโดนีเซีย โดยอุเทน วงศ์สถิตย์ และดอกกรัณ พัยศรี
บทความ เรื่อง วัจนกรรมโควิด 19 ในสื่อออนไลน์ : ประเภทวัจนกรรมและความหมาย โดยณัฐนิชา ผื่นคำสาย สุนิสา กัลเกตุ อรณัฐ ลุสนธิ อัญธิกา เผือกเนียม และสุชาดา เจียพงษ์
บทความ เรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมือง โดยอรทัย สุขจี และกุลธิดา ทองเนตร
บทความ เรื่อง วิเคราะห์คำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ โดยศราวุธ สุดงูเหลือม
บทความ เรื่อง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม โดยสุกัญญาโสภี ใจกล้า และณิรดา พุกกะวัน
บทความ เรื่อง The Effects Student - led Questioning on Student Confidence, Motivation, and Engagement Reading English-Language Short Fiction Texts in a Secondary School in the Lower North of Thailand โดย Nipawan Navawatana and Kyle Kohler
บทความ เรื่อง รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์ โดย อารณชนิศ แสงสังข์ และณัฐกานต์ เสียงชื่น และบทปริทัศน์หนังสือ เรื่อง สวัสดิ์ศรี คุณภรรยา : การแทรกแนวคิดผ่านนวนิยายแปลสมัยใหม่ของจีน โดยสุกัญญาโสภี ใจกล้า

บทความวิจัยและบทความวิชาการทั้งหมดล้วนผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันจำนวน 3 ท่านต่อบทความตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2564 ทำให้เนื้อหาในวารสารอักษราพิบูลนี้เต็มไปด้วยความเข้มข้นทางวิชาการเพิ่มมากยิ่งขึ้นไปอีก

วารสารอักษราพิบูล ขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านมนุษยศาสตร์ อันเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ชีวิตมนุษย์ และขอเรียนเชิญผู้ที่สนใจและรักที่จะรังสรรค์ผลงานวิชาการในทางมนุษยศาสตร์ วารสารอักษราพิบูลขอเป็นหนึ่งในตัวเลือกของท่านที่จะรับผลงานด้านมนุษยศาสตร์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่สร้างสรรค์องค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์ให้กว้างขวางไปยังขั้นอีก

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

การสำรวจโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ปานดวงใจ บุญจนาวิโรจน์..... 1

จารึกคังกร : จุดเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ชาติอินโดนีเซีย

อุเทน วงศ์สถิตย์ และดอกรัก พยัคศรี..... 19

วัจนกรรมโควิด 19 ในสื่อออนไลน์ : ประเพณีวัจนกรรมและความหมาย

ณัฐนิชา ผั่นคำสาย สุนิสา กัลเกตุ อรณัฐ ลุสนธิ อัญธิกา เผือกเนียม
และสุชาดา เจียพงษ์..... 33

กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมือง

อรทัย สุขจีระ และกุลธิตา ทองเนตร..... 51

วิเคราะห์คำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์

ศราวุธ สุดงูเหลือม..... 69

ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษา
ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชา
ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สุกัญญาโสภิ ไกลล่า และณริศรา พฤกษ์วัน..... 81

The Effects Student - led Questioning on Student Confidence, Motivation, and
Engagement Reading English-Language Short Fiction Texts in a Secondary School
in the Lower North of Thailand

Nipawan Navawatana and Kyle Kohler..... 99

รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของ
หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์

อาภรณ์ชนิต แสงสังข์ และณัฐกานต์ เสี่ยงขึ้น..... 117

บทปริทัศน์หนังสือ

สวัสดีครับ คุณภรรยา : การแทรกแนวคิดผ่านนวนิยายแปลสมัยใหม่ของจีน

สุกัญญาโสภิ ไกลล่า..... 133

บทความวิจัย (Research Article)

การสำรวจโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน A Survey of Chinese Idiomatic Phrase Structures

ปานดวงใจ บุญจนาวีโรจน์^{1*}Panduangchai Boonjanawirod^{1*}

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจปริมาณโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันทีปรากฏในแบบเรียน A Course in Chinese Colloquial Idioms และ เอกสารคู่มือ HSK Spoken Idioms จำนวน 258 สำนวน ใช้วิธีคัดเลือกข้อมูลโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยใช้รูปแบบการแบ่งโครงสร้างวลีของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้างแบบบทกวี-บทกรรม โครงสร้างแบบต่างระดับ โครงสร้างแบบประธาน - กริยา โครงสร้างแบบส่วนเสริม โครงสร้างแบบคู่ขนาน โดยอ้างอิงรูปแบบการแบ่งโครงสร้างวลีตามหลักไวยากรณ์ภาษาจีน (Li, 2012) ในการวิจัยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้พจนานุกรมสำนวนจีน ในการแบ่งแยกชนิดของคำ จากนั้นรวบรวมข้อมูลผลการวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ

จากการศึกษาสำนวนจีนที่ปรากฏในแบบเรียนและเอกสาร พบสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันจำนวนทั้งหมด 258 สำนวน ผลการวิจัยนี้พบว่า โครงสร้างแบบบทกวี - บทกรรม มี 107 สำนวน โครงสร้างแบบต่างระดับมี 59 สำนวน โครงสร้างแบบประธาน - กริยามี 18 สำนวน โครงสร้างแบบส่วนเสริม มีจำนวน 22 สำนวน และโครงสร้างแบบคู่ขนานมี 43 สำนวน นอกจากนี้ยังพบโครงสร้างแบบรูปประโยคอีก 9 สำนวน ซึ่งแสดงถึงสำนวนประเภทนี้มีรูปแบบโครงสร้างแบบบทกวี-บทกรรมจำนวนมากที่สุด เป็นร้อยละ 41.47 จากจำนวนทั้งหมด

คำสำคัญ : สำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำนวนที่ใช้บ่อย โครงสร้างวลี

^{1*} สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Chinese Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

*Corresponding author; email: panduangchai.b@gmail.com

Received: 4 May 2022; Revised: 4 August 2022; Accepted: 11 November 2022)

Abstract

The aim of this research is to survey amount of the structure of Chinese idiomatic phrases total 258 idioms, in the textbook “A Course in Chinese Colloquial Idioms” and document “HSK Spoken Idioms” which was obtained by a specific random method (Purposive Sampling). The tools used in this research are 5 structures therefore, The Verb-Object phrase, The Endocentric phrase, The Subject-Predicate phrase, The complementary phrase and the Coordinative phrase. In the study, the researcher analyzed the data by using dictionary of Chinese idiom to distinguish different types of words. Then has gathered the results of analysis data to evaluate for the percentage value to show results of research into numerical data. Using the formula for calculating the percentage.

The result of studying about Chinese idiomatic phrases that is in documents and textbooks found that in a total of 258 Chinese idiomatic phrases that use in daily life, there are 107 idioms in the Verb-Object phrase, 59 idioms in the Endocentric phrase, 18 idioms in the Subject-Predicate phrase, 22 idioms in the Complementary phrase, 43 idioms in the Coordinative phrase and 9 idioms in Sentence structure. The concluding can be that the largest number of Chinese idioms that the researcher found is in the Verb-Object phrase, amounted for 41.47 % of the total.

Keywords : Chinese Idiomatic Phrases, Chinese Locution, Grammatical Structure

บทนำ

ภาษามักประกอบด้วยคำและสำนวน ซึ่งสำนวนประกอบด้วยคำต่าง ๆ จนเป็นกลุ่มคำหรือวลี และสามารถสื่อความหมายโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้การพูดคุยมือธรรมและเพิ่มสีสันในวงสนทนา สำหรับภาษาจีนมีสำนวนพูดหลายประเภท หนึ่งในนั้นมีสำนวนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือ 惯用语 จัดเป็นวลีจีนชนิดหนึ่งที่ใช้คำกระชับ มีความหมายแฝงนัยยะเชิงอุปมาอุปมัย แปลความของคำตรงตัวไม่ได้ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยตัวอักษรจีนสามพยางค์ หรือเรียกว่า รูปแบบสามตัวอักษร (三字格) (Ma, 1998, อ้างถึงใน ชาดา บุณนาค, 2561) บางครั้งอาจมีเพียงหนึ่งตัวอักษร สองหรือสามตัวอักษรขึ้นไป (ชาดา บุณนาค, 2561, น. 41-42)

เห็นได้ว่าสำนวนพูด 惯用语 เป็นภาษาพูดใช้คำเรียบง่าย ที่ผู้คนใช้กันโดยทั่วไปมาเรียงเป็นวลี มีโครงสร้างคล้ายกับประโยคพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ผู้ฟังจำต้องถอดความอีกทอดหนึ่ง อีกทั้ง การจำแนกคำปกติและสำนวน 惯用语 นอกจากต้องมีความรู้พื้นฐานการใช้คำหรือวลี เข้าใจสถานการณ์และสภาพสังคมของจีนแล้ว ลักษณะเฉพาะของสำนวนจีนประเภทนี้ยังมี โครงสร้างทางไวยากรณ์ในหลากหลายรูปแบบอีกด้วย

ในด้านการเรียนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนต่างชาตินั้น มีเนื้อหาอธิบายความหมายและการใช้สำนวนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (惯用语) ที่จัดทำเป็นหนังสือ แบบเรียนภาษาจีน และคู่มือหรือเอกสารเตรียมสอบวัดระดับภาษาจีน (HSK) ระบุความสำคัญมากขึ้น ทำให้เป็นที่สนใจของผู้เรียนชาวต่างชาติที่ต้องการรู้จักและเพิ่มพูนเกี่ยวกับสำนวนจีนประเภทนี้ โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีความรู้ทางภาษาจีนระดับกลางจนถึงระดับสูง ผู้เรียนกลุ่มนี้มักมีความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาจีนในระดับในระดับกลางขึ้นไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงประสงค์ศึกษารวบรวมสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่มีลักษณะเฉพาะด้านความหมายที่คมคายแปลตรงตัวไม่ได้แล้ว ยังในอยู่ในรูปแบบโครงสร้างทางไวยากรณ์ เพื่อทำให้เข้าใจเกี่ยวกับสำนวนจีนประเภทนี้ตามหลักไวยากรณ์ภาษาจีนมากขึ้น จึงประสงค์จำแนกสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่ปรากฏในแบบเรียนและเอกสารการเรียนภาษาจีนให้ละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจปริมาณสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันจำแนกตามประเภทโครงสร้างวลี ที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนและเอกสารคู่มือสอบวัดระดับภาษาจีน จำนวน 2 เล่ม คือ A Course in Chinese Colloquial Idioms (Shen, 2014) และ HSK Spoken Idioms (Guo, 2017)

นิยามศัพท์

1. สำนวนที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน (惯用语) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สำนวนติดปาก เป็นสำนวนชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสำนวนจีนประเภทอื่น ๆ ตามรูปศัพท์นั้น หมายถึงถ้อยคำหรือสำนวนภาษาที่ใช้บ่อย จัดเป็นวลีชนิดหนึ่งที่มีความหมายเป็นนัย กินความกว้างหรือลึกซึ้ง และมีความสมบูรณ์ในตัวสำนวนเอง มิใช่แปลความหมายของคำตรงตามตัว แต่เป็นการถอดความหมายในเชิงอุปมาเปรียบเทียบกับ ซึ่งลักษณะนี้จึงทำให้สำนวน 惯用语 มีความแตกต่างจากวลีทั่ว ๆ ไป (Ma, 1998, อ้างถึงใน ชาดา บุณนาค, 2561, น. 41)

2. วลี หมายถึง กลุ่มคำ (词组) ที่มาจากคำและคำตามความสัมพันธ์อย่างแน่นนอนประกอบกันขึ้นมากเป็นหนึ่งกลุ่มคำ หน้าที่ของกลุ่มคำเหมือนกับคำ สามารถเป็นส่วนขยายในประโยค กลุ่มคำบางส่วนก็สามารถเป็นส่วนประกอบของประโยคได้ “กลุ่มคำ” สามารถเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “โครงสร้าง (结构)” หรือ “วลี (短语)” (Li, 2012, p. 155)

3. โครงสร้างวลี หมายถึง องค์ประกอบทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบพื้นฐานในรูปแบบดั้งเดิมของหลักไวยากรณ์ โครงสร้างของวลีแบ่งออกเป็นทั้งหมด 11 ประเภท (Li, 2012)

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยได้รวบรวมจากแบบเรียน A Course in Chinese Colloquial Idioms (Shen, 2014) และเอกสารคู่มือ HSK Spoken Idioms (Guo, 2017) ทั้งหมดจำนวน 258 สำนวน

สมมติฐานวิจัย

จำนวนโครงสร้างวลีของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่พบมากที่สุด คือ โครงสร้างแบบบทกริยา - กรรม (动宾结构)

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (惯用语) เฉียนจวิน เฉียนมวเมธ (2562, น. 481) ให้ความหมายว่า เป็นภาษาที่ใช้ตามประเพณีนิยม ภาษาที่ใช้เป็นประจำ ซาดา บุนนาค (2561, น. 40-58) ให้ความหมายสำนวน 惯用语 ว่าเมื่อแยกความหมายแต่ละตัวอักษร คำว่า 惯 หมายถึง เคยชิน ใช้บ่อย ติดเป็นนิสัย 用 หมายถึง ใช้ การใช้ 语 หมายถึง ภาษา คำพูด เรียกกรวมกันจึงมีความหมายถึง สำนวนภาษา ถ้อยคำที่ใช้บ่อย มักใช้ในภาษาพูดและชีวิตประจำวัน เป็นวลีติดปากแสดงความหมายโดยนัย เป็นการอุปมาอุปไมยไม่สามารถแปลตรงตามตัวอักษรได้ นพดล นันทสุขเกษม (2557, น. 181) ให้ความหมายของสำนวน 惯用语 ว่าเป็นสำนวนจีนประเภทอีกหนึ่งที่มีรูปแบบค่อนข้างตายตัว แต่ไม่ตายตัวเท่ากับสำนวนสุภาษิต (成语) มีความหมายสมบูรณ์และพิเศษเฉพาะในตัวเอง ซึ่งความหมายของสำนวน 惯用语 นี้ มักจะไม่ได้มีความหมายตรงไปตรงมาตามตัวอักษร แต่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบหรือเชิงอุปมาอุปไมย โดยมากแล้วสำนวน 惯用语 จะเป็นวลีที่มีสามพยางค์ (ใช้อักษรจีน 3 ตัว) เช่น 拍马屁 หากแปลความหมายตามรูปศัพท์จะหมายถึง “ตบกันม้า” แต่ในสำนวนนี้มีความหมายเชิงอุปมาว่า

“ประจบสอพลอ, ยกยอปอปั้น” Ma (Ma, 1998, อ้างถึงใน ซาดา บุนนาค, 2561, น. 41) ให้ความหมายของ 惯用语 ไว้ว่า หมายถึง สำนวนที่มักใช้บ่อย เป็นสำนวนชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากสำนวนจีนประเภทอื่น ๆ ตามรูปศัพท์ หมายถึง ถ้อยคำ หรือสำนวนภาษาที่ใช้บ่อย 惯用语 จัดเป็นวลีชนิดหนึ่งที่มีความหมายเป็นนัย กินความกว้างหรือลึกซึ้ง และมีความสมบูรณ์ในตัวสำนวนเอง มิใช่แปลความหมายของคำตรงตัว แต่เป็นความหมายในเชิงอุปมาเปรียบเทียบ 惯用语 ส่วนใหญ่มักประกอบด้วยตัวอักษรจีนสามตัว เรียกว่า รูปแบบสามตัวอักษร หรือ 三字格 และรูปแบบที่ได้ประกอบสามตัวอักษร เช่น 开夜车 (ทำงานหนักตลอดคืน) 走后门 (เล่นใต้โต๊ะ) บางครั้งอาจมีเพียงหนึ่งตัวอักษร เช่น 牛 (ยอดเยี่ยม) หรือสองตัวอักษร เช่น 三八 (แปลกหรือไม่ปกติ) หรือสามตัวอักษรขึ้นไป 八九不离十 (เป็นเช่นนั้นอย่างแน่นอน) ส่วนด้านลักษณะของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันนั้น Li (2011) อธิบายลักษณะของ 惯用语 ว่าเป็นสำนวนประเภทนี้เป็นหนึ่งในเครื่องมือสื่อสารของภาษาจีน สำนวนพวกนี้สามารถสร้างตัวประโยคได้เหมือนกับคำพูด แต่มีระดับในการแสดงสูงกว่าคำในภาษาพูด ตัวอักษรค่อนข้างที่จะเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน แต่ยังมีการแฝงนัยยะความคิดที่ซับซ้อนมากกว่าเป็นสำนวนชนิดหนึ่ง มักแสดงความหมายที่สมบูรณ์เป็นวลีที่ตายตัวคงที่ ความหมายของสำนวนจะเป็นในเชิงอุปมาอุปไมย เช่น 开夜车 “ขับรถกลางคืน” 拉后腿 “ดึงขาหลัง” 卖关子 “ขายใบตราส่งของ” เป็นต้น Wang (2006) ศึกษาลักษณะของสำนวน 惯用语 ว่าโดยพื้นฐานจะมาจากตัวอักษรที่ประกอบอยู่ในสำนวนประเภทนี้มักจะเป็นการอุปมา โดยใช้โวหารทางวาทศิลป์ที่หลากหลาย เน้นความกระชับมาสร้างเป็นสำนวนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำนวนจีนประเภทนี้มีตั้งแต่อักษรสองตัว อักษรสามตัวและอักษรหลายพยางค์ แต่รูปแบบสำนวนอักษรสามตัวนั้นมักพบเห็นได้มาก มักเป็นโครงสร้างกริยา - กรรม โครงสร้างแบบคำหลักคำขยาย และโครงสร้างอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในโครงสร้างกริยา - กรรมกับโครงสร้างคำหลักคำขยาย ตัวอย่างเช่น 敲边鼓, 挖墙脚, 走后门, 和稀泥, 唱双簧 เป็นต้น

สิ่งที่แสดงความแตกต่างระหว่างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันและสำนวนจีนประเภทอื่นนั้น เชิดชัย ผาสุพงษ์ (2545, น. 3) ได้ศึกษาสำนวนจีน (熟语) ทุกประเภท ได้กล่าวว่าสำนวนจีนนั้นมีขอบข่ายกว้างมากและมีจำนวนมหาศาลเชื่อกันว่ามีไม่ต่ำกว่าแสนสำนวน โดยประมาณมีเอกลักษณ์พิเศษทางภาษาที่มีรูปแบบแน่ชัดขอบข่ายครอบคลุมกว้างขวางมีลักษณะเป็นการใช้แบบคงตัวการใช้ตามความเคยชินหรือวิธีสำเร็จรูปจัดเป็นสำนวน (熟语) ได้โดยทั่วไป มีดังนี้ (1) 俗语 หมายถึง สำนวนพื้นบ้าน เช่น 好汉做事好汉当 (ลูกผู้ชายกล้า ทำก็กล้ารับ) (2) 成语 หมายถึง สำนวนสำเร็จรูป สำนวนประเภทนี้ส่วนใหญ่มีตำนานที่มาและมีลักษณะ

เป็นความเปรียบหรือเท้าความโดยมากมักจะมีสี่พยางค์ เช่น 孤掌难鸣 (ตบมือข้างเดียวไม่ดัง) 打草惊蛇 แหวกหญ้าให้งูตื่น (3) 惯用语 หมายถึง สำนวนเคยชิน สำนวนประเภทนี้เกิดจากภาษาพูดปากต่อปากของชาวบ้านต่อมาแพร่หลายมาในภาษาเขียนด้วย ส่วนมากมีสามพยางค์ เช่น 拍马屁 (ประจบสอพลอ) 双刃剑 (ดาบสองคม) (4) 谚语 หมายถึง สำนวนภาษิต เช่น 福无双来, 祸不单行 (เรื่องดีมักมาทีละหนเรื่องไม่ดีมักมาอย่างกระหน่ำซ้ำซ้อน) (5) 歇后语 หมายถึง สำนวนละท้ายหรือคำพังเพยเปรียบเทียบกับชนิดหนึ่ง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรกเป็นส่วนเปรียบเทียบ ส่วนหลังเป็นส่วนให้ความหมายหรือคำอธิบายโดยทั่วไปหรือจะพูดเพียงส่วนแรกไม่พูดส่วนหลัง เป็นการละท้ายไว้ให้กลับไปคิดเพิ่มเอง แต่ตอนนี้เริ่มจะพูดกันทั้งสองส่วน เช่น 千里送鹅毛——礼轻情意重 (เดินทางไกลพันลี้เพื่อส่งขนห่านมาให้ - ของขวัญดูอวดราคา, แต่น้ำใจไมตรีล้ำค่า) บางทีก็เขียนติดกันทั้งสองส่วน เช่น 千里送鹅毛, 礼轻情意重

ด้านทฤษฎีโครงสร้างวลีของไวยากรณ์ภาษาจีน Li (2012) ได้อธิบายโครงสร้างวลีทางไวยากรณ์ภาษาจีนทั้งหมด 11 แบบ ซึ่งในงานวิจัยของ Zhao (2018) ได้นำโครงสร้างวลีตามหลักหลักไวยากรณ์ มุ่งเน้นจำแนกประเภทของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 惯用语 โดยเฉพาะจึงได้จำแนกประเภทสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันตามโครงสร้างไวยากรณ์ 5 แบบ ซึ่งผู้วิจัยเลือกประเภทโครงสร้างวลีที่สอดคล้องกับสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันมา 5 แบบเช่นกัน ได้แก่ โครงสร้างแบบคู่ขนาน โครงสร้างแบบประธาน-ภาคแสดง โครงสร้างแบบกริยา - กรรม โครงสร้างแบบต่างระดับ และโครงสร้างแบบส่วนเสริม ดังนี้

1. วลีคู่ขนาน (联合词组) คือ วลีที่เกิดจากคำชนิดเดียวกันตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาผสมกัน เพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบคู่ขนาน เช่น

“老师学生” ทั้ง 老师 และ 学生 ล้วนเป็นคำนาม(名词)

“他和我” ทั้ง 他 และ 我 ล้วนเป็นคำสรรพนาม(代词)

“参观访问” ทั้ง 参观 และ 访问 ล้วนเป็นคำกริยา(动词)

“积极努力” ทั้ง 积极 และ 努力 ล้วนเป็นคำคุณศัพท์(形容词)

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีคู่ขนาน ประกอบไปด้วย 1.1 ลำดับคำในวลีคู่ขนานสามารถสลับตำแหน่งกันได้ ไม่ส่งผลกระทบต่อความหมาย 1.2 โดยทั่วไปประกอบขึ้นจากคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา หรือคำคุณศัพท์ 1.3 สามารถใช้คำพ้อง(虚词) มาเชื่อมต่อระหว่างคำได้ เช่น 笔和纸, 上午或者下午, 你们和他们, 观荣而伟大, 参观并讨论, 又高又瘦 1.4 ข้างหน้าของวลีคู่ขนานเพิ่มส่วนประกอบขยายได้ 1.5 วลีคู่ขนานที่มีลักษณะกริยา (谓词性) ตามหลังได้ด้วยบทกรรม(宾语) บทเสริมกริยา (补语) หรือคำเสริมอาการ (动态助词)

2. วลีประธาน – กริยา (主谓词组) คือ กลุ่มคำที่ประกอบขึ้นจากคำที่มีความสัมพันธ์กัน
ในฐานะภาคประธานกับภาคแสดงหรือกริยา (主和谓) เช่น

“头发长” 头发 ทำหน้าที่ภาคประธาน (主) 长 ทำหน้าที่ภาคแสดง (谓)

“他描写” 他 ทำหน้าที่ภาคประธาน (主) 描写 ทำหน้าที่ภาคแสดง (谓)

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีประธาน - กริยา ประกอบไปด้วย 2.1 ลำดับคำของวลี
ประธาน-กริยามีลักษณะคงที่แน่นอน ประธานนำหน้า กริยาตามหลัง 2.2 ประธานเป็นเป้าที่
ถูกบรรยาย มักจะทำหน้าที่โดยคำนาม หรือคำสรรพนาม ภาคกริยาอยู่ข้างหลังที่บรรยาย
ภาคประธาน มักจะทำหน้าที่โดยคำกริยา(动词) หรือคำคุณศัพท์ (形容词) เช่น “我看” 我
เป็นคำสรรพนาม (代词) ทำหน้าที่เป็นภาคประธาน 看 เป็นคำกริยา (动词) ทำหน้าที่เป็น
ภาคแสดง “目的明确” 目的 คือ คำนาม(名词) ที่เป็นประธาน “明确” คือคำคุณศัพท์
(形容词) ที่เป็นกริยา 2.3 ระหว่างคำในกลุ่มคำไม่ต้องใช้คำพ้อง (虚词) เชื่อมต่อ 2.4 โดยทั่วไป
ลงเสียงหนักที่คำหลังในวลีประธาน-กริยา

3. วลีกริยา – กรรม (动宾词组) คือ กลุ่มคำที่ประกอบขึ้นจากคำที่มีความสัมพันธ์กัน
ในฐานะกริยา (动) กับบทกรรม (宾) เช่น

“吃饭” 吃 เป็นคำกริยา(动词) 饭 เป็นคำนาม (名词) ทำหน้าที่เป็นบทกรรม (宾语)

“写汉字” 写 เป็นคำกริยา (动词) 汉字 เป็นคำนาม (名词) ทำหน้าที่เป็นบทกรรม
(宾语) ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีกริยา-กรรม ประกอบด้วย 3.1 ลำดับคำในวลี
กริยา -กรรมนั้นคงที่ คำกริยาอยู่ข้างหน้าแน่นอน 3.2 คำหน้าเป็นคำสรรพนามกริยา แสดงการกระทำ
หรือพฤติกรรม คำหลังเป็นคำแสดงผลกระทบหรือการถูกครอบงำจากคำที่อยู่ข้างหน้า
3.3 คำกริยา โยงท้ายด้วยบทกรรมได้โดยตรง ไม่ต้องมีคำพ้อง (虚词) 3.4 เสียงหนักในวลี
กริยา - กรรมโดยทั่วไปเน้นลงที่คำตามหลัง 3.5 ในวลีกริยา - กรรมข้างหลังคำกริยาอาจโยงคำ
เสริมอาการ หรือบทเสริมกริยา (动态助词或补语) เข้าไปด้วยที่มาเชื่อมระหว่างกลาง

4. วลีต่างระดับ (偏正词组) คือ กลุ่มคำที่ประกอบกันขึ้นมาจากความสัมพันธ์ต่างระดับ
ระหว่างส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) กับส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ซึ่งเป็นส่วนประกอบหน้า
หลังตามลำดับ โดยทั่วไปวลีต่างระดับ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

(1) วลีต่างระดับลักษณะคำนาม (名词性偏正词组) คือวลีต่างระดับที่มีส่วนประกอบ
ส่วนหลังเป็นคำนาม(名词) เช่น

“沙漠地带” 沙漠 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ทำหน้าที่เป็นบทขยายนาม (定语)
地带 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่เป็นคำหลัก (中心语)

“劳动人民” 劳动 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ที่เป็นบทขยายนาม (定语) 人民 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่ เป็นคำหลัก (中心语)

(2) วลีต่างระดับลักษณะคำกริยา (动词性偏正词组) กับวลีต่างระดับลักษณะ คำคุณศัพท์ (形容词性偏正词组) คือวลีต่างระดับที่มีส่วนหลังเป็นคำกริยา (动词) หรือ คำคุณศัพท์ (形容词) เช่น

“详细解释” 详细 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ที่เป็นบทขยายหน้ากริยา (状语) 解释 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่ เป็นคำหลัก (中心语)

“很结实” 很 เป็นส่วนขยายหรือฝ่ายรอง (偏) ที่เป็นบทขยายหน้ากริยา (状语) 结实 เป็นส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก (正) ที่ เป็นคำหลัก (中心语)

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีต่างระดับ (偏正词组的语法特点) ประกอบด้วย

4.1 ลำดับคำของวลีต่างระดับ มีความคงที่แน่นอน ข้างหน้าคือส่วนขยายหรือฝ่ายรอง ข้างหลังคือส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก ส่วนประกอบหน้าเป็นส่วนขยายของส่วนประกอบหลัง เช่น 一本书会做, 两个小时, 多么繁荣, 他叔叔, 高兴地说, 用的东西, 可怜的人, 多听多说, 蓝蓝的天空, 非常乐观

4.2 ส่วนประกอบหลังของวลีต่างระดับจะเป็นคำนาม คำกริยา หรือคำคุณศัพท์ คำชนิดใด ชนิดหนึ่ง ในขณะที่ส่วนประกอบหน้าอาจทำหน้าที่เป็นส่วนขยายได้ทุกชนิด

4.3 ระหว่างส่วนขยายหรือฝ่ายรอง กับส่วนถูกขยายหรือฝ่ายหลัก ในวลีต่างระดับบางที่ต้อง ใช้คำพร่อง (虚词) ต่อเชื่อม เช่น 安静的环境, 严肃地宣布, 他的声音, 客观地分析

4.4 เสียงหนักในวลีต่างระดับมักจะเน้นลงที่ข้างหน้าที่เป็นส่วนประกอบขยาย

5. วลีส่วนเสริม (补充词组) คือ กลุ่มคำที่ประกอบกันขึ้นมาจากความสัมพันธ์เชิงเสริม วลีส่วนเสริม แบ่งออกเป็นสองประเภท ดังนี้

(1) วลีเสริมกริยา (动补词组) ประกอบขึ้นจากคำกริยา (动词) กับส่วนประกอบเสริม (补充成分) เช่น

“洗干净” 洗 เป็นคำกริยา (动词) ที่ เป็นคำหลัก (中心语) 干净 เป็นคำคุณศัพท์ (形容词) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (补充成分)

“选出” 选 เป็นคำกริยา (动词) ที่ เป็นคำหลัก (中心语) 出 เป็นคำกริยา (动词) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (补充成分)

(2) วลีเสริมคุณศัพท์ (形补词组) ประกอบขึ้นจากคำคุณศัพท์ (形容词) กับส่วนประกอบเสริม (补充成分) เช่น

“高得很” 高 เป็นคำคุณศัพท์ (形容词) ที่เป็นคำหลัก (中心语) 很 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ (副词) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (补充成分)

“少一点儿” 少 เป็นคำคุณศัพท์ (形容词) ที่เป็นคำหลัก (中心语) 一点儿 เป็นคำบอกจำนวน (数量词) ที่เป็นส่วนประกอบเสริม (补充成分)

ลักษณะสำคัญทางไวยากรณ์ของวลีส่วนเสริม ประกอบด้วย

5.1 ลำดับคำในวลีส่วนเสริมคงที่แน่นอน คำหลักอยู่หน้า คำประกอบเสริมอยู่หลัง เช่น 整理好, 听懂, 念三遍, 休息一会儿

5.2 ระหว่างคำหลักกับส่วนประกอบเสริม บางที่ต้องใช้คำเสริมโครงสร้าง 得 หรือมีคำปฏิเสธ 不 เข้าเชื่อม เช่น 睡得着, 起得晚, 修不好, 看不见

5.3 ส่วนประกอบเสริมอาจทำหน้าที่โดยกริยา คำคุณศัพท์ เป็นส่วนน้อยที่เสริมโดยคำกริยาวิเศษณ์ และวลี (词组)

การศึกษาวิจัยสำนวนจีนในชีวิตประจำวัน 惯用语 ในภาษาจีน การค้นคว้าที่ผ่านมา มีการแสดงผลเกี่ยวกับลักษณะจำนวนพยางค์ของสำนวนจีนประเภทนี้ ลักษณะพิเศษทางความหมายของสำนวนจีนประเภทนี้ ลักษณะพิเศษของการใช้สำนวนและลักษณะพิเศษทางไวยากรณ์ของสำนวนประเภทนี้อยู่ในรูปแบบโครงสร้างวลี

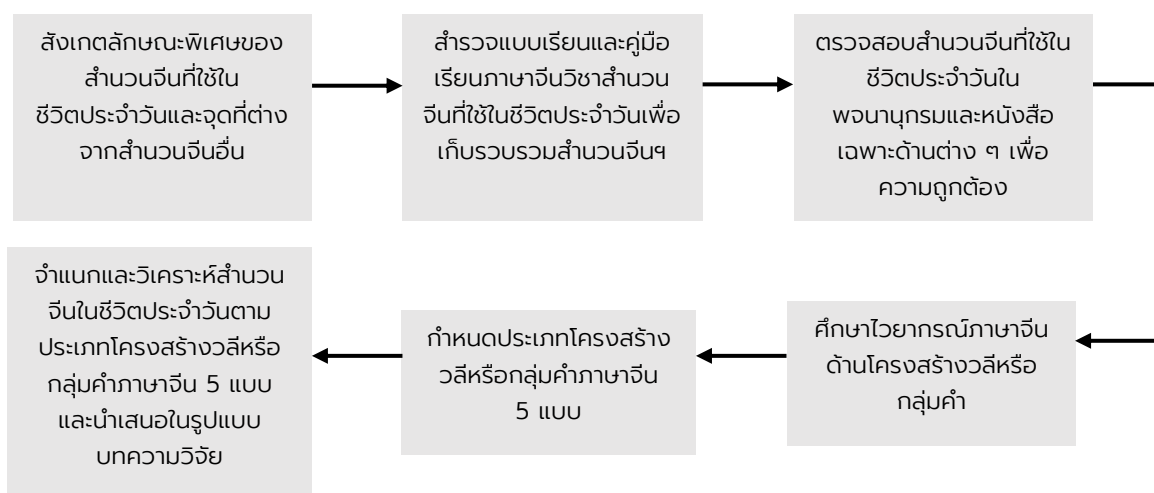
วนิดา ตั้งเทียนชัย (2552) ได้เน้นศึกษาเรื่อง โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้ของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 惯用语 พบว่า โครงสร้างวลี 8 แบบ คือ โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา โครงสร้างวลีแบบกริยา - กรรม โครงสร้างวลีแบบสหกริยา โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน โครงสร้างวลีแบบกริยา - ส่วนเสริม โครงสร้างวลีแบบต่างระดับ โครงสร้างวลีแบบบทควา และโครงสร้างวลีแบบซ้ำ โดยนับเป็นข้อมูลด้านสถิติสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นโครงสร้างวลีแบบกริยา - กรรมมีจำนวนมากที่สุด

Zhao (2018) ศึกษาถึงสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 惯用语 ในแบบเรียนจากมุมมองหลากหลายมิติทางลักษณะต่าง ๆ ของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น จำนวนพยางค์ของสำนวนจีนที่มีทั้ง 3-7 พยางค์ การใช้สำนวนจีนตามอารมณ์ความรู้สึกในเชิงต่าง ๆ ทั้งเชิงบวก เชิงลบ และเป็นกลาง การแสดงความหมายของสำนวนจีนประเภทนี้มีรูปแบบลีลาการเขียนด้วยภาษากระทัดรัด การแปลความหมายขยายออกไปเป็นความหมายใหม่ รูปแบบการอุปมาอุปไมย รูปแบบการยืมใช้หรือการใช้สำนวนมาเรียกแทนสิ่งที่กล่าวถึง อติพจน์หรือวิธีการเขียนสำนวนขยายความให้เกิดภาพจินตนาการให้ชัดขึ้น และกลวิธีทางวาทศาสตร์ประเภทบุคคลาธิฐาน Zhao (2018) ยังศึกษาการโครงสร้างไวยากรณ์ของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่แบ่งได้

5 แบบ ได้แก่ โครงสร้างแบบกริยา-กรรม โครงสร้างแบบคำหลัก-คำขยาย โครงสร้างแบบประธาน-ภาคแสดง โครงสร้างแบบส่วนเสริมคำหลัก และโครงสร้างแบบคู่ขนาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งด้านความหมายของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านลักษณะและสิ่งแตกต่างจากสำนวนจีนประเภทอื่น และด้านไวยากรณ์ โครงสร้างวลีภาษาจีน สามารถนำมาจัดทำกรอบแนวคิดวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนการศึกษาสำนวนจีนที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตแหล่งข้อมูลหลักจากแบบเรียนและเอกสารสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน 惯用语 2 เล่ม ดังนี้ A Course in Chinese Colloquial Idioms (Shen, 2014) และ HSK Spoken Idioms (Guo, 2017) จำนวน 258 สำนวน โดยเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นทฤษฎีลักษณะโครงสร้างวลีภาษาจีน ของ Li (2012, p. 155-254) ซึ่งจำแนกวลีไว้ 5 แบบ ดังนี้ (1) โครงสร้างแบบบทกริยา - บทกรรม (动宾结构) (2) โครงสร้างแบบต่างระดับ (偏正结构) (3) โครงสร้างแบบประธาน - กริยา (主谓结构) (4) โครงสร้างแบบส่วนเสริม (补充结构) (5) โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合结构) จากนั้นนำมากำหนดเป็นข้อคำถาม 6 ข้อเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (IOC) ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเจ้าของภาษา 2 คน และชาวไทย 1 คน

3. ตรวจสอบสำนวนและความหมายโดยใช้พจนานุกรมและหนังสืออธิบายเนื้อหาเกี่ยวกับสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน(惯用语) ดังนี้ Dictionary of Chinese Idiomatic Expressions (Wen, 2007) A Handbook of Chinese Locution (Su, 2007) The Chinese - English Explanation Dictionary of Guanyongyu (Zeng, 2011) A Systematic Chinese Course Idiomatic Expressions (Liu, 2014) Guanyongyu Xiao Cidian (Zhang, 2015) Idiomatic Phrases in Daily Life 1-2 (Wang, 2017) และพิชิตข้อสอบภาษาจีน 3 ฉบับสำนวนจีน (นพดล นันทสุขเกษม, 2557)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสำรวจสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนและเอกสาร 2 เล่ม จากนั้นจำแนกตามเครื่องมือวิจัยพิจารณาตามลักษณะโครงสร้างวลี 5 แบบ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมจำนวนของสำนวนจีนใช้ในชีวิตประจำวัน และคิดเป็นค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ (Percentage) (จรัลวิไล จรุงโรจน์, 2560, น. 104)

ผลการวิจัย

ผลจากการสำรวจและจำแนกโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันในแบบเรียนและเอกสารทั้ง 2 เล่ม แสดงผลทางสถิติได้ในตารางข้างล่างต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงผลด้านโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

สำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
4.1 โครงสร้างแบบบทกริยา-บทกรรม (动宾结构)	107	41.47
4.2 โครงสร้างแบบต่างระดับ (偏正结构)	59	22.87
4.3 โครงสร้างแบบประธาน-กริยา (主谓结构)	18	6.98
4.4 โครงสร้างแบบส่วนเสริม (补充结构)	22	8.53
4.5 โครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合结构)	43	16.67
4.6 โครงสร้างแบบอื่น ๆ (แบบรูปประโยค)	9	3.48
รวม	258	100

จากตาราง 1 แสดงจำนวนโครงสร้างสำนวนจีนส่วนใหญ่ที่พบมากที่สุด จำนวน 107 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 41.47 เป็นโครงสร้างแบบบทกริยา - บทกรรม (动宾结构) นอกจากนี้ยังพบโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันในลักษณะอื่น ๆ ที่นอกจาก 5 โครงสร้างดังกล่าวแล้ว เป็นโครงสร้างแบบรูปประโยค จำนวน 9 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.48

การวิเคราะห์สำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันในโครงสร้าง 5 แบบแบ่งเป็น 2 ส่วนตามชนิด คำ หน้าที่และความสัมพันธ์ของโครงสร้างวลีแต่ละรูปแบบทางหลักไวยากรณ์ภาษาจีน ดังในตาราง ตัวอย่างต่อไปนี้

ตาราง 2 ตัวอย่างสำนวนจีนที่มีโครงสร้างแบบบทกริยา-บทกรรม (动宾结构)

ที่	สำนวนจีน ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	การวิเคราะห์โครงสร้างวลีแบบบทกริยา-บทกรรม (动宾结构)	
		ส่วนที่ 1 บทกริยา(动)	ส่วนที่ 2 บทกรรม(宾)
1	开·夜车 (ทำงานหนักตลอด ทั้งคืน)	开 เป็นคำกริยา	夜车 เป็นแบบต่างระดับ (夜 เป็นบท ขยายนามและเป็นคำนาม 车 เป็นคำหลัก หรือคำที่ถูกขยาย และเป็นคำนาม)
2	喝·墨水儿 (จำเรียนวิชาความรู้)	喝 เป็นคำกริยา	墨水儿 เป็นแบบต่างระดับ (墨 เป็นบท ขยายนาม และเป็นคำนาม 水儿 เป็นคำหลักหรือคำที่ถูกขยาย และเป็น คำนาม)
3	捏着·一把汗 (ใจหายใจคว่ำ)	捏着 捏 เป็นคำกริยา	一把汗 เป็นแบบต่างระดับ (一把 เป็นคำคุณศัพท์ และเป็นบทขยายนาม, 一 เป็นจำนวนนับ, 把 เป็นคำลักษณ นาม 汗 เป็นคำนาม และเป็นคำหลัก หรือคำที่ถูกขยาย)

ตาราง 3 ตัวอย่างสำนวนจีนที่มีโครงสร้างแบบต่างระดับ (偏正结构)

ที่	สำนวนจีน ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	การวิเคราะห์โครงสร้างวลีแบบต่างระดับ (偏正结构)	
		ส่วนที่ 1 ส่วนขยาย(偏)	ส่วนที่ 2 คำหลัก(正)
1	铁·饭碗 (ตำแหน่งที่มั่นคง)	铁 เป็นบทขยายนาม, เป็นคุณศัพท์	饭碗 เป็นคำนาม
2	半瓶子·醋 (คนที่มีความรู้ งู ๆ ปลา ๆ)	半瓶子 เป็นแบบต่างระดับ เป็นบท ขยายนาม (半 เป็นคำบอกจำนวน, 瓶 子 เป็นคำนาม)	醋 เป็นคำนาม

ตาราง 4 ตัวอย่างสำนวนจีนที่มีโครงสร้างแบบประธาน-กริยา (主谓结构)

ที่	สำนวนจีน ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	การวิเคราะห์โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา (主谓结构)	
		ส่วนที่ 1 บทประธาน(主)	ส่วนที่ 2 ภาคแสดงหรือกริยา(谓)
1	英雄·无用武之地 (ผู้มีความสามารถแต่ ไร้ซึ่งโอกาสแสดง ฝีมือ)	英雄 เป็นคำนาม	无用武之地 เป็นแบบต่างระดับ (无 เป็นคำกริยาวิเศษณ์ และเป็นบท ขยายหน้ากริยา, 用武之地 เป็นนามวลี และเป็นคำหลักหรือคำที่ถูกขยาย)
2	丑话·说在前头 (บอกหรือเตือน ล่วงหน้าก่อนจะเกิด เรื่องร้าย)	丑话 เป็นคำนาม	说在前头 เป็นแบบกริยา-กรรม (说 เป็นคำกริยา และเป็นบทกริยา 在前头 เป็นแบบกริยา-กรรม และเป็น บทกรรม, 在 เป็นคำกริยา และเป็นบท กริยา, 前头 เป็นคำนาม และเป็นบท กรรม)

ตาราง 5 ตัวอย่างสำนวนจีนที่มีโครงสร้างแบบส่วนเสริม (补充结构)

ที่	สำนวนจีน ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	การวิเคราะห์โครงสร้างวลีแบบส่วนเสริม (补充结构)	
		ส่วนที่ 1 คำหลัก(中心语)	ส่วนที่ 2 คำกริยา(动词, 形容词)
1	笑掉大牙 (ขำจนฟันหลุด)	笑 เป็นคำกริยา	掉大牙 เป็นแบบกริยา-กรรม (掉 เป็นคำกริยา และเป็นบท กริยา, 大牙 เป็นคำนาม และเป็น บทกรรม)
2	吃不消 (ทนไม่ได้ รับไม่ไหว)	吃 เป็นคำกริยา	不消 เป็นแบบต่างระดับ (不 เป็น คำกริยาวิเศษณ์ และเป็นบทขยาย หน้ากริยา, 消 เป็นคำกริยา และ เป็นคำหลักหรือคำที่ถูกขยาย)

ตาราง 6 ตัวอย่างสำนวนจีนที่มีโครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合结构)

ที่	สำนวนจีน ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันที่พบ	การวิเคราะห์โครงสร้างวลี	
		ส่วนที่ 1	ส่วนที่ 2
1	刀子嘴豆腐心 (ปากร้ายใจดี)	刀子嘴 เป็นแบบคู่ขนาน เพราะ 刀子, 嘴 เป็นคำนาม	豆腐心 เป็นแบบคู่ขนาน เพราะ 豆腐, 心 เป็นคำนาม
2	老·大·难 (ยุ่งยากสลับซับซ้อน)	老, 大, 难 เป็นแบบคู่ขนาน คำคุณศัพท์	เพราะ 老, 大, 难 ล้วนเป็น

นอกจากโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่เป็นในรูปแบบตาราง 2 - 5 แล้วยังพบในรูปแบบอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นประโยค ดังเช่น 葫芦里卖的什么药 (มีความคิดหรือวางแผนอะไร), 脚踩两条船 (เหยียบเรือสองแคม), 太阳从西边出来 (เรื่องที่ไม่อาจเกิด ก็เกิดขึ้นแล้ว, ผิดคาด, ผิดปกติ), 天上掉馅儿饼 (ไม่พยายามแต่ได้ผลประโยชน์ ซึ่งเป็นไปไม่ได้), 一块石头落了地 (ตอนแรกกังวลใจ ตอนนี้งานใจ), 一口吃成个胖子 (เพียงครู่เดียวก็ไปถึงระดับที่สูงขึ้น) ซึ่งต้องใช้ทักษะการแปลถอดความหมายเพื่อความเข้าใจในสำนวนที่มีโครงสร้างรูปแบบนี้ได้

ผลการวิจัย

บทความวิจัยนี้ได้ศึกษาหาโครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จากการสำรวจสำนวนที่พบในแบบเรียนและเอกสารจำนวน 2 เล่ม มีจำนวนทั้งหมด 258 สำนวน และจำแนกหมวดหมู่สำนวนตามโครงสร้างวลี 5 แบบ พบว่าสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ เป็นโครงสร้างแบบบทกริยา-บทกรรม (动宾结构) จำนวน 107 สำนวน เป็นโครงสร้างสำนวนที่พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.47 โครงสร้างแบบต่างระดับ (偏正结构) จำนวน 59 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 22.87 โครงสร้างแบบประธาน-กริยา (主谓结构) จำนวน 18 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 6.98 สำนวน โครงสร้างแบบส่วนเสริม (补充结构) จำนวน 22 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 8.53 และโครงสร้างแบบคู่ขนาน (联合结构) จำนวน 43 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 16.67

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันจากแบบเรียนและเอกสารจำนวน 2 เล่ม ทั้งหมดจำนวน 258 สำนวน กำหนดโครงสร้างวลีของสำนวนที่ใช้ชีวิตประจำวันทั้ง 5 แบบ ได้แก่ โครงสร้างแบบบทกริยา-บทกรรม โครงสร้างแบบต่างระดับ โครงสร้างแบบประธาน-กริยา โครงสร้างแบบส่วนเสริมและโครงสร้างแบบคู่ขนาน โดยโครงสร้างแบบบทกริยา-บทกรรม (动宾结构) พบจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.47 ของจำนวนสำนวนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยนี้ที่สอดคล้องพร้อมเสริมข้อมูลเชิงปริมาณจากการคว่ำของซังศรีณย์ เชิดชูตระกูลชัย (2544, อ้างถึงใน วนิดา ตั้งเทียนชัย, 2552, น. 49-50) ที่ศึกษาเรื่อง สำนวนกริยา - กรรมแบบสามพยางค์ที่ใช้อยู่ในภาษาจีนโดยศึกษาลักษณะทั่วไป รูปแบบเนื้อหา โครงสร้างและลักษณะที่ใช้ในการสื่อความหมาย กล่าวว่าสำนวนที่ใช้อยู่ในภาษาจีนส่วนใหญ่ประกอบด้วยตัวอักษรจีนสามตัว และมีโครงสร้างแบบกริยา-กรรม ลักษณะเด่นของรูปแบบทางไวยากรณ์ของสำนวนที่ใช้อยู่คือ สามารถใช้สำนวนได้โดยตรงมีส่วนแทรกในสำนวนได้ นำคำ

มาไว้ข้างหน้าได้ และใช้คำกริยากรรมตัวอื่นแทนที่คำกริยากรรมที่มีอยู่เดิมในสำนวนได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างจากสำนวนประเภทอื่น ๆ โครงสร้างของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างวลีที่เรียบง่าย ใช้คำศัพท์ทั่วไปที่อยู่ในรูปแบบโครงสร้างแบบบทกวี-บทกรรม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบโครงสร้างวลีสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันในลักษณะอื่นที่นอกเหนือโครงสร้างวลี 5 แบบข้างต้น คือ สำนวนที่เป็นรูปแบบประโยคจำนวน 9 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 3.48 ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลมีบางสำนวนที่ยากต่อการแยกโครงสร้าง บางสำนวนมีรูปแบบโครงสร้างวลีมากกว่าหนึ่งรูปแบบ และอาจมีบางสำนวนอยู่ในโครงสร้างวลีที่นอกเหนือในบทความวิจัยนี้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เสนอแนะให้สำรวจและรวบรวมสำนวนที่ใช้ในชีวิตประจำวันจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและแตกต่างจากนี้ เช่น นิตยสาร ข่าว สื่อออนไลน์ ภาพยนตร์ ละครซีรีส์ภาษาจีน ข้อสอบวัดระดับภาษาจีน ฯลฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในรูปแบบหรือประเด็นอื่น ๆ เช่น ศึกษาที่มาและความหมายของสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หรือศึกษาเจตนาการใช้ของสำนวนจีนเข้าใจวัฒนธรรมจีนผ่านสำนวน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บทความวิจัยนี้มุ่งเน้นสำรวจจากเอกสารและแบบเรียนเท่านั้น ไม่ได้ครอบคลุมสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั้งหมดจากแหล่งข้อมูลแหล่งอื่น ฉะนั้นเพื่อสานต่อวิจัยด้านนี้สามารถรวบรวมสำนวนจีนที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่หลากหลายและตามสมัยนิยม เพื่อพัฒนาต่อยอดเป็นคลังข้อมูลสำหรับการเขียนเอกสารคู่มือเตรียมสอบวัดระดับภาษาจีนและแบบเรียนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทยได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จรัลวิไล จรูญโรจน์. (2560). *เทคนิคการวิจัยทางภาษาศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาดา บุนนาค. (2561). ภาษาคือประตูสู่โลกกว้าง: “惯用语” สำนวนวลีติดปาก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 11(11), 40-58.
- เชิดชัย ผาสุพงษ์. (2545). *พจนานุกรมสำนวนจีน-ไทย*. กรุงเทพฯ: พู่กันจีน.
- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2562). *พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 37). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- นพดล นันทสุขเกษม. (2557). *พินิจข้อสอบภาษาจีน 3 ฉบับสำนวนจีน*. สมุทรปราการ: ปสนันบุ๊ค.
- วนิดา ตั้งเทียนชัย. (2552). *สำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- Guo, X. l. (2017). *HSK spoken idioms* (3rd ed). China: Beijing Language and Culture University Press.
- Li, D. J. (2012). *A practical Chinese grammar for foreigners*. China: Beijing Language and Culture University Press.
- Li, L. (2011, December). Talking about idioms usage in tour guide language. *Tourism Review*, 1(1), 151–152.
- Liu, L. M. (2014). *Jump high a systematic Chinese course idiomatic expressions*. China: Beijing Language and Culture University Press.
- Shen, J. H. (2014). *A course in Chinese colloquial idioms* (16th ed). China: Beijing Language and Culture University Press.
- Su, X. L. (2007). *A handbook of Chinese locution*. China: Peking University Press.
- Wang, D. (2017). *Idiomatic phrases in daily life 1-2*. China: Beijing Language and Culture University Press.
- Wang, J. (2006, April). The role of literal meaning in idiomatic understanding. *Modern Chinese Review*, 43(4), 50–51.
- Wen, D. Z. (2007). *Dictionary of Chinese idiomatic expressions*. China: The Commercial.
- Zeng, D. J. (2011). *The Chinese-English explanation dictionary of Guanyongyu*. China: Shanghai University Press.

Zhang, X. Y. (2015). *Guanyongyu Xiao Cidian*. China: The Commercial.

Zhao, J. (2018). *Idioms of Hanyu Guanyongyu Jiaocheng and application to teaching chinese as a foreign language*. (Master's thesis, Liberal Arts, Chongqing Normal University).

บทความวิจัย (Research Article)

จารึกคังกร : จุดเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ชาติอินโดนีเซีย
Śaṅkara Inscription: The Connector of the National
History of Indonesia

อุเทน วงศ์สถิตย์¹ และดอกรัก พยัคศรี^{2*}Utain Wongsathit¹ and Dokrak Payaktri^{2*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของจารึกคังกร ประเทศอินโดนีเซีย ในฐานะที่เป็นจุดเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ชาติอินโดนีเซียยุคคลาสสิกในช่วงที่ราชวงศ์ไศเลนทร์ได้ปกครองพื้นที่ในเกาะชวา และมีความรุ่งเรืองจนสามารถสร้างมหาสถานที่ยิ่งใหญ่อย่างบุโรพุทโธ มหาสถานพุทธศาสนานิกายมหายาน และปรัมบานันมหาสถานศาสนาฮินดูไศวะนิกาย จารึกคังกรทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านการสนับสนุนทางศาสนาของพระเจ้าปณมกรัณ จากศาสนาฮินดูไศวะนิกายอันเป็นศาสนาที่พระเจ้าสัณญะ พระบิดาของพระองค์ได้นับถือมาแต่เดิมมาเป็นพุทธศาสนา นิกายมหายาน นอกจากนี้จารึกคังกรยังได้เชื่อมโยงจารึกที่สำคัญของอินโดนีเซียอีก 3 หลัก ได้แก่ จารึกโซโยเมอระโต ที่กล่าวถึง เสดลนทระ ตระกูลผู้ปกครองชวา ยุคแรกต้นตระกูลของราชวงศ์ไศเลนทร์ นับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกาย จารึกจังกัล ที่กล่าวถึงการสร้างคิปลิงคัมภีร์ของพระเจ้าสัณญะ และจารึกกาละสัน ที่กล่าวถึงการสร้างเทวาลัยแด่พระนางตารา พระโพธิสัตว์ฝ่ายหญิงในพระพุทธศาสนา ซึ่งจารึกทั้ง 4 หลักนี้ก็ทำให้เห็นถึงความต่อเนื่องของสายตระกูลของราชวงศ์ไศเลนทร์ โดยไม่มีการแยกพระเจ้าศรีสัณญะออกไปจากราชวงศ์ไศเลนทร์ แล้วไปตั้งราชวงศ์ของตนเองว่า ราชวงศ์สัณญะ

คำสำคัญ : ไศเลนทร์ ชวา ฮินดู พุทธศาสนา คังกร

¹ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master of Arts Program in Archeology, Faculty of Archaeology, Silpakorn University

^{2*} นักวิชาการ 5 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organisation)

*Corresponding author; email: dokrak.p@sac.or.th

(Received: 29 April 2022; Revised: 5 September 2022; Accepted: 11 November 2022)

Abstract

This article aims to indicate the importance of Śaṅkara inscription, Indonesia, as a link to the national history of Indonesia in the classical period. Śailendra dynasty was build a great place such as Borobudur and Prambanan. Śaṅkara inscription show the transition of the Śailendra dynasty's religious support from Hinduism to Buddhism. In addition, the Śaṅkara inscriptions linked three important inscriptions of Indonesia, namely the Sojomerto inscription, which mentions the Selendra family of Javanese rulers early, the ancestors of the Śailendra dynasty Hindu religion, Shiva sect, Inscription of Canggal, which talks about the creation of the Shiva Linga on the mountain of Lord Sanjaya. The inscription of Kalasan talking about the creation of the temple for Phra Nang Tara who is a female Bodhisattvas in Buddhism The 4 inscriptions show the continuity of the family line of the Śailendra dynasty without separating Sañjaya from the Śailendra dynasty and set up his own dynasty Sanjaya dynasty.

Keywords : Śailendra, Java, Hinduism, Buddhism, Śaṅkara

บทนำ

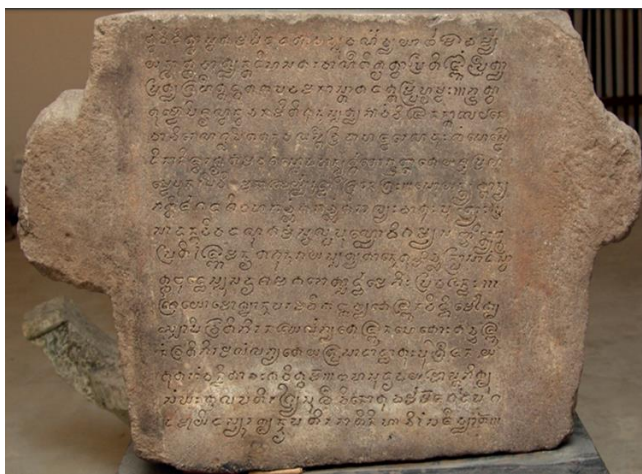
ราชวงศ์ไศเลนทร์เป็นราชวงศ์ที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ชาติอินโดนีเซีย ปกครองเกาะชวาในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12 จนถึงช่วงพุทธศตวรรษที่ 15 ในช่วงที่ราชวงศ์ไศเลนทร์มีอำนาจเหนือดินแดนที่ราบแถบชวากลางนี้ได้สร้างศาสนสถานที่ยิ่งใหญ่ไว้หลายแห่ง ที่เห็นเป็นประจักษ์ก็คือ “บุโรพุทโธ” มหาสถานแห่งพุทธศาสนานิกายมหายาน รวมทั้ง “ปรัมบานัน” มหาสถานแห่งศาสนาฮินดู ไศวะนิกาย และศาสนสถานอื่น ๆ ที่เรียกว่า “จันทิ” อีกหลายแห่งเช่นกัน ทำให้เห็นถึงความรุ่งเรืองและอำนาจของไศเลนทร์ มากไปกว่านั้นอำนาจของไศเลนทร์ยังแผ่ออกไปจนถึงอาณาจักรศรีวิชัยซึ่งเป็นอาณาจักรที่สำคัญในประวัติศาสตร์ชาติอินโดนีเซียเช่นกัน

การค้นพบจารึกดังกล่าวทำให้ประวัติศาสตร์อินโดนีเซียในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนผ่านราชบัลลังก์ระหว่างพระเจ้าสุริยวงศาไปสู่วะไลราชมหาราชชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วย

อธิบายการเปลี่ยนผ่านการนับถือศาสนาจากฮินดูของราชวงศ์ไศเลนทร์ไปเป็นพุทธศาสนamahayan และสนับสนุนทฤษฎีที่ว่าไม่มีเพียงราชวงศ์ไศเลนทร์เท่านั้นที่ปกครองในเกาะชวา

ความสำคัญของจารึกคังกร

จารึกคังกร (Śaṅkara) เคยอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมาลิก ภายหลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและได้ปิดตัวลงไป มีการนำของสะสมในพิพิธภัณฑสถานไปขายให้กับรัฐบาลและเอกชนหลายแห่ง ปัจจุบันอยู่กับนักสะสมคนหนึ่งไม่เปิดเผยนาม

ภาพ 1 จารึกคังกร ที่มา : อาโล กริฟฟิธส์

The Sanskrit Inscription of Śaṅkara and its Interpretation in the National History of Indonesia

จารึกหลักนี้ บันทึกด้วยอักษรกวิ ภาษาสันสกฤต ตามประวัติบอกว่าพบที่เมืองสรางเน ใกล้กับเมืองโซโลในจังหวัดชวากลาง จารึกไม่ระบุศักราช โบซาร์และอาโลคิดว่จารึกหลักนี้น่าจะจารึกบนศิลาสองก้อน แล้วบันทึกเรื่องราวต่อกัน โดยจารึกหลักที่พบนี้เป็นเพียงส่วนท้าย ยังขาดข้อความในศิลาจารึกในส่วนต้นที่ขาดหายไปและสันนิษฐานว่าน่าจะระบุศักราชไว้ (Griffiths, 2021) โบซาร์ได้สันนิษฐานว่าน่าจะทำขึ้นในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 13

เนื้อหาโดยสรุปของจารึกหลักนี้กล่าวถึง บิดาของคังกรได้กระทำพิธีบูชาพระศิวะอย่างหนักตามคำแนะนำของเหล่าครุทำให้ป่วยหนักเป็นเวลา 8 วัน แล้วจึงเสียชีวิต คังกรเสียใจและรู้สึกขยาดในไศวะนิกาย จึงได้เปลี่ยนการนับถือมาเป็นพุทธมหายานและให้การสนับสนุนภิกษุนักบวชในพุทธศาสนา

จารึกคังกรฉบับที่อ่านและตีความโดยโบชารีนีมีความสำคัญและได้ถูกบรรจุอยู่ในหนังสือชุดประวัติศาสตร์ชาติอินโดนีเซีย Sejarah nasional Indonesia (SNI) The National History of Indonesia เล่มที่ 2 Zaman Kuno หรือยุคโบราณ ช่วงพุทธศตวรรษที่ 6 ถึง 16 โดยตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ.2518 ครั้งที่สองปี พ.ศ.2524 และได้ปรับปรุงต้นฉบับจัดพิมพ์ใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ.2551 และพิมพ์ฉบับปรับปรุงนี้ใหม่อีกหลาย ๆ ครั้ง (Bambang & Endang, 2008)

โบชารีนีได้ตีความว่า **คังกร** ในจารึกนี้คือ พระเจ้าปณัฏมกรัณ และพระบิดาของพระองค์ ในจารึกก็คือ พระเจ้าศรีสัตยยะผู้นับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกาย พระเจ้าปณัฏมกรัณเคยนับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกายตามพระบิดามาก่อนและได้เปลี่ยนมานับถือพุทธศาสนามหายานหลังจากที่พระบิดาของพระองค์ประชวรและสวรรคตเพราะตรากตรำในการทำพิธีกรรมบูชาพระศิวะอย่างหนักหน่วง พระเจ้าปณัฏมกรัณเห็นว่าพุทธศาสนามหายาน มีความเมตตา และเป็นทางออกสำหรับการขจัดความหวาดกลัวในไศวะนิกายทั้งตัวพระองค์เอง และประชาชนของพระองค์ นอกจากนี้ในจารึกยังมีคำว่า **ธรม** และ **ภิกษุสงฆ** ซึ่งเป็นคำในพุทธศาสนาอย่างชัดเจน และพระเจ้าปณัฏมกรัณได้ทรงเลื่อมใสและอุปถัมภ์พุทธศาสนามหายานแล้ว (Boechari, 2012) แม้ว่าก่อนหน้านี้ราชวงศ์ไศเลนทร์จะได้นับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกายมาโดยตลอด

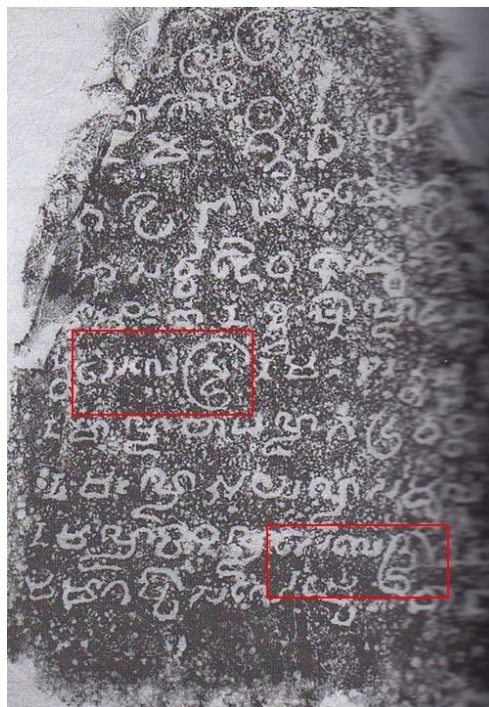
ไศเลนทร์คือใคร?

คำว่า “ไศเลนทร์” มีความหมายตามรูปศัพท์ในภาษาสันสกฤตว่า “เจ้าแห่งภูเขา” ถึงจะมีชื่อว่าเป็นเจ้าแห่งภูเขา และมีภูเขาพาดผ่านเป็นแนวยาว แต่ราชวงศ์นี้ได้ปกครองและมีอำนาจอยู่ในบริเวณที่ราบตอนกลางของเกาะชวา ที่ราบที่สำคัญในภูมิภาคนี้ได้แก่ ที่ราบเกตุ (Kedu Plain) และที่ราบสูงเดียง (Dieng Plateau) อาณาจักรที่สำคัญของราชวงศ์ไศเลนทร์ อย่างอาณาจักรมาตารัมก็ตั้งอยู่ในบริเวณที่ราบเกตุ อย่างไรก็ตาม ไศเลนทร์ ที่หมายถึง เจ้าแห่งภูเขานี้ น่าจะหมายถึง พระศิวะ เทพเจ้าในศาสนาฮินดู ซึ่งสถิตอยู่ที่เขาไกรลาส และคำว่า ไศเลนทร์ ก็เป็นชื่อหนึ่งของพระศิวะเช่นกัน จึงเป็นที่แน่ชัดว่าราชวงศ์ไศเลนทร์เลื่อมใสศรัทธาในศาสนาฮินดู ไศวะนิกายอย่างไม่ต้องสงสัย

ต้นกำเนิดหรือจุดเริ่มต้นแห่งราชวงศ์ไศเลนทร์นี้ก็ยังเป็นปริศนาที่ยังไม่มีคำตอบที่แน่ชัด มีเพียงข้อสันนิษฐานจากนักวิชาการตะวันตกและนักวิชาการท้องถิ่นที่พอจะสรุปได้ว่า ต้นกำเนิดของราชวงศ์นี้เป็นชนชาติใดใน 4 กลุ่ม ได้แก่ ชาวสุมาตรา ชาวยะวา ชาวอินเดียน และชาวฟูนัน ต้นกำเนิดทั้ง 4 ชนชาตินี้มีสองชนชาติ ชาวสุมาตรา และชาวยะวาที่เป็นชนพื้นเมืองอินโดนีเซีย

โดยแท้ อีกสองชนชาตินั้นถือว่าเป็นคนต่างถิ่นที่เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานในแถบบริเวณนี้ (Zakharov, 2012)

การค้นพบ จารึกโซโยเมอระโต (Sojomerto) ที่หมู่บ้านโซโยเมอระโตในจังหวัดชวากลาง จารึกด้วยอักษรกวิ ภาษามลายูโบราณ ทำให้ทราบว่า ราชวงศ์ไศเลนทร์คือใคร และอยู่ที่ชวากลาง นี้มาตั้งแต่เมื่อใด ถึงแม้จารึกหลักนี้จะไม่ได้รับบุศกราช แต่โบชารินักโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ชาวอินโดนีเซียได้สันนิษฐานว่าน่าจะมีอายุอยู่ในต้นพุทธศตวรรษที่ 12 จากข้อความสรรเสริญพระ ศิวะในบรรทัดที่ 3 ของจารึก นอกจากนี้โบชารียังเชื่อว่าคำว่า “ดาปุนตา เสเลนตระ” (Dapunta Selendra) ในจารึกโซโยเมอระโตนี้ เป็นคำยืมภาษาสันสกฤตในภาษามลายูโบราณของคำว่า ไศเลนทร์ (Śailendra) (Boechari, 1966) และเป็นบรรพบุรุษต้นกำเนิดของราชวงศ์ไศเลนทร์

ภาพ 2 สำเนาจารึกโซโยเมอระโต คำว่า "เสเลนตระ" (Selendra) บรรทัดที่ 7 และ 10

ที่มา : วิกีพีเดีย https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d6/sojomerto_inscription.jpg

แต่การที่จะบอกว่า เสเลนทร์ คือ ไศเลนทร์ นั้นก็ยังคงเป็นปัญหาอยู่ในภาษามาลเลย์โบราณปรากฏคำยืมภาษาสันสกฤตที่มีพยัญชนะเสียงเสียดแทรกแต่ไม่ออกเสียง (ศ) อย่างในจารึกภาษามาลเลย์โบราณของศรีวิชัยที่ระบุดิศกรราช 682, 684 และ 686 มีศัพท์บางคำอย่างเช่น คำว่า *ศรีวิชัย* ในจารึกเกตุกันบุกิต จารึกโกตากาปุร์ คำว่า *ศักรราช* ในจารึกเกตุกันบุกิต จารึกโกตากาปุร์ และจารึกตาลังตูโว คำว่า *ศุกลปักษ* ในจารึกเกตุกันบุกิต คำว่า *ศรีเกษตร* และ *ศรีชัยนาศ* ในจารึกตาลังตูโว คำว่า *ศานติ* ในจารึกโกตากาปุร์ (Zakharov, 2012)

นอกจากจะพบการใช้ ศ ในคำยืมภาษาสันสกฤตแล้ว ในจารึกโซโจเมอโตเองก็มีการเขียนสระควบกล้ำอย่างสระ “ai” อย่างคำว่า ไทวะ daiva อยู่ด้วย ด้วยเหตุผลทั้งสองประการนี้จึงทำให้เชื่อว่าไม่มีความจำเป็นที่จะเขียนคำยืมภาษาสันสกฤตจาก ไศเลนทร์ เป็น เสเลนทร์ อย่างที่ปรากฏในจารึกโซโยเมอระโต (Zakharov, 2012)

ภาพ 3 คำว่า "ไทวะ" (DAIVA) บรรทัดที่ 5 จารึกโซโยเมอระโต

ถึงแม้ว่าโบขารีจะตีความจารึกโซโยเมอระโต และสันนิษฐานว่า **ดาบุณฑา เสเลนทร์** เป็นบรรพบุรุษชาวพื้นเมืองชาวของราชวงศ์ไศเลนทร์ รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ได้แก่ สันตานุ ผู้เป็นบิดา ภัทราวดี ผู้เป็นมารดา และสัมบุ ผู้เป็นภริยาของเสเลนทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่นับถือศาสนาฮินดูนิกาย ไศวะแต่หลักฐานจากจารึกโซโยเมอระโตมีเพียงการนับถือศาสนาฮินดูไศวะนิกายของตระกูลเสเลนทร์เท่านั้นที่พอจะสามารถเชื่อมโยงไปหาพระเจ้าสุริยชยะผู้มีชื่อจาก จารึกจังกัล (Canggal) และเป็นผู้ก่อตั้งราชวงศ์ไศเลนทร์และอาณาจักรมาตารัมที่ยิ่งใหญ่ในเกาะชวา

หลักฐานการนับถือฮินดูของพระเจ้าสุริยวงษ์

ข้อความในจารึกจังกัล พบที่วัดกุนุงกูเกีในจังหวัดชวากลาง ระบุศักราช พ.ศ. 1275 จารึกด้วยอักษรแบบราชวงศ์ปัลลวะ ภาษาสันสกฤต เนื้อความกล่าวถึงพระเจ้าศรีสุริยวงษ์ได้ประดิษฐานศิวลึงค์บนภูเขา สรรเสริญพระศิวะ พระพรหม และพระวิษณุ และกล่าวถึงทวิปอันประเสริฐชื่อว่า “ชวา” (Javā) อันเป็นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณธัญญาหาร ทางด้านกัณฑ์ คัชชีมาได้ระบุในคำแปลจารึกหลักนี้ว่า พระเจ้าศรีสุริยวงษ์ (Śrī Saṅjaya) เป็นโอรสของพระเจ้าสันนาหะ ในขณะที่นักวิชาการท่านอื่นระบุแตกต่างออกไปว่าเป็นโอรสของนางสันนาหะ ผู้เป็นน้องสาวของพระเจ้าสันนะ (Khatshima, 2021)

ในตำนานปาราหยังกัน¹ (Carita Parahyangan) เอกสารประวัติศาสตร์ของอาณาจักรชุนดาที่บันทึกในช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวถึง สุริยวงษ์ในฐานะโอรสแห่งพระเจ้าสันนะ ขณะนั้นพระเจ้าสันนะได้พ่ายต่อปุรพโสระ กษัตริย์แห่งอาณาจักรกาลูห์ จึงได้ถอยร่นไปยังภูเขาเมราปี ต่อมาสุริยวงษ์ได้โจมตีอาณาจักรกาลูห์ และสังหารปุรพโสระทั้งครอบครัวเพื่อล้างแค้น หลังจากนั้นสุริยวงษ์จึงครองอาณาจักรต่อจากพระเจ้าสันนะ

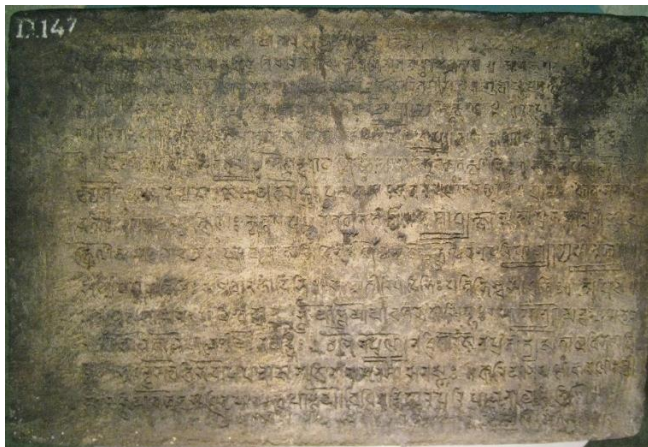
ภาพ 4 จารึกจังกัล

ที่มา : Inscriptions Preserved in National Museum in Jakarta by Om Doyok

¹ ต้นฉบับคัมภีร์ไบเบิล 47 ใบ ขนาด ขนาด 21 x 3 ซม. แต่ละใบจารึกอักษรสีบรรทัด จารด้วยอักษรชุนดาเก่า ภาษาชุนดาโบราณ ในช่วงศตวรรษที่ 16

หลักฐานการนับถือพุทธศาสนานิกายมหายานของปณัฏฐกรณ

พระนามของพระเจ้าปณัฏฐกรณปรากฏในจารึกหลายหลัก และหลากหลายพระนาม โดยที่มีชื่อเสียงที่สุดได้แก่ จารึกกาละสัน (Kalasan) พบที่หมู่บ้านกาละสัน เมืองยogyakarta จารึกด้วยอักษรนาครี ภาษาสันสกฤต ระบุศักราช พ.ศ.1321 เนื้อหากล่าวถึงการสร้างเทวาลัยแด่พระนางตารา พร้อมทั้งที่อยู่ของเหล่าภิกษุผู้วิญญูและคำสอนมหายาน โดยเหล่าราชครูของราชวงศ์ไศเลนทร์ ตามพระราชดำรัสของมหาราชาชื่อว่า พระเจ้าทยาธิ ปณัฏฐกรณ (Dyah Pañcapanaṃ Panaṃkaraṇ) นอกจากนี้ยังได้มอบถวายหมู่บ้านกาละสะให้กับเหล่าพระสงฆ์อีกด้วย (Khatshima, 2021) นอกจากนี้จารึกกาละสันยังเป็นจารึกหลักแรกในอินโดนีเซียที่ระบุชื่อ “ราชวงศ์ไศเลนทร์” (Śailendravarmanśa)

ภาพ 5 จารึกกาละสัน พ.ศ. 1321

ที่มา : วิกีพีเดีย https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/19/Kalasan_Inscription.JPG

เทวาลัยที่พระเจ้าปณัฏฐกรณได้สร้างให้เป็นที่ประดิษฐานแห่งพระนางตาราเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนา เนื่องจากพระนางตารา คือ พระโพธิสัตว์ตารา เป็นพระโพธิสัตว์ฝ่ายหญิงในพระพุทธศาสนา เทวาลัยแห่งนี้ก็คือ จันทิกาละสัน อยู่ที่เมืองกลาเตน จังหวัดชวากลาง เมืองกลาเตนตั้งอยู่ระหว่างเมืองยogyakarta กับเมืองโซโลในปัจจุบัน ซึ่งมีจันทิกระจุกตัวรวมกันอยู่ จันทิกาละสัน มีรูปแบบเป็นผั้ห้ำห่อง ซึ่งทำให้เกิดอาคารในผั้กากบาทขึ้น เรือนธาตุหลักแบ่งออกเป็นสามเก็จ โดยเก็จประธานได้กลายเป็น “อาคารประกบ” ตามระบบ “ปราสาทซ้อนปราสาท” ส่วนเก็จมุมมีเสาดัดผนังชนาบซุ้มทรงปราสาทที่งดงามที่สุดแห่งหนึ่งในศิลปะชวาภาคกลาง ด้านบนยอดเป็นการซ้อนชั้นตามแบบวิมานอินเดียใต้ (Chedha, 2015)

ราชวงศ์ไศเลนทร์นับถือฮินดูหรือพุทธ

นักวิชาการหลายท่านระบุว่า พระเจ้าปณัฏมกรัณทรเป็นโอรส และเป็นผู้สืบทอดราชอาณาจักรโดยชอบธรรมต่อจากพระเจ้าศรีสัตยยะซึ่งเป็นพระบิดาของพระองค์ ดังหลักฐานที่ปรากฏในจารึกมัญจาคีรี ที่ระบุชื่อของพระเจ้าปณัฏมกรัณทรต่อจากพระเจ้าศรีสัตยยะ แต่เนื่องจากพระเจ้าศรีสัตยยะเป็นผู้ที่นับถือและสนับสนุนศาสนาฮินดู ไศวนิกายดังหลักฐานที่ปรากฏในจารึกจังกัล แต่พระเจ้าปณัฏมกรัณโอรสของพระองค์กลับนับถือและให้การสนับสนุนพุทธศาสนานิกายมหายานอย่างแรงกล้าดังหลักฐานที่ปรากฏในจารึกกาละสัน และศาสนสถานทางพุทธหลายแห่ง เช่น จันทิกาละสัน จันทิสำหรี เป็นต้น จึงทำให้เกิดข้อสงสัยและข้อถกเถียงว่าจริง ๆ แล้ว ที่เกาะยะวาแห่งนี้มีราชวงศ์ที่ปกครองราชวงศ์เดียวคือ ราชวงศ์ไศเลนทร์ ผู้ฝึกฝนในพุทธศาสนา หรือมีราชวงศ์สัตยยะ ผู้ฝึกฝนในฮินดูไศวนิกายร่วมด้วยกันแน่

ถึงแม้ว่าในจารึกมัญจาคีรี (Mantyasih) หรือที่รู้จักกันในจารึกเกพู หรือกฐาบัตรพระเจ้าบาลีตุ้ง ระบุศักราช พ.ศ. 1450 พบที่เมืองเตมิงกูง จังหวัดชวากลาง จะระบุพระนามของพระเจ้าสัตยยะไว้ในอันดับแรกของวงศ์ว่า ระโก มาตารัม สัง ราตุ สัตยยะ ขณะที่คนอื่น ๆ ในรายชื่อกลับมีคำว่า “ศรีมหาราช” นำหน้าพระนามทุกพระองค์ ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ยังเป็นที่คลางแคลงใจต่อนักวิชาการบางกลุ่มที่เห็นว่าการที่พระนามของพระเจ้าสัตยยะไม่มีคำว่า “ศรีมหาราช” นำหน้า อาจทำคิดได้ว่าราชวงศ์ไศเลนทร์ไม่ได้นับพระเจ้าสัตยยะอยู่ในวงศ์ และมีความเป็นไปได้ว่าพระเจ้าสัตยยะจะมีวงศ์ของตนเองซึ่งทำให้เกิดแนวคิดเรื่องราชวงศ์สัตยยะ และราชวงศ์ไศเลนทร์ปกครองดินแดนชวากันคนละครั้ง เพราะต่างฝ่ายต่างนับถือศาสนาต่างกันโดยที่ราชวงศ์สัตยยะนับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกาย และราชวงศ์ไศเลนทร์นับถือพุทธศาสนานิกายมหายาน (Bosch, 1952)

ภาพ 6 จารึกมัญจาคีรี หรือจารึกเกพู หรือกฐาบัตรพระเจ้าบาลีตุ้ง

ที่มา: inscriptions preserved in national museum in jakarta by om do yok

จารึกคังกร ในฐานะจุดเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์

หากเราเห็นด้วยกับการตีความจารึกคังกรของโบขารี เนื้อความในจารึกคังกรนี้จะเชื่อมโยงกับจารึกโซโยเมอร์โต จารึกจังกัล จารึกกาละสันที่เล่าเรียงความสัมพันธ์ของกษัตริย์และศาสนาที่นับถือตลอดจนการเปลี่ยนผ่านความเชื่อความศรัทธาในศาสนาจากฮินดูเป็นพุทธศาสนาของพระเจ้าปณมกรัณ ดังตารางความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและศาสนาในจารึก

ตาราง 1 จารึกคังกร ในฐานะจุดเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์

จารึก	ช่วงเวลา	ผู้ปกครอง	ศาสนา	กิจกรรม
โซโยเมอร์โต	พศ. 12	ดาบุณฑา เสดเลนตระ	ฮินดู	บูชาพระศิวะ
จังกัล	พ.ศ. 1275	พระเจ้าศรีสัตยชยะ	ฮินดู	สร้างศิวลึงค์
คังกร	พศ. 13	พระเจ้าศรีสัตยชยะ	ฮินดู	บริจาคให้ภิกษุ
		พระเจ้าปณมกรัณ	พุทธ	
กาละสัน	พ.ศ. 1321	พระเจ้าปณมกรัณ	พุทธ	สร้างศาสนสถานบูชาพระนางตารา

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าจารึกคังกรเป็นหลักฐานที่เชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในจารึก ราชวงศ์ไศเลนทร์เคยนับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกายมาตั้งแต่แรกเริ่มโดยดาบุณฑา เสดเลนตระจากจารึกโซโยเมอร์โต จากนั้นพระเจ้าศรีสัตยชยะก็ได้ดำเนินกิจกรรมทางศาสนาฮินดูไศวะนิกายด้วยการสร้างศิวลึงค์ไว้บนภูเขาในจารึกจังกัล ต่อมาพระเจ้าปณมกรัณผู้เคยนับถือศาสนาฮินดูไศวะนิกายเหมือนกับพระบิดาคือพระเจ้าศรีสัตยชยะได้ตัดสินใจเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธนิกายมหายานรวมทั้งการดำเนินกิจกรรมทางพุทธศาสนาอย่างเต็มรูปแบบของพระเจ้าปณมกรัณในการสร้างจันทิกาละสันที่ประดิษฐานพระนางตารา จันทิสำหรับที่พักของนักบวชในราชวงศ์ไศเลนทร์และการบริจาคหมู่บ้านให้กับคณะสงฆ์ในจารึกกาละสัน

ข้อสงสัยบางประการในจารึกคังกร

แต่ทว่าก็ยังมียข้อสงสัยบางประการในจารึกคังกรที่นักวิชาการชาวตะวันตก อาโล กริฟฟิธส์ ได้ตั้งข้อสังเกตนี้เอาไว้ในบทความเกี่ยวกับจารึกคังกรนี้ไว้โดยให้ความเห็นว่า โบชารินั้นด่วนสรุปตีความจารึกคังกรมากเกินไปจนมองข้ามข้อสงสัยหลายประการที่อยู่ในจารึก อาโลได้เสนอข้อพิรุธในจารึกหลักนี้ไว้ดังนี้ (Griffiths, 2021)

ประการแรกคือ ชื่อ “คังกร” เรายังไม่พบหลักฐานจากจารึกหรือหลักฐานอื่นใดที่เรียกพระเจ้าปดัมกรัณว่า “คังกร” ในจารึกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องก็ออกพระนามว่า *ศรีเมหาราช ทยาห์ ปัญจปดัม ปดัมกรัณ และกริยาน ปดัมกรัณ* ในจารึกกาละสัน *ศรีเมหาราช ระไก ปดัมกรัณ* ในจารึกมันตยาสิห์ และ *ระไก ปดัมกรัณ* ในจารึกวานูอาเตงะห์ 3

ประการต่อมา อาโลตั้งข้อสงสัยในเรื่องของคำว่า “ภิกษุ” ในจารึกหลักนี้ว่าเป็นเพียงคำยืมภาษาสันสกฤตหมายถึง “ผู้ขอ” ในความหมายกลาง ๆ อาจจะไม่ได้อิงกับพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่นใด การที่คังกรบริจาคนให้กับภิกษุ ก็หมายความว่า คังกรได้บริจาคนให้กับผู้ขอ (หรือขอทาน) ทั่วไป ในบริบทของงานสังคมมีใช้งานทางด้านศาสนาแต่อย่างใด

อีกประการหนึ่งคือในเรื่องของ “เวลา” ซึ่งก็เป็นปัญหามากเพราะจารึกคังกรไม่ได้ระบุศักราชเอาไว้อย่างชัดเจน มีเพียงข้อสันนิษฐานจากโบชารีไว้ว่าจารึกคังกรนี้น่าจะมีอายุในสมัยเดียวกับจารึกกันยूरुह (Kanjuruhan) ที่ระบุศักราชไว้ พ.ศ. 1303 หรืออาจจะเก่ากว่านั้นเล็กน้อย เพราะความคล้ายคลึงของรูปวิราม แต่อาโลคิดว่าโบชารีด่วนสรุปข้อนี้มากเกินไป

ภาพ 7 จารึกกันยूरุห

ที่มา : inscriptions preserved in national museum in jakarta by om do yok

กล่าวโดยสรุปข้อสังเกตของอาโลนั้น เชื่อว่าจารึกคังกรนี้ไม่มีความเกี่ยวข้องใด ๆ กับราชวงศ์ไศเลนทร์ หรือร่องรอยพุทธศาสนานิกายมหายานในบริเวณเมืองสระเกน บุคคลในจารึกที่เรียกว่า “คังกร” เขาไม่ใช่กษัตริย์(พระเจ้าปณมกรัณ) และบิดาของเขาก็ไม่ใช่(พระเจ้าสัณยุชยะ) เขาเป็นเพียงกวี (ในไศวะนิกาย)ที่มีความรอบรู้ในภาษาสันสกฤตมาก ซึ่งอาจเป็นผู้นำทางศาสนา หรือชุมชนของผู้ขอ (ภิกษุสังฆะ) ในไศวะนิกาย เนื้อความในจารึกก็น่าจะกล่าวถึงคังกรได้ปฏิบัติตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับบิดาโดยการสร้างศาสนสถาน (ปราสาท) ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นที่ตั้งคิปลิงค์อันเป็นตัวแทนของพระศิวะ และจารึกคังกรนี้ไม่สามารถจะกำหนดเวลาให้อยู่ช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 13 นี้ได้อย่างชัดเจน

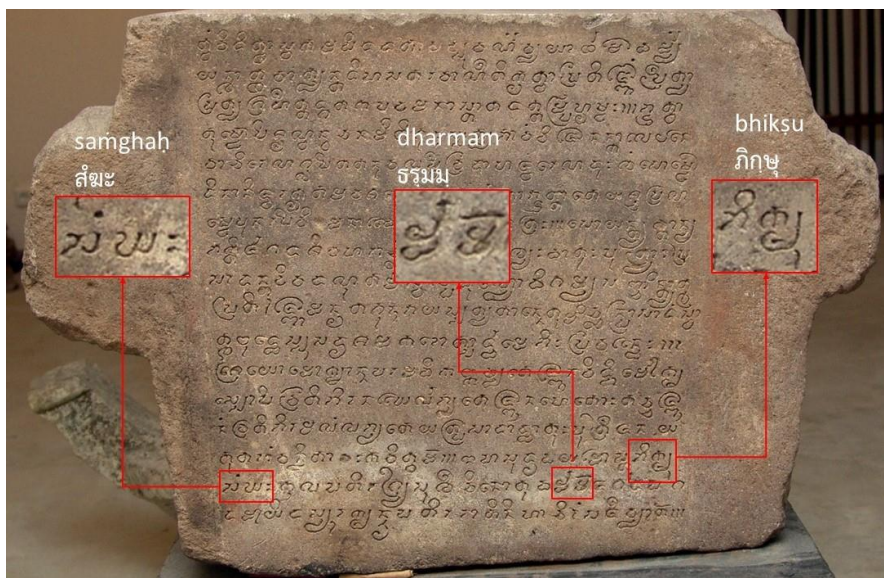
บทสรุป

หากจะบอกว่าการตีความจารึกคังกรของโบซารีเป็นการด่วนสรุปเกินไปอย่างที่อาโลกล่าวอ้างนั้นก็อาจว่าได้ ข้อสงสัยของอาโลโดยเฉพาะในประเด็นของการกำหนดช่วงอายุของจารึกคังกร ซึ่งต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบการจารึกอีกหลายหลักในด้านรูปแบบตัวอักษร และอักขรวิธี รวมไปถึงภาษาที่ใช้ในจารึก ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤตแบบโบราณ ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและความรู้รอบด้านในการอ่านแปลและตีความ นอกจากนี้อาโลยังชี้ให้เห็นว่าการตีความแบบเดิมนั้นมักจำกัดให้ชนชั้นปกครองหรือกษัตริย์เป็นผู้ที่สามารถสร้าง (สั่งให้ทำ) ศิลาจารึกได้เท่านั้น ไม่สามารถตีความผู้สร้างให้เป็นผู้อื่นใดได้เลยนอกจากชนชั้นปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นการไม่เปิดกว้างทางความคิด หากต้องการสนับสนุนแนวคิดนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาจารึกในประเทศอินโดนีเซียทั้งหมด และพยายามดูว่ามีศิลปาจารึกที่สร้างโดยบุคคลที่ไม่อยู่ในชนชั้นปกครองจำนวนมากพอที่จะสนับสนุนความเชื่อนี้หรือไม่

ในขณะเดียวกันการตีความจารึกคังกรของโบซารีทำให้เห็นภาพประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซียในยุคโบราณถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางเชื้อชาติในช่วงเวลาที่ราชวงศ์ไศเลนทร์ปกครอง แม้กระนั้นก็ยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างหลากหลายทางด้านความเชื่อด้วย โดยเฉพาะการนับถือศาสนา กล่าวคือ ชาวอินโดนีเซียรับรู้ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12 - 15 ราชวงศ์ไศเลนทร์เป็นผู้ปกครองหนึ่งเดียวบนเกาะชวาก็จริง แต่บุคคลในราชวงศ์นั้นมีความเชื่อความศรัทธาในศาสนาที่แตกต่างกัน และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ อย่างพระเจ้าศรีสัณยุชยะที่นับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกาย แต่โอรสของพระองค์ซึ่งต่อมาก็คือ พระเจ้าปณมกรัณกลับมานับถือลัทธิลัทธิไศพุทธศาสนานิกายมหายาน

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนสนับสนุนการตีความของโบซาริที่ว่าจารึกคังกรได้ให้ข้อมูลการเปลี่ยนผ่าน การนับถือศาสนาของราชวงศ์ไศเลนทร์จากศาสนาฮินดู ไศวะนิกาย เป็นพุทธศาสนานิกายมหายาน และบุคคลในจารึกคังกร โดยอาศัยหลักฐานและข้อคิดเห็นหลาย ๆ ด้านประกอบกัน ประการแรก การสร้างศิลาจารึกเพื่อบันทึกเรื่องราวมักเกิดขึ้นจากกลุ่มของชนชั้นปกครองมากกว่าบุคคลธรรมดาอย่างที่เราโลกกล่าวอ้างว่า คังกร เป็นเพียงกวีในศาสนาฮินดู เนื่องจากการสร้างศิลาจารึก ถือเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องสำคัญที่เกิดขึ้นในอาณาจักรหรือราชวงศ์ ดังจารึกจังกัลป์ของพระเจ้า สัณฺหะ และจารึกาละสันของพระเจ้าปณมกัณ

ประการที่สอง ในตอนท้ายของจารึกคังกรมีการใช้คำว่า **ธรม** (ธรรม) และ **ภิกษุสงฆ** (ภิกษุสงฆ์) ซึ่งทั้งสองคำเป็นคำในพุทธศาสนาอย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากเนื้อหาตอนต้นที่กล่าวถึง การทำพิธีบูชาพระศิวะของศาสนาฮินดู ไศวะนิกาย จึงมีความเป็นไปได้ว่าจารึกหลักนี้ได้บันทึก การเปลี่ยนผ่านศาสนาจากฮินดูเป็นพุทธศาสนาของราชวงศ์ไศเลนทร์

ภาพ 8 คำในพระพุทธรูปที่ปรากฏในตอนท้ายของจารึก

ประการสุดท้าย นักวิชาการชาวตะวันตกพยายามแยกพระเจ้าศรีสัณฺหะออกมาจากราชวงศ์ไศเลนทร์เป็นราชวงศ์ใหม่ที่ชื่อว่า ราชวงศ์สังฆะ และตั้งเอกษัตริย์ในราชวงศ์ไศเลนทร์ ที่มีข้อมูลว่านับถือศาสนาฮินดู ไศวะนิกายเข้ามาในวงศ์ของสังฆะทั้งหมด ด้วยกรอบคิดที่ว่า หนึ่งราชวงศ์หรือหนึ่งผู้ปกครองจะต้องสนับสนุนศาสนาเพียงหนึ่งศาสนาเท่านั้น แต่หากเราพิจารณาข้อมูลทางด้านโบราณสถานจะเห็นได้ว่า บุโรพุทโธ มหาสถานพุทธศาสนานิกายมหายาน

มีที่ตั้งไม่ได้ห่างไกลไปจาก ปรัมบานัน มหาสถานศาสนาฮินดู ไศวะนิกายท่าไรนัถ นอกจากนี้ บริเวณแถบนั้นก็มีศาสนาสถานเล็ก ๆ ของทั้งสองศาสนาตั้งปะปนอยู่ร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของกลุ่มคนที่ถึงแม้จะมีความคิดความเชื่อทางศาสนาแตกต่างกัน แต่ก็มีสำนึกความเป็นชาติร่วมกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ราชวงศ์ไศเลนทร์ครองความยิ่งใหญ่เหนือเกาะชวาอย่างยาวนานในยุคโบราณของอินโดนีเซีย

เอกสารอ้างอิง

- Bambang, S., & Endang, H. (Eds.). (2008). *Sejarah nasional Indonesia* (2nd ed.). Jakarta: Balai Pustaka.
- Boechari. (1966). Preliminary report on the discovery of an Old-Malay inscription at Sodjomerto. *Madjalah Ilmu-Ilmu Sastra Indonesia*, 3(2-3), 241-251.
- _____. (2012). *Melacak Sejarah Kuno Indonesia Lewat Prasasti: Tracing ancient Indonesian history through inscriptions*. Jakarta: Kepustakaan Populer Gramedia.
- Bosch, F. D. K. (1952). *Sriwijaya, de Sailendrawamsa en de Sanjayawamsa*. [n.p.].
- Chedha, T. (2015). *Candi Kalasan*. Retrieved from https://db.sac.or.th/seaarts/en/detail.php?tb_id=180
- Griffiths, A. (2021). The sanskrit inscription of Śaṅkara and its interpretation in the national history of Indonesia. *Journal of the Humanities and Social Sciences of Southeast Asia*, 177, 1-26.
- Khatshima, K. (2021). *Kalasan inscription*. Bangkok: Silpakorn University.
- Zakharov, A. O. (2012). *The Sailendras reconsidered: Nalanda-Sriwijaya centre working paper series no. 12*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies in Singapore.

บทความวิจัย (Research Article)

วาทกรรมโควิด 19 ในสื่อออนไลน์ : ประเภทวาทกรรมและความหมาย

The Speech Acts of the Word ‘COVID-19’ in Online Media:

Types and Meanings

ณัฐนิชา ฟั่นคำสาย¹ สุนิสา กัลเกตุ¹ อรณัฐ ลุสนธิ¹ อัญธิกา ผึ้งเนียม¹
และสุชาดา เจียพงษ์^{1*}

Natnicha Fankhamsai¹, Sunisa Kunket¹, Oranut Lusonti¹, Auntika Phunknieam¹
and Suchada Jiaphong^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทวาทกรรมโควิด 19 (Covid-19) ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์และเพื่อวิเคราะห์ความหมายที่สัมพันธ์กับวาทกรรมโควิด 19 (Covid-19) ในสื่อออนไลน์ ผลการวิจัยพบวาทกรรมทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ วาทกรรมการกล่าวความจริง ปรากฏทั้งหมด 44 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 44 วาทกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก ปรากฏทั้งหมด 28 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 28 และวาทกรรมการกล่าวชี้แนะ ปรากฏทั้งหมด 28 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 28 และผลการวิเคราะห์ความหมายปรากฏ 6 ความหมาย ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความรักปรากฏมากที่สุด จำนวน 70 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือ ความหมายเกี่ยวกับการแพทย์ จำนวน 14 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 14 ความหมายเกี่ยวกับการเมือง จำนวน 6 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6 ความหมายเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมจำนวน 4 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 4 ส่วนความหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจและความหมายเกี่ยวกับบทเพลงปรากฏน้อยที่สุด โดยปรากฏความหมายละ 3 ข้อความเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3

คำสำคัญ : วาทกรรม โควิด 19 สื่อออนไลน์ ความหมาย

^{1*} สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: Suchada.3009@gmail.com

(Received: 11 May 2022; Revised: 13 September 2022; Accepted: 12 November 2022)

Abstract

The objectives of this research were to investigate and to analyze the messages with the word 'COVID-19 appeared in online media, according to the types and the meanings of the speech acts. The results of the research revealed that there were 3 types of the speech acts. That is, 44 Representative were found, which accounted for 44 % of the total messages; 28 Expressives 28 % and 28 Directives 28 %. In terms of meanings of the speech acts, the results demonstrated that there were 6 groups of the meaning. It was found that most of the messages 70 %, were in the meaning of love, and 14 %, were about medication, 6 %, were about politics. Additionally, there were 4 % of the message concerning with social and culture. The Last of the message 3%, Involved in economy and songs.

Keywords : Speech Acts, COVID-19, Online Media, Meaning

บทนำ

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนและสังคมยุคโลกาภิวัตน์ นับเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทำให้มีความรอบรู้และโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น ตลอดจนทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง มนุษย์สามารถสืบทอดพัฒนา เรียนรู้ และรับรู้วัฒนธรรมของตนเองและสังคมได้

การสื่อสารด้วยการเขียนข้อความในสื่อออนไลน์ (post) ถือเป็นวัจนกรรม (speech act) รูปแบบหนึ่ง ดังที่ สุจริตลักษณ์ ตีผดุง (2549, น. 91) กล่าวถึงการใช้ถ้อยคำเป็นวัจนกรรมที่ผู้ส่งสารใช้สื่อสารกับผู้รับสารนั้น เพื่อแสดงให้ผู้รับสารได้รับรู้เกี่ยวกับเจตนาหรือความตั้งใจของผู้พูด การเขียนข้อความในสื่อออนไลน์จึงเป็นการสื่อความหมายผ่านตัวอักษรที่แสดงความรู้สึกในรูปแบบหนึ่ง โดยผู้ส่งสารมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านหรือกลุ่มเป้าหมายรับรู้ถึงความรู้สึกและความหมาย การส่งข้อความในสื่อออนไลน์จึงมีบทบาทอย่างมากในสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะในขณะนี้กำลังเกิดโรคระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา หรือโรคโควิด 19 (Covid-19) ในประเทศไทย ทุกคนต้องรักษาระยะห่างกักตัวอยู่บ้าน ลดการติดต่อแบบเผชิญหน้า ลดการเดินทางที่ต้องพบกับผู้คนจำนวนมาก สถาบันการศึกษา ร้านค้าต่าง ๆ ต้องมีมาตรการป้องกันการติดต่อโรคดังกล่าว นับว่าส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง ระบบสาธารณสุข

การติดต่อสื่อสาร หรือแม้แต่การจัดการเรียนการสอนต้องใช้สื่อออนไลน์เป็นหลักในการติดต่อกัน การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ยอดนิยมขึ้นปัจจุบัน

ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า การสื่อสารด้วยการเขียนข้อความลงบนสื่อออนไลน์ (post) แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคโควิดที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบันอย่างน่าสนใจ ซึ่งจะมีความหมายที่คนในสังคมไทยเชื่อมโยงความหมายของโรคระบาดให้สัมพันธ์กับสังคมด้านต่างๆ เช่น มองว่าโรคระบาดเป็นการเมือง ดังข้อความ “ศึกพม่ารามัญครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก ถ้าพระยาตุ้ประกาศเคอร์ฟิวอีกครั้ง พระยาไฟแนนซ์บุกถึงเรือนข้าเป็นแน่” ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมและความหมายที่สัมพันธ์กับวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ในสื่อออนไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์
2. เพื่อวิเคราะห์ความหมายที่สัมพันธ์กับวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ในสื่อออนไลน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดการจัดประเภทวัจนกรรมของเซอร์ล (searle, 1976, อ้างถึงใน สุจริตลักษณ์ ติผดุง, 2549, น. 73-75) มาวิเคราะห์วัจนกรรมโควิด 19 โดยสรุปประเภทวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

(1) การกล่าวความจริง (representative) หรือการบอกกล่าว (assertives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดทำให้ตนเองถูกผูกมัดอยู่กับ ความจริง (Truth) ของประพจน์นั้น ๆ เช่น การยืนยัน (asserting) การสรุป (concluding) บรรยายหรือพรรณนา (Describing) การคาดการณ์ (anticipating) เป็นต้น

(2) การกล่าวชี้แนะ (directives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามกำหนดให้ผู้รับสารกระทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น การสั่ง (ordering) การขอร้อง (requesting) การถาม (questioning) การเสนอแนะ (suggesting) การแนะนำ (recommending) เป็นต้น

(3) การกล่าวผูกพัน (commissives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองต่อการกระทำในอนาคต เช่น การสัญญา (promising) การข่มขู่ (threatening) การยื่นข้อเสนอหรือการ นำเสนอตัว (offering) การสาบาน (vowing) การปลอบโยน (reassuring) การแสดงความตั้งใจ (intending) เป็นต้น

(4) การกล่าวแสดงความรู้สึก (expressives) หรือการกล่าวแสดงออก เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดกล่าวแสดงความรู้สึกหรือทัศนคติบางอย่างหรือบางเรื่อง เช่น การขอบคุณ (thanking) การขอโทษหรือการขออภัย (apologizing) การแสดงความยินดี (congratulating) การทักทาย (greeting) การต้อนรับ (welcoming) การเตือน (warning) เป็นต้น

(5) การกล่าวประกาศหรือแถลงการณ์ (declaratives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำที่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง จัดเป็นการกระทำที่ผู้พูดต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ เช่น การขับออกจากศาสนาหรือสังคมชุมชน หรือการคว่ำบาตร (excommunicating) การประกาศสงคราม (declaring war) การไล่ออกจากงาน (firing from employment) การคัดค้าน (objecting) การแต่งตั้ง (appointing) การเสนอชื่อ (nominating) การตัดสินจำคุก (sentencing to imprisonment) เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องวัจนกรรมโรคโควิด 19 ในสื่อออนไลน์ โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมโรคโควิด 19 (Covid-19) ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ และเพื่อวิเคราะห์ความหมายของวัจนกรรมโรคโควิด 19 (Covid-19) ในสื่อออนไลน์ ทั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเตรียมข้อมูลการวิจัยโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม และศึกษาเอกสารทฤษฎีวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle, 1969 pp. 12-20)

2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากข้อความที่กล่าวถึงโรคระบาดโรคโควิด 19 (Covid-19) จากการเขียนข้อความในสื่อออนไลน์ 5 แหล่ง ได้แก่ 1) Facebook 2) Instagram 3) Line 4) Twitter และ 5) Google โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 ถึง 30 มิถุนายน 2564 เป็นระยะเวลา 6 เดือน ซึ่งเป็นช่วงการระบาดของโรค รวมทั้งหมดจำนวน 100 ข้อความ

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อความที่เป็นวัจนกรรมเกี่ยวกับโรคโควิด 19 จำนวน 100 ข้อความ มาวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมตามทฤษฎีของเซอร์ล (Searle, 1969, pp. 12 - 20) และวิเคราะห์ความหมายที่สัมพันธ์กับวัจนกรรมโรคโควิด 19 (Covid-19) โดยพิจารณาข้อความจากความจากความหมายหลักและบริบทการสื่อสาร และจัดพิมพ์ข้อมูลลงในตารางและเรียงลำดับ ตามตัวอักษร ก-ฮ

4. ขั้นสรุปอภิปรายผล ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะสรุปและอภิปรายผลโดยจัดทำเป็นรูปเล่มรายงานวิจัยการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (discriptive analysis) จำนวน 5 บท บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย บทที่ 4 ประเภทและความหมายของวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ในสื่อออนไลน์ บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมโควิด 19

จากข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์วัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ ทั้งหมดจำนวน 100 ข้อความ โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรม 3 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) วัจนกรรมการกล่าวความจริง (representative) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการสื่อข้อมูลความจริง ได้แก่ การบอกกล่าว การยืนยัน การสรุป การบรรยาย การพรรณนา การคาดการณ์ หรือการแสดงเหตุผล

2) วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก (expressives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการแสดงความรู้สึก ทศนคติบางอย่าง ได้แก่ การแสดงความยินดี การแสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น รู้สึกรัก รู้สึกกลัว รู้สึกกังวล รู้สึกเป็นห่วง หรือรู้สึกคิดถึง

3. วัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ (directives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการโน้มน้าวให้ผู้รับสารกระทำบางอย่าง หรือมีความเห็นคล้อยตาม ได้แก่ การถามให้คิด การเสนอแนะ การแนะนำ ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการกล่าวความจริง (representative)

ลำดับ	ข้อความ	ความหมาย			
		ความรัก	บทเพลง	การเมือง	การแพทย์
1	ก่อนจะติดโควิด ต้องจับเธอให้ติดสักครั้ง	✓			
2	คนใส่แมสก์หาได้ทั่วไป แต่คนใส่ใจยังหาไม่เจอ	✓			
3	คนใส่แมสก์หาได้ทั่วไป แต่คนใส่ใจหาได้แค่เรา	✓			
4	ความรักก็โควิด ขนาดไม่ติด ยังคิดไปเอง	✓			
5	ค้ำคาวเป็นที่มาของโควิด แต่พรหมลิขิตเป็นที่มาของ สองเรา	✓			
6	โควิดก็ต้องหนี สามีกี่ต้องหา	✓			
7	โควิดก็เหมือนความรัก อยู่กับเราสักพักแล้วก็จากไป	✓			
8	โควิดคะ โควิดคะ ไม่ได้มากับเงิน ไม่ได้มากับบุญ ไม่ได้ มากับโบว์ แต่มากับค้ำคาว		✓		
9	โควิดคือโรคระบาด คอลหากันไม่ขาดคือพี่น้อง	✓			
10	โควิดเป็นแผลที่ปอด แต่โดนเทตลอดเป็นแผลที่ใจ	✓			
11	โควิดที่ว่ายอยู่นาน ยังสู้เราที่อยู่บนคานไม่ได้เลย	✓			
12	โควิดทำลายปอด รักเธอข้างเดียวตลอดทำลายหัวใจ	✓			
13	โควิดทำให้เราระวังตัว ส่วนเธอทำให้เราระวังใจ	✓			
14	โควิดอะไวรัส แต่โคตรน่ารักอะเราเอง	✓			
15	โควิดอะคือไวรัส แต่โคตรน่ารักอะคือเธอ	✓			
16	โควิดอะแพร่พันธุ์ คิดถึงทุกวันอะแค่เธอ	✓			
17	โควิดอาจจะเข้าทางตา แต่คนที่เดินผ่านมาอาจจะเข้า ทางใจ	✓			
18	โควิด 19 คือไวรัสสายพันธุ์ใหม่ แต่สัมพันธ์ทางใจยัง ก็คือเธอ	✓			
19	จิตแพทย์บอกว่า การเก็บตัวอยู่บ้าน ถ้าคุยกับผนังบ้าน หรือเสาไฟฟ้า ถือว่าอาการปกติ แต่ถ้ามันตอบกลับมา เมื่อไหร่ค่อยมาหาหมอ				✓
20	เจอโควิดไปที่ pm 2.5 ที่ว่าไม่ดี ดูกระจอกไปเลย				✓
21	เจอไวรัสคงเป็นไข้ เจอคนที่ใช่คงเป็นเธอ	✓			

ตาราง 1 การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการกล่าวความจริง (representative) (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	ความหมาย			
		ความรัก	บทเพลง	การเมือง	การแพทย์
22	ช่วงนี้ให้ระวังโควิดจากยูพิน เพราะว่าบ้านของพี่อยู่ที่กาฬสินธุ์ ส่วนตัว ยูพินอยู่สมุทรสาคร		✓		
23	ซิโนแวคกันได้อย่างเดียว คือกันไม่ให้วัคซีนตัวอื่นเข้ามาไทย			✓	
24	ติดโควิดก็เป็นไข้ แต่ถ้าติดใจก็เป็นเธอ	✓			
25	ต่อให้โลกไม่มีโควิด ก็คงไม่มีสิทธิ์ใกล้ชิดกับคุณ	✓			
26	ถ้าโควิดคือทางผ่าน เราจะรอเชื้อจนแล้วค่อยเดินทางไปหาเธอ	✓			
27	ปราบมือบสุดชีวิต ปราบโควิดแค่พอประมาณ			✓	
28	ไปตรวจโควิดไม่เจออะไร แต่พอไปตรวจหัวใจดันเจอเธอ				✓
29	มะเร็งบกับโควิด ไม่รู้ปอดเลือกอะไร แต่หัวใจเลือกเธอ	✓			
30	ไม่นะฉันไม่ได้เป็นโควิด แต่สุขภาพจิตเราแทบพัง ลungs บอกลูกอยู่แทบทุกวัน ช่วงนี้ให้ช่วยกันหยุดสังสรรค์เฮฮา			✓	
31	ร่างกายใกล้โควิด ชีวิตใกล้โคม่า				✓
32	วิธีตรวจโควิดด้วยตนเอง เอาผ้าห่มคลุม แล้วตด ถ้าได้กลิ่นคือยังไม่ติด				✓
33	ศึกพม่ารามัญครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก ถ้าพระยาதுประกาศเคอร์ฟิวอีกครั้ง พระยาไฟแนนซ์บุกถึงเรือนข้าเป็นแน่			✓	
34	สถานที่ที่เราชอบอยู่ก็คือที่มี you และไม่มีโควิด	✓			
35	สุขภาพกายเท่ากับโควิด สุขภาพจิตเท่ากับโคม่า				✓
36	ใส่แมสก์คือหน้าที่คุณ แต่ใส่ใจคุณคือหน้าที่เรา	✓			
37	หยุดเชื้อเพื่อชาติ ถ้าไม่มีอะไรผิดพลาดฉันจะหยุดที่เธอ	✓			
38	หลงป่าต้องใช้เข็มทิศ แต่ถ้าหลงไปติดโควิด ปอดพังได้				✓

ตาราง 1 การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการกล่าวความจริง (representative) (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	ความหมาย			
		ความรัก	บทเพลง	การเมือง	การแพทย์
39	ให้โควิดอยู่ข้างเขา ให้เราอยู่ข้างคุณ	✓			
40	อาการเบื้องต้นไม่มีไข้ อาการทั่วไปไม่มีแผน	✓			
41	อาการไอเกิดจากไวรัส อาการรักเกิดจากเธอ	✓			
42	โอกาสติดโควิด สองเปอร์เซ็นต์ โอกาสประสาทจะกิน เต็มร้อย				✓
43	ไอแห้งอาจเป็นโควิด แต่ถ้าไอน้ำ หลงรักคนมีเจ้าของ แอบมองอยู่ทุกวัน		✓		
44	อยู่บ้านไม่เป็นหอรอกโควิด แต่มีสิทธิ์เป็นโรคประสาท				✓
	ความถี่	28	3	4	9
	คิดเป็นร้อยละ	63.64	6.81	9.09	20.46

จากตาราง 1 ปรากฏวัจนกรรมโควิดประเภทการกล่าวความจริง จำนวน 44 ข้อความ จากวัจนกรรมทั้งหมด สามารถจำแนกกลุ่มความหมายได้ 4 กลุ่มความหมาย ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความรัก บทเพลง การเมือง และการแพทย์ โดยพบความหมายเกี่ยวกับความรักมากที่สุด จำนวน 28 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 63.64 รองลงมาความหมายเกี่ยวกับการแพทย์ จำนวน 9 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 20.46 รองลงมาความหมายเกี่ยวกับการเมือง 4 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 9.09 และความหมายเกี่ยวกับบทเพลงปรากฏน้อยที่สุดจำนวน 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.81

ตาราง 2 การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก (expressives)

ลำดับ	ข้อความ	ความหมาย		
		ความรัก	สังคม วัฒนธรรม	เศรษฐกิจ
1	กายใกล้โควิด จิตใกล้โคม่า งานก็พังไม่เป็นท่า คิด แล้วจะบ้าเพราะเศรษฐกิจแย่			✓
2	ก่อนโควิดจะกินปอด อยากเข้าไปถอดแล้วถอดเธอ	✓		
3	โควิดก็อยากตรวจ แต่ลืมสำรวจเงินในกระเป๋า			✓
4	โควิดติดมัยไม่รู้ แต่ตั้งใจเธออยู่รู้ตัวบ้างมัย	✓		
5	โควิดเป็นโรคติดต่อ แต่ถ้าอยากไปไหว้พ่อต้องติดต่อ ที่เบอร์ไหน	✓		
6	โควิดที่รู้ ๆ มันก็แค่ทำลายปอด ไม่น่ากลัวเท่าคุณ หอรอกที่ทำร้ายหัวใจ	✓		
7	โควิดทำลายปอด ก็ไม่ร้ายเท่าคุณหอรอกทำลายหัวใจ	✓		
8	โควิดทำลายปอด ทักไปไม่ตอบทำลายหัวใจ	✓		
9	โควิดมีผลต่อปอด แต่คิดถึงตลอดมีผลต่อใจ	✓		
10	โควิดไม่ดีต่อปอด แต่น่ารักตลอดมันดีต่อใจ	✓		
11	โควิดโจมตีทางปอด แต่เธอโจมตีทางใจ	✓		
12	โควิด 19 เป็นโรคที่น่ากลัว เห็นแก่ตัวเป็นเรื่องที่น่า เกลียด		✓	
13	โควิด 19 มันติดที่ปอด แต่พอเธอมาหยอดมันติดที่ใจ	✓		
14	เจ็บกว่าการถูกหลอกคือเค้าบอกว่าเป็น COVID	✓		
15	ติดโควิดไหมเราไม่รู้ แต่ตั้งใจเธออยู่รู้ไหม	✓		
16	ที่เธอหายไป เพราะไม่มีใจ หรือแค่กักตัว	✓		
17	ไหมไลน์เดียวที่อยากรู้ ทามรายอยู่ค้ำคิดถึงจังเลย	✓		
18	เบื่อแล้วโคโรนา อยากไปหาโคโยตี้		✓	
19	ปีนี้หาไม่ค่อยออกไม่ใช่ว่าโควิดมากินปอดแต่กลัว เชิญถูกออกจากบริษัท		✓	
20	ไม่กลัวหอรอกโควิด กลัวรักคนผิดมากกว่า	✓		
21	ไม่อยากเป็นหอรอกโควิด อยากเป็นคู่ชีวิตเธอมากกว่า	✓		
22	ไวรัสโควิด 19 ที่กำลังระบาด จะไปสู่ใครกับ ความรู้สึกที่หัวใจจะขาด เมื่อเงินสักบาทไม่มีกิน			✓

ตาราง 2 การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก (expressives) (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	ความหมาย		
		ความรัก	สังคม วัฒนธรรม	เศรษฐกิจ
23	เศร้ากว่าติดโควิด คือการที่คิดผิดไปติดคนอย่างเธอ	✓		
24	หน้ากากต้านไวรัส แต่น่ารักต้านไม่ไหว	✓		
25	อยากเป็นหน้ากากจะได้สัมผัสปากเธอทุกวัน	✓		
26	อยากสวยใสสไตล์โคเรีย แต่ได้แค่หน้าเพสีย ๆ เหมือนติดโควิด		✓	
27	อยากให้ไวรัสมันหมดไป เหมือนที่แฟนเก่ากุ่มันหมด ใจแล้วไม่กลับมา	✓		
28	ไอแห่งคือโคโรนา ไอเลิฟยูเป็นบ้าคือเรานะ	✓		
	ความถี่	21	4	3
	คิดเป็นร้อยละ	75.00	14.29	10.71

จากตาราง 2 ปรากฏวัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก จำนวน 28 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 28 จากวัจนกรรมทั้งหมด จำแนกความหมายได้เป็น 3 กลุ่มความหมาย ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความรัก สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ โดยพบความหมายเกี่ยวกับความรักมากที่สุด จำนวน 21 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาความหมายเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม จำนวน 4 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 14.29 และปรากฏความหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 10.71

ตาราง 3 การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการกล่าวขึ้นนำ (directives)

ลำดับ	ข้อความ	ความหมาย		
		ความรัก	การเมือง	การแพทย์
1	กลัวโควิดให้อยู่กับบ้าน แต่ถ้ากลัวขึ้นคนให้มาอยู่กับเรา	✓		
2	โควิดมันเป็นไวรัส ถ้าไม่มีคนรักให้หักห้าม	✓		
3	โควิดมันอันตราย แล้วแอบคุ้ยไลน์มันอันตรายไหม ค้าบ	✓		
4	โควิดเหมือนสงครามเย็น มองไม่เห็นแต่ต้องป้องกัน		✓	
5	โควิด 19 ยิ่งกินปอด แล้วเราที่แคร์เธอมาตลอดไม่กินใจเธอบ้างเลยหรอ	✓		
6	โควิดอยู่ที่ปอด แอบชอบมาตลอดจะให้อยู่ที่ไหน	✓		
7	ช่วงนี้โควิดระบาด ไอจามมันไม่ดี ไอดีเธอได้มัย	✓		
8	ช่วงนี้ใส่แมสก์และล้างมือบ่อย ๆ นะ ไม่ได้เป็นหมอแต่เป็นห่วง			✓
9	ช่วงนี้ไวรัสรุนแรง ถ้าเมื่อไหร่เล่าเราจะโดนรุมรัก	✓		
10	ช่วงนี้หนีโควิดต้องกักตัว แต่ถ้าอยากมีรักซัวร์ ๆ ต้องทำไง	✓		
11	ตรวจปอดยังไม่เจออะไร แต่ตรวจหัวใจทำไมไม่มีแต่เธอ	✓		
12	ต้องใส่หน้ากากอะไร ถึงจะป้องกันหัวใจไม่ให้ติดคุณ	✓		
13	ถ้าเธอไม่ชอบโควิด มาชอบไปโพลาร์อย่างเราไหม	✓		
14	ถ้าป่วยโควิด 19 ให้รีบแอดมิท ถ้าอยากใกล้ชิดให้รีบแอดไลน์	✓		
15	ถึงเธอไม่ใช่โควิด เราก็ดูเธอได้	✓		
16	เป็นไข้ให้ไปหาหมอ อยากมีรักเพียงพอให้มาหาเรา			✓
17	เป็นโควิดต้องไปหาหมอ แต่ทำยังไงหนอให้ได้เป็นแฟนหมอแบบไม่ติดโควิด	✓		
18	ป่วยโควิดให้ไปหาหมอ แต่ถ้าไม่มีหอบให้มาหาพี่			✓
19	ไปข้างนอกโควิดอาจจะติดปอด แต่ห้องที่เปิดตลอดมาหาหน่อยไม่ติดปอด แต่ติดใจ	✓		

ตาราง 3 การวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ (directives) (ต่อ)

ลำดับ	ข้อความ	ความหมาย		
		ความรัก	การเมือง	การแพทย์
20	มีไข้ให้ไปหาหมอ แต่ถ้าอยากมีค่าให้มาหาเรา	✓		
21	ไม่อยากติดโควิด 19 งั้นมาติดเด็ก 17 อย่างเราก็ได้นะ	✓		
22	ระหว่างเรากับโควิด เธอกลัวติดอะไรมากกว่ากัน	✓		
23	ระหว่างหมอตีตราเจอว่าคุณติดโควิด กับแฟนตรวจเจอว่าติดเด็กสิบเก้า อะไรน่ากลัวกว่ากัน			✓
24	ไวรัสเป็นโรคระบาด แต่เป็นไข้เธอไม่คาดนี่เป็นโรคอะไร			✓
25	ใส่แมสก์ป้องกันโควิด รักคนผิวดำป้องกันยังไง	✓		
26	ศึกพม่าครั้งนี้ใหญ่หลวงนัก พม่าน้อยใหญ่ใช้สมุทรสาครเป็นที่จัดทัพ คาดการณ์ว่าคงอีกไม่กี่เพลาเราจะต้องเสียกรุง แต่เพื่อนพ้องน้องพี่เอ๋ย เราจะต้องร่วมมือกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว ศึกครั้งนี้ไม่จำเป็นต้องใช้ปืนใหญ่จากกรุงศรี ไม่ต้องใช้เรือดำน้ำจากจีน เราแค่ทำง่าย ๆ เพียงใส่แมสก์กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ เพียงเท่านั้น เราก็จะชนะศึกนี้ได้ ขอให้ทุกคนปลอดภัย		✓	
27	หยุดพักเรื่องโควิด แล้วมาคุยเรื่องชีวิตกับเราดีกว่า	✓		
28	ออกไปอยู่ไหนก็ไม่ปลอดภัย มากักตัวอยู่ในใจเราก่อนดีไหม	✓		
	ความถี่	21	2	5
	คิดเป็นร้อยละ	75.00	7.14	17.86

จากตาราง 3 ปรากฏวัจนกรรมการกล่าวชี้แนะจำนวน 28 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 28 จากวัจนกรรมทั้งหมด สามารถจำแนกความหมายได้ 3 กลุ่มความหมาย ได้แก่ความหมายเกี่ยวกับความรัก การเมือง และการแพทย์ โดยปรากฏความหมายเกี่ยวกับความรักมากที่สุด จำนวน 21 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาความหมายเกี่ยวกับการแพทย์จำนวน 5 ข้อความ คิดเป็น

ร้อยละ 17.86 และปรากฏข้อความเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมน้อยที่สุดจำนวน 2 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 7.14

ตาราง 4 สรุปประเภทวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19)

ประเภทวัจนกรรม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. วัจนกรรมการกล่าวความจริง (representative)	44	44
2. วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก (expressives)	28	28
3. วัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ (directives)	28	28

จากตาราง 4 สรุปประเภทวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) พบว่าการเขียนข้อความในสื่อออนไลน์เกี่ยวกับโควิด 19 ผู้ใช้ภาษาจะเลือกใช้วัจนกรรม 3 ประเภท โดยเลือกใช้วัจนกรรมการกล่าวความจริงมากที่สุด ปรากฏจำนวน 44 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาคือ วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึกจำนวน 28 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 28 และวัจนกรรมการกล่าวชี้แนะจำนวน 28 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 28

การวิเคราะห์กลุ่มความหมายของวัจนกรรมโควิด 19

การศึกษาค้นนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์กลุ่มความหมายของวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) จากจำนวนวัจนกรรมทั้งหมด 100 ข้อความ สามารถวิเคราะห์ความหมายที่สัมพันธ์กับวัจนกรรมได้ทั้งหมด 6 กลุ่มความหมาย ดังตาราง 5

ตาราง 5 สรุปความหมายของวัจนกรรมโควิด 19

ความหมาย	ประเภทวัจนกรรม			รวม	
	การกล่าวความ	การแสดง	การชี้แนะ		
	จริง	ความรู้สึก			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
1 ความรัก	28	21	21	70	70
2 การแพทย์	9	-	5	14	14
3 การเมือง	4	-	2	6	6
4 สังคมวัฒนธรรม	-	4	-	4	4
5 เศรษฐกิจ	-	3	-	3	3
6 บทเพลง	3	-	-	3	3

จากตาราง 5 สรุปความหมายของวัจนกรรมโควิด 19 ทั้งหมด 6 กลุ่ม โดยเรียงจากความหมายที่ปรากฏ จำนวนมากที่สุดไปความหมายน้อยที่สุด จากตารางแสดงให้เห็นว่าความหมายเกี่ยวกับความรัก จำนวนมากที่สุด 70 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา คือความหมายเกี่ยวกับการแพทย์ จำนวน 14 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 14 ความหมายเกี่ยวกับการเมือง จำนวน 6 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6 ความหมายเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม จำนวน 4 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 4 ความหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจและบทเพลงน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 3

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังปรากฏให้เห็นลักษณะการใช้วัจนกรรมโควิดประเภทการกล่าวความจริง มีความหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ความหมายเกี่ยวกับความรัก การแพทย์ และบทเพลง การใช้วัจนกรรมโควิดประเภทการแสดงความรู้สึก มีความหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ ความรัก สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ส่วนวัจนกรรมโควิดประเภทชี้แนะ มีความหมายเกี่ยวกับความรัก การแพทย์ และการเมือง

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ และเพื่อวิเคราะห์ความหมายของวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ในสื่อออนไลน์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏประเภทของวัจนกรรมทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวความจริงปรากฏมากที่สุด รองลงมาเป็นวัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก และวัจนกรรมการกล่าวชื่นชม ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ อิงอร พิงจะงาม (2554) การใช้วัจนกรรมและกลวิธีทางภาษาบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งปี พ.ศ.2554 โดยปรากฏวัจนกรรมที่ใช้ในป้ายโฆษณาหาเสียงทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมประเภทชื่นชม ประเภทผูกมัด ประเภทแสดงความรู้สึก และประเภทแถลงการณ์ จากผลการวิจัยที่แตกต่างแสดงให้เห็นว่าวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ผู้ใช้ภาษาเลือกกระบายความรู้สึกด้วยวิธีการกล่าวความจริงเป็นส่วนใหญ่ ใช้วัจนกรรมแสดงความรู้สึกและการกล่าวชื่นชมในลำดับรองลงมา ส่วนในงานวิจัยของ อิงอร พิงจะงาม (2554) ผู้ใช้ภาษามุ่งโฆษณาหาเสียงโน้มน้าว จึงปรากฏประเภทของวัจนกรรมที่เน้นการชื่นชมการผูกมัดสัญญา เพื่อให้ผู้ฟังเชื่อและโน้มน้าวให้ลงคะแนน และงานวิจัยของรัตนานูนาค (2560) วิจัยเรื่อง “วัจนกรรมของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ” งานวิจัยมุ่งศึกษาวัจนกรรมของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ ผลการวิจัยปรากฏวัจนกรรมการกล่าวความจริงมากที่สุด รองลงมาเป็นวัจนกรรมการชื่นชมวัจนกรรมการแสดงความรู้สึก วัจนกรรมการผูกมัด และวัจนกรรมการแถลงการณ์ ซึ่งผลการวิจัยนี้ปรากฏ วัจนกรรมการกล่าวความจริงมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยในบทความนี้ ดังกล่าวนี้นสะท้อนให้เห็นการเลือกใช้ประเภทวัจนกรรมในการสื่อสารจะสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อ โดยวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ผู้ส่งสารหรือผู้เขียนข้อความมุ่งบอกกล่าวความจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้ทราบความรู้สึกเป็นหลัก

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มความหมายของวัจนกรรมโควิด 19 (Covid-19) ผู้วิจัยพบกลุ่มความหมายทั้งหมด 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มความรัก การแพทย์ การเมือง สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และบทเพลง สะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมมีความคิดเห็นเรื่องโควิด 19 (Covid-19) เป็นเรื่องที่กระทบและสัมพันธ์กับคนในสังคมหลายด้านไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว ได้แก่ ความรัก เรื่องส่วนรวม ได้แก่ การแพทย์ การเมือง สังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ตลอดจนวงการเพลงที่ใช้สื่ออารมณ์ความรู้สึก จึงมีกลุ่มความหมายที่นำโรคระบาดโควิด 19 (Covid-19) ไปเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมด้านต่าง ๆ โดยนำเรื่องรอบตัวเหล่านี้มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เช่น มีทัศนคติมองว่าโรคโควิด 19 สัมพันธ์กับการเมือง เศรษฐกิจ การแพทย์ และความรัก นอกจากนี้ อุมารณ สักขมาน (2559)

ศึกษาเรื่องการใช้กลวิธีทางภาษาในวรรณกรรมเสียดสีเพื่อสร้างความตลกขบขันของไทย พบว่า วรรณกรรมเสียดสีเพื่อสร้างความตลกขบขันมี 6 วิธีได้แก่ การใช้ถ้อยคำเชิงคำถามวาทศิลป์ การใช้ถ้อยคำเชิงเปรียบเทียบ การใช้ถ้อยคำล้อเลียน การใช้ถ้อยคำกระทบ การใช้ถ้อยคำเหน็บแนม และการใช้ถ้อยคำประชดประชัน จากการวิจัยวรรณกรรมโควิด 19 ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ว่าคนในสังคมมีความวิตกกังวล มีความเครียดเกี่ยวกับโรคโควิด19 จึงแสดงออกโดยการเขียนข้อความเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ในลักษณะกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความรักเป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อพิจารณากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาพบว่ามี การใช้ถ้อยคำเชิงคำถามวาทศิลป์ การสัมผัสคล้องจอง และการใช้ถ้อยคำเชิงเปรียบเทียบหลายข้อความเพื่อทำให้เป็นเรื่องตลกขบขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมารณ์ สังฆมาน (2559) เช่น คำถามเชิงวาทศิลป์ “ใส่แมสก์ป้องกันโควิด รักคนผิดป้องกันยิ่งง” “ไวรัสเป็นโรคระบาด แต่ใช้เธอไม่ดาตนี่เป็นโรคอะไร” “ถ้าเธอไม่ชอบโคโรนามาชอบไปโพลาร์อย่างเราไหม” “โควิดติดมัยไม่รู้ แต่ติดใจเธออยู่ตัวบ้างมัย” และมีลักษณะการใช้ภาษาสัมผัสคล้องจองในเชิงวาทศิลป์ เช่น “ช่วงนี้ไวรัสชุมเร้า เมื่อไหร่เล่าเราจะโดนรุมรัก” “ถ้าป่วยโควิด 19 ให้รีบแอดมิท ถ้าอยากใกล้ชิด ให้รีบแอดไลน์” “อยากเป็นหน้ากากจะได้สัมผัสปากเธอทุกวัน” ตลอดจนยังมีลักษณะการใช้ถ้อยคำเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เป็นเรื่องตลก เช่น “โควิดเหมือนสงครามเย็น มองไม่เห็นแต่ต้องป้องกัน” “ศึกพม่าคราวนี้ใหญ่หลวงนัก พม่าน้อยใหญ่ใช้สมุทรสาครเป็นที่จัดทัพ คาดการณ์ว่าคงอีกไม่กี่เพลาเราจะต้องเสียกรุง”

จากผลการอภิปรายดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าเมื่อสังคมที่อยู่ในภาวะโรคระบาดคนในสังคมเกิดความวิตกกังวล เกิดความเครียด คนในสังคมไทยสามารถแสดงออกทางความคิดเห็นความรู้สึกด้วยการใช้ภาษาเป็นสื่อผ่านการเลือกใช้ภาษาทำให้เรื่องเครียด วิตกกังวลเป็นเรื่องตลก ผ่อนคลายอารมณ์ และจิตใจในลักษณะวรรณกรรมโควิด 19 (Covid-19) ด้วยวรรณกรรมการบอกกล่าวความจริง การแสดงความรู้สึก และการชี้แนะ ที่เชื่อมโยงความหมายสัมพันธ์กับความรัก การแพทย์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และบทเพลง ได้อย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการเก็บข้อมูล อาจเพิ่มระยะเวลาการศึกษาที่ยาวนานขึ้นหรือจากแหล่งที่มาที่หลากหลายช่องทาง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปควรวิเคราะห์เปรียบเทียบวัจนกรรมโรคโควิด 19 (Covid-19) ที่ปรากฏในสื่ออื่น ๆ เช่น โทรทัศน์ ยูทูบ บทเพลง หรือในสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ เพื่อเห็นความเหมือนและความแตกต่าง
2. การศึกษาครั้งต่อไปอาจวิเคราะห์สังคมวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับความหมายที่ปรากฏในวัจนกรรม
3. ศึกษาวัจนกรรมเสียดสี หรือวัจนกรรมตลกขบขัน หรือกลวิธีการใช้ภาษาเกี่ยวกับโรคระบาดโควิด หรือโรคอื่น ๆ
4. การศึกษาครั้งนี้จากข้อมูลผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่าการใช้ภาษาความเปรียบ การศึกษาในครั้งต่อไปอาจวิเคราะห์อุปลักษณ์โรคระบาดโควิด 19 หรือโรคอื่น ๆ เพื่อทราบทัศนคติการมองโรคระบาดซึ่งเป็นภัยพิบัติในสังคมปัจจุบันนี้

เอกสารอ้างอิง

- รัตนา บุณนาค. (2560). *วจนกรรมของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สุจิตลักษณ์ ดีผดุง. (2549). *วจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อิงอร พึงจะงาม. (2554). *การใช้วจนกรรมและกลวิธีทางภาษาบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- อุมาภรณ์ สังขมาน. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การใช้กลวิธีทางภาษาในวจนกรรมเสียดสีเพื่อสร้างความตลกขบขันของไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 23(1), 154-178.
- Searl, J. R. (1969). *Speech Act: An Essays in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

บทความวิจัย (Research Article)

กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมือง Techniques of Language Usage in Folk songs Sung by Maimuang

อรัทัย สุขจีระ¹ และกุลธิดา ทองเนตร^{1*}Orathai Sukja¹ and Kultida Thongnet^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมือง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมืองโดยใช้บทเพลง 6 อัลบั้ม จำนวน 45 บทเพลง เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของชนิตา พันธุ์โสภณ

ผลการศึกษาพบว่าด้านกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมือง มีกลวิธีการใช้ภาษา 4 ลักษณะ คือ 1. การใช้คำ ได้แก่ การเล่นคำ การเล่นเสียงสัมผัสอักษรและการเล่นเสียงสัมผัสสระ การใช้คำซ้ำ การซ้ำความ 2. การใช้ภาษาถิ่น 3. การใช้โวหารภาพพจน์ ได้แก่ การใช้อุปมา การใช้อุปลักษณ์ การใช้บุคลาธิษฐาน และการใช้อัติพจน์ 4. การสื่อความหมาย ได้แก่ การสื่อความหมายโดยตรงและการสื่อความหมายโดยนัย จากการวิเคราะห์พบว่ากลวิธีทางภาษาที่พบมากที่สุดคือการเล่นเสียงสัมผัสสระ ส่วนกลวิธีทางภาษาที่พบน้อยที่สุดคือการสื่อความหมายโดยนัย ทั้งนี้ยังพบว่าภาษาที่ใช้ในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมืองมีภาษาถิ่นเหนือเข้ามาใช้ทำให้เป็นเอกลักษณ์ของบทเพลงศิลปินแม่เมือง

คำสำคัญ : กลวิธีการใช้ภาษา บทเพลงลูกทุ่ง แม่เมือง

^{1*} สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University

*Corresponding author; email: kultida7580@gmail.com

(Received: 24 June 2022; Revised: 9 August 2022; Accepted: 12 November 2022)

Abstract

This research aimed at studying the techniques of language usage in folksongs sung by Maimuang by using the conceptual framework of Chanida Pansophon to analyze 44 songs from six albums. The finding revealed that the techniques of language usage in folksongs sung by Maimuang had covered four features: 1) word usage: alliteration, assonance, reduplication of words and clauses, 2) dialects, 3) figures of speech: simile, metaphor, personification, and hyperbole, and 4) meaning communication: both direct and indirect. The results gained from data analysis showed that alliteration was the most found language usage while indirect meaning communication was the least found. In addition, the result also showed that the Northern dialect language was used to show uniqueness of the singer throughout his songs.

Keywords : Language Usage Techniques, Folk Songs, Maimuang

บทนำ

ปัจจุบันนี้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สึกได้เป็นอย่างดีและสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับการถ่ายทอดภาษาออกมาให้มนุษย์นั้นเกิดอารมณ์นึกคิดตามได้เป็นอย่างดีนั้นก็คือ บทเพลง กล่าวกันว่าบทเพลงเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา โดยจะสร้างจากการดำเนินวิถีชีวิตของมนุษย์ เพลงจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์นึกคิดขึ้นมาผสมผสานเรื่องราวและจินตนาการของผู้ประพันธ์เพลงนั้นโดยจะใช้ภาษาที่ควบคุมผู้ฟังได้ทุกเพศทุกวัย ทั้งยังมีการใช้ความงามของภาษาออกมาใช้อีกด้วยเพื่อให้เพลงนั้นสามารถสร้างอารมณ์สะท้อนใจ อารมณ์เศร้า รัก ผิดหวัง สนุกสนาน ตลก ขบขัน หรือปลุกสำนึก รวมถึงสภาพสังคมถ่ายทอดออกจากภาษาด้วยความละเอียดอ่อนเพราะใช้ภาษาสื่อความหมายให้ตัวของบทเพลงนั้นได้เห็นภาพที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อออกมา พรทิพย์ ฉายก็ และจันทนา แก้ววิเชียร (2561) มองเห็นว่าบทเพลงเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่มีภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพราะบทเพลงถือกำเนิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับสังคมมนุษย์เป็นวรรณกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งเกิดมาจากการถ่ายทอดวิถีชีวิต โดยเพลงทั่วไปมักจะสื่อถึงสังคมการใช้ชีวิตของมนุษย์โดยถ่ายทอดตามอารมณ์ตลอดจนถึงสภาพสังคมในยุคนั้น ๆ สามารถสร้างอารมณ์ต่าง ๆ มากมาย นับได้ว่าเพลงมีคุณค่าต่อสังคมที่มีทั้งความเหมือนและความต่างจากวรรณกรรมชนิดอื่น ๆ

เพลงในปัจจุบันนี้มีการนำภาษาไปสร้างสรรค์เป็นวรรณกรรมต่าง ๆ เช่นวรรณกรรมเพลง ซึ่งมีหลากหลายประเภท เช่น เพลงร็อค เพลงป๊อป เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงไทยสากล เพลงเพื่อชีวิต เพลงพื้นเมือง มีมากมายหลากหลายแนวเพลง แนวเพลงพวกนี้ก็จะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละแนวเพลงจะมีการใช้ภาษาการสื่อความหมาย การแสดงอารมณ์ผ่านตัวของบทเพลงแตกต่างกันเช่น อารมณ์ด้านความเศร้า ความรัก ความสนุกสนาน ความร่าเริงและอื่น ๆ อีกมากมาย บทเพลงนั้นแต่ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์เมื่อเขียนหรือพูดไม่ได้เราก็จะใช้เพลงส่งไปสื่อความหมายแทนคำพูดเพราะในเนื้อเพลงจะมีนัยยะ ความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะสื่อถึงผู้ฟัง

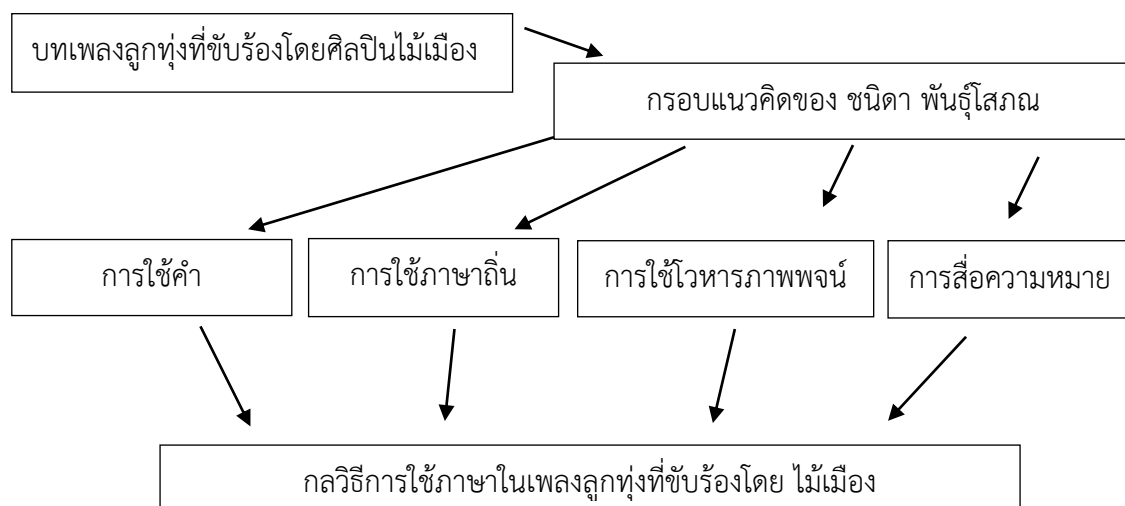
นอกจากนี้เพลงมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในสังคม ทำให้มีศิลปินนักร้องมากมายเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นศิลปินเดี่ยวศิลปินกลุ่มรวมไปถึงวงดนตรีผู้คนสามารถเลือกฟังกันได้อย่างหลากหลายด้วยเหตุนี้จึงทำให้ศิลปินมีชื่อเสียงกันเป็นอย่างมากรวมถึงศิลปินไม้เมือง เป็นที่รู้จักกันดีในฐานะศิลปินของภาคเหนือ ก่อนจะรู้จักในแวดวงของสังคมภายนอกผู้คนมักรู้จัก ไม้เมือง ศิลปินลูกทุ่งที่มีกลิ่นไอล้านนาเป็นเอกลักษณ์ด้วยเนื้อหาและแนวเพลงของ ไม้เมือง นั้นมีการใช้ภาษาที่สวยงามใช้วรรณศิลป์เมื่อฟังจะรู้สึกสบายและผ่อนคลายเข้าใจได้ง่ายทำให้มีคนติดตามไม้เมืองเป็นจำนวนมากและจนถึงปัจจุบัน ไม้เมือง ก็สร้างสรรค์ผลงานออกมาเพื่อให้ผู้ฟังได้ฟังกันอยู่ตลอด

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง ในด้านการใช้ภาษารวมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยไม้เมือง เพื่อแสดงถึงความสำคัญของเพลงในฐานะที่เป็นสื่อแสดงความคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่ลึกซึ้งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของไม้เมือง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นำกรอบแนวคิดของ ชนิตา พันธุ์โสภณ (2555, น. 69) มาใช้ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง ประกอบไปด้วย

1. การใช้คำ คือ การใช้คำเป็นกลวิธีทางภาษาหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเลือกสรรใช้คำต่าง ๆ
2. การใช้ภาพพจน์ คือ เป็นศิลปะทางภาษาอย่างหนึ่ง เพื่อสร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นในจิตใจของมนุษย์
3. การสื่อความหมาย คือ เป็นการถ่ายทอดมุมมองความคิดหรือความรู้สึก

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยจะศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง จำนวน 6 อัลบั้ม รวมทั้งสิ้น 45 บทเพลง ดังต่อไปนี้

1. อัลบั้ม แมงปอปีกบาง	มีจำนวน	10	บทเพลง
2. อัลบั้ม ขอเดินด้วยคน	มีจำนวน	10	บทเพลง
3. อัลบั้ม เก๋บริกไว้ที่ปลายรั้ง	มีจำนวน	10	บทเพลง

4. อัลบั้มพิเศษ อีกครึ่งของฝัน	มีจำนวน	6	บทเพลง
5. อัลบั้ม ดอกไม้แห่งกับความทรงจำ	มีจำนวน	8	บทเพลง
6. อัลบั้ม อยู่ได้เพราะคิดถึง	มีจำนวน	1	บทเพลง

การศึกษาการใช้กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงที่ขับร้องโดย ไม้เมือง แบ่งได้ 4 ประเด็น คือ การใช้คำ การใช้ภาษาถิ่น การใช้ภาพพจน์ การสื่อความหมาย ดังต่อไปนี้

1. การใช้คำ

1.1 การเล่นคำ หมายถึงการใช้กลการประพันธ์ในการแต่งบทหรือกรองด้วยการซ้ำคำหรือซ้ำอักษรให้เกิดเสียงเสนาะหรือให้ความหมายที่ลึกซึ้งกินใจยิ่งขึ้น

1.1.1 การเล่นเสียงของคำ หมายถึงการใช้คำที่มีเสียงเดียวกัน แต่ให้ความหมายต่างกันเพื่อช่วยให้คำมีความไพเราะมากขึ้น คือการเล่นเสียงสัมผัสอักษรหมายถึงการใช้พยัญชนะเดียวกันมาเรียงชิดกันหรือมีคำอื่นมาคั่นตั้งแต่สองคำขึ้นไปเพื่อให้เนื้อหาของบทเพลงมีความหมายที่หนักแน่นขึ้นและเพิ่มความไพเราะทางเสียง

1.1.2 การเล่นเสียงสัมผัสสระ หมายถึงคำที่มีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียงสระและเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ (ตัวสะกด) จากการศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง พบว่ามีการเล่นเสียงสัมผัสสระ

1.1.3 การซ้ำคำ หมายถึงเป็นกลวิธีที่ใช้คำคำเดียวกันซ้ำในคำประพันธ์อาจจะวางไว้ติดกันแบบคำซ้ำหรือวางไว้แยกจากกันแต่เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยความหมายของคำที่ซ้ำนั้นจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงจะมีความหมายเหมือนกันทุกคำการซ้ำคำมีจุดมุ่งหมายในการเน้นให้เห็นความสำคัญหรือต้องการเพิ่มความไพเราะของเสียงเพื่อย้ำหรือชี้ให้เห็นความสำคัญ

1.2 การซ้ำความ เป็นการซ้ำวลีหรือประโยคเดิมทั้งหมดหรือซ้ำเพียงบางส่วนซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงข้อความในเนื้อเพลงเพื่อย้ำความหรือชี้ให้เห็นความสำคัญ

2. การใช้ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น หมายถึงภาษาที่ใช้สื่อความหมายตามท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันในถ้อยคำสำเนียงแต่ก็สามารถติดต่อสื่อสารกันได้และถือเป็นภาษาเดียวกันเพียงแตกต่างกันตามท้องถิ่นเท่านั้น

3. การใช้โวหารภาพพจน์

3.1 อุปมา หมายถึง การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "เหมือน" เช่น ดุจ ตั้ง ราว ราวกับ เปรียบ ประดุจ เณก เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง เพียง เพียง พ่าง ปูน ถนัด ละหม้าย เสมอ กล อย่าง ฯลฯ

3.2 อุปลักษณ์ หมายถึง เป็นการเปรียบเทียบเหมือนกันแต่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

3.3 บุคลาธิษฐาน หมายถึง การกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่มีชีวิตไม่มีความคิดไม่มีวิญญาณ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ อิฐ ปูน หรือสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น ต้นไม้ สัตว์ โดยให้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แสดงกิริยาอาการและความรู้สึกได้เหมือนมนุษย์หรือให้มีคุณลักษณะต่าง ๆ เหมือนสิ่งมีชีวิต

3.4 อติพจน์ หมายถึง โวหารที่กล่าวเกินความจริงเพื่อสร้างและเน้นความรู้สึกและอารมณ์ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกที่ลึกซึ้งภาพพจน์ชนิดนี้นิยมใช้กันมากแม้ในภาษาพูดเพราะเป็นการกล่าวที่ทำให้เห็นภาพได้ง่ายและแสดงความรู้สึกของกวีได้อย่างชัดเจน

4. การสื่อความหมาย

4.1 การสื่อความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายที่ใช้อย่างตรงตัวตัวอย่าง เช่น ดาวมีความหมายโดยตรงว่าสิ่งที่เห็นเป็นดวงมีแสงระยิบระยับในท้องฟ้าเวลามีคนนอกจากดวงจันทร์และดวงอาทิตย์

4.2 การสื่อความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายของคำที่ไม่ตรงตัวแต่เป็นการแฝงความหมายไว้ภายใต้ตัวอักษรต้องอาศัยการตีความจากผู้รับสารจึงจะเข้าใจความหมายนั้น เช่น คำว่า “กล้วย” ในที่นี้หมายถึงผลไม้ที่มีสีเหลืองลักษณะยาว งอ แต่คำว่า “กล้วย” เมื่อใช้ในความหมายโดยนัยจะมีความหมายที่แปลว่าเรื่องง่าย ๆ เช่น เรื่องกล้วย ๆ คือ เรื่องง่าย ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยเรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมืองผู้วิจัยได้มีการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียดดังนี้

ศิริไล ชูวิจิตร (2549) เพื่อวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากล ของบริษัท อาร์. เอส. โปรโมชัน 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2546 ในด้านการใช้คำ การใช้สำนวน และการใช้โวหารภาพพจน์ โดยวิธีวิจัยเอกสารเนื้อเพลงจำนวน 127 เพลง พบว่ามีการศึกษา ดังนี้ ด้านการใช้คำ พบการใช้คำ 9 ประเภท คือ 1) การใช้คำภาษาต่างประเทศ 2) การใช้คำสแลง 3) การใช้ภาษาปาก 4) การใช้คำอุทาน 5) การใช้คำก่อกวน 6) การใช้คำหยาบ 7) การใช้คำกระทุ้ง 8) การเล่นคำ 9) การซ้ำความ ด้านการใช้สำนวน พบการใช้สำนวน 4 ประเภท คือ 1) การใช้สำนวนเดิม 2) การใช้สำนวนใหม่โดยเปลี่ยนแปลงสำนวนเดิม 3) การใช้สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่ 4) การใช้สำนวนจากภาษาต่างประเทศ ด้านการใช้โวหารภาพพจน์พบการใช้โวหารภาพพจน์ 8 ประเภท คือ 1) การใช้อุปมา 2) การใช้อดีตพจน์ 3) การใช้บุคลาธิษฐาน 4) การใช้สัญลักษณ์ 5) การใช้อุปลักษณ์ 6) การใช้สัทพจน์ 7) การใช้ปฏิพจน์ 8) การใช้นามนัย

จากการศึกษา ศิริไล ชูวิจิตร (2549) พบว่ามีการใช้คำการใช้สำนวนและการใช้โวหารภาพพจน์

ชนิดา พันธุ์โสภณ (2555) ศึกษาวาทกรรมความรักในรูปแบบกลอนออนไลน์ เพื่อวิเคราะห์อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในวาทกรรมความรักที่ปรากฏในกลอนออนไลน์ และวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการสื่ออุดมการณ์เกี่ยวกับวาทกรรมความรักที่ปรากฏในกลอนออนไลน์ พบว่าผู้สร้างมีการใช้กลวิธีทางภาษาหลัก ๆ ได้แก่ การใช้คำ การเล่นคำ การใช้คำกระทุ้ง การใช้คำหยาบ การใช้ภาษาต่างประเทศ และการใช้โวหารภาพพจน์ การใช้สำนวนเดิม การใช้สำนวนใหม่ การสื่อความหมายโดยตรงและการสื่อความหมายโดยนัยทำให้เห็นการสร้างมุมมองของอุดมการณ์ความรักผ่านกลวิธีทางภาษาแสดงทัศนะของมนุษย์ในสังคมสมัยนี้ได้มีการปรับเปลี่ยนความคิดความเชื่อได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษา ชนิดา พันธุ์โสภณ (2555) พบการใช้ภาษา ด้านการใช้คำ การเล่นคำ การใช้คำกระทุ้ง การใช้คำหยาบ การใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้โวหารภาพพจน์ การใช้สำนวนเดิม การใช้สำนวนใหม่ การสื่อความหมายโดยตรงและการสื่อความหมายโดยนัย อีกทั้งยังพบว่า ชนิดา พันธุ์โสภณ (2555) ใช้กรอบแนวคิดการศึกษาวาทกรรมและกลวิธีทางภาษาในการวิเคราะห์ครั้งนี้

พีรพงษ์ เคนทรภักดี และ โสภี อุ่นทะยา (2564) โดยศึกษาเพลงลูกทุ่งอีสานจาก YouTube ในช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม พ.ศ. 2561 โดยได้เลือกเพลงลูกทุ่งอีสานที่มียอดวิวตั้งแต่ 1 ล้านวิวขึ้นไป จำนวน 20 Channel มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาในบทเพลงลูกทุ่งอีสานร่วมสมัยรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีกลวิธีทางภาษา ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีทางภาษาในบทเพลงลูกทุ่งอีสานร่วมสมัยมี 4 ประเด็น ดังนี้ 1) กลวิธีทางภาษาด้านการใช้คำ ประกอบด้วย (1) การใช้คำซ้ำและประโยคซ้ำ (2) การใช้คำหายาบ (3) การใช้คำภาษาต่างประเทศ (4) เล่นเสียงของคำ 2) กลวิธีทางภาษาด้านการใช้สำนวน 3) กลวิธีทางภาษาด้านการใช้ความหมาย ประกอบด้วย (1) การสื่อความหมายโดยตรง (2) การสื่อความหมายโดยนัย 4) กลวิธีทางภาษาด้านการใช้โวหารภาพพจน์ ประกอบด้วย (1) อุปมา (2) อุปลักษณ์ (3) บุคลาธิษฐาน (4) อติพจน์

จากการศึกษา พีรพงษ์ เคนทรภักดี และโสภี อุ่นทะยา (2564) พบกลวิธีทางภาษา แบ่งได้ 4 ประเด็น 1) ด้านการใช้คำ 2) ด้านการใช้สำนวน 3) ด้านการใช้ความหมาย 4) ด้านการใช้โวหารภาพพจน์

ปุณ ชมภูพระ, ปิพิชญา พรหมกันธา และ พันธนันท์ พาป้อ (2564) ศึกษาเรื่องกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงเพื่อชีวิตของ “พงษ์สิทธิ์ คำภีร์” จำนวน 4 ชุด รวมทั้งหมด 42 บทเพลง ผลการศึกษาพบว่ามีกลวิธีการใช้คำ 2 ประเภท คือ การใช้คำซ้อน และการใช้คำซ้ำ อีกทั้งยังมีการใช้โวหาร 4 ประเภท และโวหารภาพพจน์พบ 2 ประเภท ในบทเพลงเพื่อชีวิตของ ปุ พงษ์สิทธิ์ คำภีร์

จากการศึกษา ปุณ ชมภูพระ, ปิพิชญา พรหมกันธา และ พันธนันท์ พาป้อ (2564) พบการใช้คำ 2 ประเภท คือ การใช้คำซ้อน และการใช้คำซ้ำ การใช้โวหาร การใช้โวหารภาพพจน์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาทำให้ผู้วิจัยได้เห็นมุมมองต่าง ๆ ในการศึกษาของกลวิธีการใช้ภาษาสามารถนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้มาช่วยในการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ซับซ้อนโดย ไม่เมืองและนำเอาองค์ประกอบในการวิเคราะห์ จึงส่งผลให้ผู้วิจัยนำเอาแนวคิดของ ชนิตา พันธุ์โสภณ มาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

ผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง โดยใช้กรอบแนวคิดของ ชนิตา พันธุ์โสภณ มีผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านการใช้คำ ในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง แบ่งได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1.1 การเล่นเสียงของคำ

ชนิตา พันธุ์โสภณ (2544, น. 98) กล่าวว่า การเล่นเสียงของคำ หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงเดียวกันแต่ให้ความหมายต่างกันเพื่อช่วยให้คำมีความไพเราะมากขึ้นคือการ เล่นเสียงสัมผัสอักษร หมายถึงการใช้พยัญชนะเดียวกันมาเรียงติดกันหรือมีคำอื่นมาคั่นตั้งแต่สองคำขึ้นไป เพื่อให้เนื้อหาของบทเพลงมีความหมายที่หนักแน่นขึ้นและเพิ่มความไพเราะทางเสียง

จากการศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง พบว่าผู้แต่งมีการเล่นเสียงสัมผัสอักษรเป็นกลวิธีการใช้ภาษาโดยการเล่นเสียงสัมผัส ส ในคำว่า สูญ-สิ้น-สลาย เพื่อให้เกิดความไพเราะมากขึ้นในเพลง คนเดิมของเธอ

ดังตัวอย่าง

“หัวใจเธอหม่นกับคำซ้ำเดิมต้องเผชิญความเลวร้าย

สูญสิ้นสลายทุกอย่างที่หวัง ให้เธอรู้ว่ายังมีเรา

และฉันคนเก่าที่คอยรับฟัง จะต้องล้ม อีกกี่ครั้ง ฉันพร้อมร่วมทาง”

(เพลง คนเดิมของเธอ อัลบั้มแมงปอปีกบาง)

1.2 การเล่นเสียงสัมผัสสระ

กัลยาณี ถนอมแก้ว (2553) การเล่นเสียงสัมผัสสระ หมายถึงคำที่มีเสียงคล้องจองกันด้วยเสียงสระและเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ (ตัวสะกด) จากการศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง พบว่ามีการเล่นเสียงสัมผัสสระ ดังนี้

ในเพลง ลืมกันแล้วกา มีการเล่นเสียงสัมผัสสระเป็นคำที่เป็นลีลา เป็นส่วนที่ทำให้เกิดเสียงไพเราะและสะท้อนอารมณ์คือการใช้สัมผัสสระ สระเอื้อ ในคำว่า เอื้อย , เรื้อย และ สระเออ ในคำว่า เลย, เกย

ดังตัวอย่าง

“ไอ้ละหนอ ลำน้ำปิง แม่เอย ไหลเอื่อย เรื่อยเลย บ่เคยหยุดพัก
ตั้งใจคนรอ ท่องจำอุ้งกำว่าฮัก ผืนดีฝัก กลัวอายจะทำหล่นหาย
อุ้งผ่านสาย เต็มฮักหือใจกัน ทุกๆ วัน ข้อความผ่านจอส่งใจ”

(เพลง ลืมกันแล้วกา อัลบั้มเก็บรักไว้ที่ปลายรุ้ง)

1.3 การซ้ำคำ

การเล่นเสียงและความหมายของคำโดยการซ้ำคำ หมายถึง กลวิธีที่ใช้คำเดียวกันซ้ำในคำ ประพันธ์อาจะวางไว้ติดกันแบบคำซ้ำหรือวางไว้แยกจากกันแต่เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยความหมายของคำที่ซ้ำนั้นจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงจะมีความหมายเหมือนกันทุกคำ การซ้ำคำมีจุดมุ่งหมายในการเน้นให้เห็นความสำคัญหรือต้องการเพิ่มความไพเราะของเสียงเพื่อย้ำหรือชี้ให้เห็นความสำคัญจากการศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง พบว่ามีการเล่นเสียงและความหมายของคำโดยการซ้ำคำ ดังนี้

ซ้ำคำว่า หื้อ ดังตัวอย่าง

“หมู่เฮาตามเตียนเพียรบูชา องค์ปวงเทวาบ้านปอนเฮาเน้อ ตัวเฮาตามเตียนเวียน
บูชา องค์ปวงเทวาบ้านปอนข้าเน้อ หื้อน้ำหื้อฝนชุ่มเย็นฉ่ำ หื้อข้าวตังมต้องได้อิ่ม มีโชคมีชัยกู้กู๋คน
หื้อปิ่น้องฮักสามัคคี ลูกหลานมั่งมีหื้อปิ่นใหญ่ ขอพุทธิไกรจួយก้ำเฮาเทอญ”

(เพลง คินศรีทรา อัลบั้มแมงปอปีกบาง)

จะเห็นได้ว่าการซ้ำคำว่า หื้อ หมายถึงการให้เป็นภาษาพื้นเมืองของคนทางภาคเหนือ ใช้คำว่าหื้อเป็นคำประกอบหน้าคำอื่นหมายความว่าให้ โดยเริ่มจาก หื้อน้ำหื้อฝนชุ่มเย็นฉ่ำ ต่อด้วย หื้อข้าวตังมต้องได้อิ่ม ต่อด้วย หื้อปิ่น้องฮักสามัคคี และ ลูกหลานมั่งมีหื้อปิ่นใหญ่ ในบทเพลงเป็นการบรรยายการบูชาเหล่าเทวดาขอให้ช่วยประทานพรแก่ชาวบ้านที่มาร่วมบูชาขอโชคขอลาภ ขอให้เหล่าเทวดาช่วยให้น้ำให้ฝนตกลงมาเพื่อจะได้มีน้ำไปทำนาจะมีข้าวกินให้อิ่มท้องและช่วยให้ชาวบ้านรักและสามัคคีกันรวมไปถึงประทานพรให้ลูกหลานที่มาบูชาเทวดาได้โตไวๆ การซ้ำคำดังกล่าวนี้ช่วยย้ำความต้องการให้ช่วยและทำให้เห็นจุดหมายของเพลงนี้เพื่อแสดงการบวงสรวงสักการะบูชาเทวดาให้เทวดาอวยพรให้แก่คนที่มาขอพร

1.4 การซ้ำความ

ศิริไล ชูวิจิตร (2549) กล่าวว่า การซ้ำความเป็นการซ้ำวลีหรือประโยคเดิมทั้งหมดหรือซ้ำเพียงบางส่วนซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงข้อความในเนื้อเพลงเพื่อย้ำความหรือชี้ให้เห็นความสำคัญจากการศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง พบว่ามีการซ้ำความ ดังนี้

ขอฝาก ดังตัวอย่าง

“ฝ่าพายุลมฝน ลู้นมาไกลเหลือเกิน เพียงก้าวเดียวให้เดิน ก็ยังไม่ไหว
อยากจะมีที่พัก พอเอาแรงหัวใจ ขอพักหน่อยได้ไหม ที่ตรงนี้ เหมือน แมงปอปีกบาง ที่ล่องลอย
ตามทางจนล้าเต็มที ลั่นแรง ชบลงตรงนี้ ไม่รู้ จะหนีไปพึ่งใคร ขอฝากดวงใจ ไว้ตรงนี้ สักคืน พอตื่น
ก็พร้อมจะจากไป ขอฝากชีวิต ของคนใกล้ขาดใจ ไว้กับเธอ ได้ไหม คนดี”

(เพลง แมงปอปีกบาง อัลบั้มแมงปอปีกบาง)

การซ้ำความว่า ขอฝาก แล้วมีข้อความอื่น ๆ มาขยายนั้นเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงในตัวบทเพลงอยากจะมีที่พักพิงเป็นเหมือนแมงปอที่ปีกบางหมดแรงที่จะเดินทางต่อไปไม่รู้จะไปพึ่งพาใครที่ไหนผู้ประพันธ์ต้องการซ้ำความเพื่อช่วยแสดงถึงความรู้สึกวิงวอนอ่อนน้อมใครสักคนที่จะมาเป็นที่พักพิงให้กับเธอ

2. การใช้ภาษาถิ่นเหนือ

ภาษาถิ่น หมายถึงภาษาที่ใช้สื่อความหมายตามท้องถิ่นต่างๆซึ่งแตกต่างกันในถ้อยคำสำเนียงแต่ก็สามารถติดต่อสื่อสารกันได้และถือเป็นภาษาเดียวกันเพียงแตกต่างกันตามท้องถิ่นเท่านั้นจากศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง พบว่ามีการใช้ภาษาถิ่น ดังนี้

ตัวอย่าง

“เจ้างาม เหลืองงามใต้เดือนแสงส่อง ขึ้นคำคู่เคียงเสียงกลอง เลื้อยตอเรียงร้อยลาย
งามหมายปองถักต่อประเพณีการ สาน ตำนาน กู่ขานก้องไพร ศรัทธา บูชาองค์พุทธเจ้า อัมมชูปี่
น้องผองเผ่า หมู่เฮาชาวเขาแดนไกล ร้อยเรียง บทเพลงฝากเดือนลอยไป ขอ ทวยไท ก่าจูนอัมมชู
คีน ศรัทธา ยินเสียงคนกล่าว หมู่เฮาตามเตียนเพียรบูชา องค์ปวงเทวา บันปอน เฮาเน้อ ตัวเฮาตาม
มเตียนเวียนบูชา องค์ปวงเทวาบันปอนข้าเน้อหื้อน้ำหื้อฝนชุ่มเย็นฉ่ำ หื้อข้าวดังามต้องได้อิ่ม มีโชค
มีชัยกุดัก กุดัก หื้อ ปี่น้องฮักสามัคคี”

(เพลง คีนศรัทธา อัลบั้มแมงปอปีกบาง)

จากเนื้อหาเพลงข้างต้นพบว่ามีการใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาถิ่นของทางภาคเหนือทั้งสิ้น 12 คำ ดังนี้ ชื่น แปลว่า ผ่านหรือผ่านของผู้อื่น, เลื้อย แปลว่า เลื้อยที่ได้รับการถักทอ, ก้า จุน แปลว่า ช่วยเหลือ, หมู่เฮา แปลว่า พวกเรา, ต๋ามเตียน แปลว่า จุดเทียน, บั่นปอน แปลว่า อวยพร, ตัวเฮา แปลว่า ตัวเอง, หื้อ แปลว่า ให้, ต้อง แปลว่า ต้อง, กู้กู้คน แปลว่า ทุกๆ คน, ปี้ แปลว่า พี่ (ใช้เรียกคนที่มียุมากกว่า), ฮัก แปลว่า รัก การใช้คำภาษาถิ่นในบทเพลงนี้ช่วยสื่อถึงเหตุการณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ทางภาคเหนือที่มีการประกอบพิธีไหว้บูชาองค์เทวดาให้ช่วยปกป้องรักษา ภาษาถิ่นช่วยให้เพลงมีความไพเราะและเข้าถึงอารมณ์เพลงได้ง่ายขึ้น

3. โวหารภาพพจน์

โวหารภาพพจน์ เป็นศิลปะการประพันธ์อย่างหนึ่งที่มีการพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดหรือเขียนให้แปลกออกไปจากภาษาตามตัวอักษรทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการเกิดความประทับใจ เกิดความรู้สึกสะเทือนใจเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพอย่างชัดเจน โวหารภาพพจน์ (figures of speech) คือการใช้ถ้อยคำในการประพันธ์ที่มีความหมายแฝงเร้นอยู่ซึ่งก่อให้เกิดพลังที่สามารถบรรยายได้แจ่มชัดขึ้นและสร้างอารมณ์สะเทือนใจได้ดียิ่งขึ้นการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลง ลูกทุ่งที่ขับร้องโดย ไม้ม้วน ผู้วิจัยได้ศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 การใช้อุปมา หมายถึง การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับสิ่งหนึ่งโดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "เหมือน" เช่น ดุจ ดัง ราว รวากับ เปรียบ ประดุจ เฉก เล่ห์ ปาน ประหนึ่ง เพียง เพียง พ่าง ปูน ถนัด ละม้าย เสมอ กล อย่าง ฯลฯ ในกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลง ลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้ม้วนพบว่ามีการใช้อุปมา ดังนี้

เหมือนแมงปอปีกบาง ดังตัวอย่าง

“ฝ่าพายุลมฝน ลูบทมาไกลเหลือเกิน เพียงก้าวเดียวให้เดิน ก็ยังไม่ไหว อยากจะมีที่พัก พอเอาแรงหัวใจ ขอพักหน่อยได้ไหม ที่ตรงนี้ เหมือนแมงปอปีกบาง ที่ล่องลอย ตามทางจน ล้าเต็มที ลิ่นแรง ขบลงตรงนี้ไม่รู้ จะหนีไปพึ่งใคร”

(เพลง แมงปอปีกบาง อัลบั้มแมงปอปีกบาง)

เหมือนแมงปอปีกบาง ในเพลง มีการเปรียบหญิงสาวคนหนึ่งทีเหนื่อยล้าไร้ซึ่งจุดหมายไร้ที่พึ่งพิงเปรียบเหมือนแมงปอที่ปีกบางบินล่องลอยตามสายลมโดยที่ไม่รู้จุดหมายทำให้เห็นอารมณ์ความรู้สึกและเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2 การใช้อุปลักษณ์ หมายถึงเป็นการเปรียบเทียบเหมือนกันแต่เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง วราภรณ์ บำรุงกุล (2537, น. 354) กล่าวว่า “อุปลักษณ์ เป็นการเปรียบเทียบที่ลึกซึ้งกว่าอุปมาเพราะเป็นการนำอาการของสิ่งหนึ่งโอนไปใช้กับสิ่งหนึ่งที่ไม่เหมือนกันเลยเพื่อชักจูงความคิดให้มองสิ่งสองสิ่งนั้นว่ามีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันจะใช้คำว่า เป็น เท่า คือ มาเชื่อม”ในกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมืองพบการใช้อุปลักษณ์ ดังนี้

เธอคือแสงดาว ในเพลง เพลงนี้เพื่อเธอ เปรียบชายคนรักเป็นแสงดาวที่เด่นที่สุดในวันที่ท้องฟ้ามืดม่น ตัวของเขานั้นเปล่งแสงระยิบระยับคล้ายแสงดาวที่ส่องเข้ามาในชีวิตของเธอ

เธอคือเมฆขาว ในเพลง เพลงนี้เพื่อเธอ เปรียบชายคนรักเป็นสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวของเธอไม่ว่าจะไปที่ไหนก็เจอ เมฆขาวให้ความรู้สึกน่าทะนุถนอม

เธอคือตะวัน ในเพลง เพลงนี้เพื่อเธอ เปรียบชายคนรักเป็นดังตะวันที่เด่นขึ้นในยามเช้าพร้อมกับการเริ่มต้นวันใหม่ที่ดี ให้ความอบอุ่นแก่เธอ และเป็นแสงสว่างให้แก่เธอ

เธอคือฟ้างาม ในเพลง เพลงนี้เพื่อเธอ เปรียบชายคนรักของเธอเป็นฟ้าที่งดงามนั้นหมายถึงบางวันท้องฟ้าไม่เคยซ้ำกันเลยสักวัน แต่เขากลับทำให้ท้องฟ้านั้นเป็นท้องฟ้าที่งดงามและสดใสให้กับชีวิตของเธอ

เธอคือแสงจันทร์ ในเพลง เพลงนี้เพื่อเธอ เปรียบชายคนรักเป็นเหมือนแสงจันทร์เมื่อเธอหมดหนทาง ทุกอย่างมืดมิดไปหมด ชายคนรักคนนี้จะอยู่เคียงข้างเธอคอยเป็นแสงส่องสว่างแม้ในวันที่อ่อนแอ

ในเพลง เพลงนี้เพื่อเธอมีการใช้โวหารภาพพจน์เข้ามา โดยใช้สิ่งหนึ่งเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง ดังที่กล่าวว่า เธอคือแสงดาว , เธอคือเมฆขาว , เธอคือตะวัน , เธอคือฟ้างาม , เธอคือแสงจันทร์ ทุกคำที่กล่าวมาเป็นการใช้โวหารภาพพจน์มาช่วยเพื่อให้ผู้ฟังนึกภาพจินตนาการและก่อให้เกิดสุนทรียภาพในการฟัง มีการหยิบยกเอาสิ่งที่ปรากฏในธรรมชาติมาเปรียบดังตัวของบุคคลที่กล่าวถึง ว่าในมุมมองของผู้ขับร้องได้เปรียบเทียบกับคนรักนั้นคือทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกใบนี้ของเขา

3.3 การใช้บุคลาธิษฐาน หมายถึงหมายถึงการทำสิ่งที่ไม่มีชีวิต ไม่มีวิญญาณ ไม่มีความคิดมากล่าวเสมือนเป็นสิ่งมีชีวิตมีวิญญาณมีความรู้สึกนึกคิดและทำกิริยาอาการได้อย่างมนุษย์ นภลัย สุวรรณธาดา (2537, น. 294) ในกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินแม่เมืองพบว่ามีการใช้บุคลาธิษฐาน ดังนี้

ฝากดาวรับความคิดถึง ดังตัวอย่าง

“ไปรษณีย์ดาว บรรทุกหีบห่อความรักของใครไว้บ้าง ก่อนออกเดินทาง ข้ามฟ้าเวลาพลบค่ำสู่วันพรุ่งนี้ ฉันอยากจะขอ ฝากของที่ห่อด้วยหัวใจทั้งดวงหนึ่งที่มี ไปถึงคนที่ออกเดินทางตามฝันคนนั้น ได้ไหม ฝากดาวรับความคิดถึง เป็นอีกหนึ่งผู้โดยสาร ไปบอกเขาว่ายังมีฉันคนนี้อยู่ไหม”

(เพลง ไปรษณีย์ดาว อัลบั้มพิเศษ อีกครั้งของฝัน)

เพลง ไปรษณีย์ดาว มีการกล่าวว่า ฝากดาวรับความคิดถึง โดยจะฝากให้ดาวรับความคิดถึง ซึ่งเป็นการกล่าวให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตสามารถรับฝากความคิดถึงส่งไปให้ชายคนรักผู้แตงนำเอาภาพพจน์เข้ามาแต่งในตัวของบทเพลงเพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามและเกิดจินตนาการตามภาพ

3.4 การใช้ติพจน์ หมายถึงเป็นการบรรยายหรือพรรณนาที่เกินจริงจึงมีอาจนำข้อเท็จจริงไปจับเพราะผู้แต่งมุ่งกล่าวเพื่อแสดงอารมณ์ที่ลึกซึ้งกว่าปกติ เพื่อสร้างอารมณ์สะเทือนใจแก่ผู้อ่าน ผู้ดู ผู้ฟังเป็นสำคัญ วราภรณ์ บำรุงกุล (2537, น. 351-360) ในกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง พบว่ามีการใช้ติพจน์ ดังนี้

ถ้าหากความคิดถึงฆ่าคนหนึ่งคนให้ตายได้ ดังตัวอย่าง

“ถ้าหากความคิดถึง ฆ่าคนหนึ่งคนให้ตายได้ อยากให้รู้เอาไว้ ว่าฉันคงตายเป็นหมื่น ๆ ครั้งกลับคืนมาได้ไหม กลับมาใช้ชีวิตเคียงข้าง กลับคืนมาได้ไหม กลับมาใช้คำว่าเราบ้าง ต้องคิดถึงอีกกี่ครั้ง พรุ่งนี้ถึงจะมีเธอ”

(เพลง ถ้าหากความคิดถึงฆ่าคนหนึ่งคนให้ตายได้ อัลบั้มอยู่ได้เพราะคิดถึง)

ในเพลง ถ้าหากความคิดถึงฆ่าคนหนึ่งคนให้ตายได้ มีการใช้ติพจน์ ถ้าหากความคิดถึง ฆ่าคนหนึ่งคนให้ตายได้ หมายถึงการที่ต้องจากคนรักนาน ๆ รู้สึกเหงาคิดถึงหาแต่คนรักจนความคิดถึงสามารถฆ่าคนได้ซึ่งในความเป็นจริงแล้วไม่เป็นไปไม่ได้มันเป็นเพียงความรู้สึกเพื่อให้เห็นว่าความคิดถึงมันทรมาณจนมันอาจจะฆ่าคนหนึ่งคนให้ตายได้

4. การสื่อความหมาย การสื่อความหมาย หมายถึงเป็นการถ่ายทอดมุมมองความคิดหรือความรู้สึก กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง มีดังนี้

4.1 การสื่อความหมายโดยตรง

ชนิดา พันธุ์โสภณ (2555) การสื่อความหมายโดยตรง คือ เป็นการสื่อความหมายตามความเข้าใจของคนทั่วไปเห็นอย่างไรก็เป็นเช่นนั้น จากการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมืองพบว่าการใช้การสื่อความหมายโดยตรง มีดังนี้

ผู้แต่งได้เลือกการสื่อความหมายโดยตรงสะท้อนให้เห็นความจริงด้านครอบครัวในสังคมที่ต้องแบกรับหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี ในเพลง อย่าเพิ่งท้อ

ดังตัวอย่าง

“เหนื่อยหน่อยนะคนดี รับหน้าที่ยิ่งใหญ่ แบกครอบครัวไว้ ชูให้พ้นความจน

นานวันไม่เคยท้อ เกินรอไม่เคยบ่น ทนอีกไม่กี่ฝน เราคงได้ มีกิน

ที่ผ่านมานั้น ค็นวันแสนอบอุ่น ถึงแม้จะนอนหนุน ได้เพียงหมอนชั้นรา

เสื้อผ้าเก่าซ้ำซ้ำ ไม่มีแหวนนาฬิกา ไม่เคยหมดศรัทธา ยังซึ้ง เหมือนเดิม”

(เพลง อย่าเพิ่งท้อ อัลบั้มขอเดินด้วยคน)

4.2 การสื่อความหมายโดยนัย

ชนิดา พันธุ์โสภณ (2555) การสื่อความหมายโดยนัย คือ เป็นการสื่อความหมายโดยแอบแฝงไว้ในตัวอักษรต้องอาศัยการตีความจากการศึกษากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง พบว่าการใช้การสื่อความหมายโดยนัยผู้แต่งเลือกใช้การสื่อความหมายโดยนัยเป็นกลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงสื่อให้เห็น “เธอบอกฟ้าเป็นสีเทา” ผู้แต่งได้ใช้คำว่า ฟ้าเป็นสีเทาไม่ได้จะสื่อว่าฟ้านั้นมีสีเทาแต่จะสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกเหงาเศร้าอกหัก

ดังตัวอย่าง

“เธอบอกฟ้าเป็นสีเทา เมื่อเขานั้นเอยคำลา นิ่งร้องไห้ หลังน้ำตา

จนนับเป็นครั้งไม่ไหว จึงรู้ว่าเธอรักเขาคอนั้น มากมายเพียงใด

ถึงแม้เขาจะจากไป และฉันมาแทนตั้งนาน”

(เพลง ก่อนจะรักหมดใจ อัลบั้มแมงปอปีกบาง)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง จำนวน 45 บทเพลง โดยเก็บข้อมูลจากการถอดเสียงบันทึกจากแผ่นซีดีสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ มีการใช้คำในลักษณะการเล่นเสียงสัมผัสสระมากที่สุด จำนวน 29 คำ รองลงมา คือ การเล่นเสียงสัมผัสอักษร จำนวน 13 คำ การซ้ำความ จำนวน 9 คำ และการซ้ำคำ จำนวน 7 คำ ตามลำดับในการศึกษาบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง เป็นเพลงลูกทุ่งที่เป็นแนวเพลงล้านนา จะมีการปรากฏใช้ภาษาถิ่นเหนืออยู่เป็นจำนวนมาก โดยพบจำนวนคำทั้งสิ้น 47 คำ ได้แก่ ชื่น, เสื่อตอ, ก้าจุน, หมูเฮา, ต่อมเตียน, ปั่นปอน, ตัวเฮา, หื้อ, ต้อง, กุ้งกู่คน, ปี้, ฮัก, อีหลบ, เต้าอัน, อ้าย, ปีก, เฮา, ฮ่วม, ฮ่มเย็น, หื้อละเว่นก่าน, สิบเจ้นไป, บ่ต๋อย, อู้ภาษาคำเมือง เป็นต้น

ทั้งนี้การใช้โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงของไม่เมืองในข้างต้นจะพบว่ามีการใช้คำในลักษณะการใช้อุปลักษณ์มากที่สุด จำนวน 8 ประโยค รองลงมา คือ การใช้อุปมา จำนวน 5 ประโยค การใช้อัตถพจน์จำนวน 4 ประโยค และการใช้บุคลาธิษฐาน จำนวน 3 ประโยค ตามลำดับ

โดยการใช้สื่อความหมายที่ปรากฏในบทเพลงของไม่เมืองในข้างต้นจะพบว่ามีการใช้สื่อความหมาย 2 ลักษณะใช้การสื่อความหมายโดยตรงมากที่สุด จำนวน 3 ประโยค รองลงมาคือ การสื่อความหมายโดยนัย 1 ประโยค ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่ากลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง แบ่งได้ 4 ประเด็น คือ การใช้คำ การใช้ภาษาถิ่น การใช้โวหารภาพพจน์ การสื่อความหมาย ดังต่อไปนี้ การใช้คำ พบการใช้คำในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง มีการเล่นคำ โดยแยกออกมาได้ 4 ประเภท คือ 1) การเล่นเสียงของคำ 2) การเล่นเสียงสัมผัสสระ 3) การซ้ำคำ 4) การซ้ำความ ในแต่ละประเภทที่แยกออกมานั้นทำให้เนื้อหาของบทเพลงเกิดความไพเราะ มีความหมายที่หนักแน่น ชี้ให้เห็นเนื้อหาที่สำคัญของบทเพลงได้ดี ส่วนของการใช้คำ ในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง จะพบการเล่นเสียงของคำทำให้คำออกมาสละสลวยและในด้านการเล่นเสียงสัมผัสทำให้คำในบทเพลงมีความคล้องจองกันก่อให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ร่วมไปกับบทเพลง ซึ่งการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวีไล ชูวิจิตร (2549) ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากล ของบริษัท อาร์. เอส. โปรโมชัน 1992 จำกัด

ช่วงปีพ.ศ. 2542 - 2546 พบว่ามีการใช้คำเข้ามาประกอบในการศึกษาการวิจัย ในด้านการวิจัยที่พบว่าการใช้โวหารภาพพจน์อย่างหลากหลายจะทำให้ผู้ฟังเห็นภาพหรือเหตุการณ์ที่ปรากฏในบทเพลงชัดเจนยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถสื่อความหมายในบทเพลงให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับชนิดา พันธุ์โสภณ (2555) ศึกษาวาทกรรมความรักในรูปแบบกลอนออนไลน์โดยมีการใช้โวหารภาพพจน์ เข้ามาแต่งในวาทกรรมความรักในรูปแบบกลอนออนไลน์ เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาอ่านกลอนได้เข้าใจและนึกคิดตามสิ่งที่ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ออกมาอย่างลึกซึ้งและยังปรากฏให้เห็นการสื่อความหมาย ทั้ง 2 ประเภท คือ 1) การสื่อความหมายโดยตรง 2) การสื่อความหมายโดยนัย นำการสื่อความหมายโดยตรงมาใช้ในบทเพลงเพื่อทำให้เกิดการสื่อความหมายที่ตรงไปตรงมา ส่วนการสื่อสารความหมายโดยนัยนำมาใช้ในบทเพลงเพื่อแฝงความหมายบางอย่างไว้ เมื่อผู้ฟังฟังแล้วก็จะได้ดีความประกอบไปด้วย นอกจากนี้ในด้านของภาษาถิ่นที่ปรากฏในเนื้อหาของบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง ในครั้งนี้ยังเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยค้นพบได้นอกเหนือจากประเด็นที่ปรากฏในรอบแนวคิดของการวิจัย โดยภาษาถิ่นที่พบมากที่สุดคือภาษาถิ่นเหนือ ทั้งนี้มีสาเหตุเนื่องมาจากว่าบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม้เมือง นั้น ส่วนมากจะเป็นบทเพลงที่เน้นในเรื่องของการใช้ภาษาถิ่นเหนือเป็นส่วนใหญ่ ตลอดจนถึง เนื้อหาในบทเพลงจะสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของคนทางภาคเหนือ กระทั่งศิลปินไม้เมือง ถูกขนานนามว่าเป็น “ศิลปินเพลงรักสำเนียงล้านนา” สอดคล้องกับ ตติยา สายบัวพัทธ์ (2555) ศึกษาเนื้อหาการใช้ภาษา และภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในเพลงโพล์คของคำเมืองของสุนทรี เวชานนท์ พบว่าเพลงของสุนทรี เวชานนท์ ส่วนใหญ่จะใช้ทั้งภาษาล้านนา (คำเมือง) บางเพลงใช้คำเมืองปนภาษาไทยกลางเป็นแนวเพลงที่เหมือนกัน ภาษาถิ่นเหนือทำให้ฟังแล้วสบายใจนอกจากนั้นพบการใช้โวหารภาพพจน์ จำแนกการใช้โวหารภาพพจน์ออกมาได้ 4 ประเภท 1) การใช้อุปมา 2) การใช้อุปลักษณ์ 3) บุคลาธิษฐาน 4) อติพจน์ การใช้โวหารภาพพจน์ในบทเพลงช่วยทำเนื้อหาของบทเพลงมีการเล่าเรื่องที่ลื่นไหล ทำให้ผู้ที่ได้ฟังเกิดอารมณ์สุนทรีย์ร่วมไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการศึกษาภาษาที่ปรากฏในบทเพลงของศิลปินท่านอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจความหมายที่ศิลปินต้องการสื่อสารในบทเพลงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ฟังเกิดสุนทรียะในการฟังมากขึ้นแล้ว ยังจะทำให้เข้าใจลักษณะภาษา ตลอดจนภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในเพลงอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาภาพสะท้อนด้านความรักที่ปรากฏในบทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดยศิลปินไม่เมือง

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี ถนอมแก้ว. (2553). *การเล่นเสียงสัมพันธ์*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/343262>

ชนิดา พันธุ์โสภณ. (2555). *วาทกรรมความรักในชุมชนกลอนออนไลน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

ตติยา สายบัวพัทธ์. (2555, มกราคม-มิถุนายน). เพลงโฟล์คของคำเมืองของ สุนทรี เวชานนท์. *พิษเนศวร์สาร*, 8(1), 17-24.

นภลัย สุวรรณธาดา. (2537). *ภาพพจน์-ภาษาเพื่อการสื่อสาร*. [เอกสารประกอบคำสอน]. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

ปุ่น ชมพูพระ, ปภิชญา พรหมกันธา และพัทธนันท์ พาป้อ. (2564). กลวิธีการใช้ภาษาในบทเพลงเพื่อชีวิตของ “พงษ์สิทธิ์ คำภีร์”. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 7 “วิถีพุทธวิถีชุมชน รากฐานชีวิตคนเชิงสังคมล้ำนาในสังคมวิถีใหม่”* (น. 487). ลำพูน: วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรทิพย์ ฉายกั และจันทนา แก้ววิเชียร. (2561). วิเคราะห์แนวคิดและศิลปะการใช้ภาษา ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งที่แต่งโดย สลา คุณวุฒิ. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์*, 20(1), 87 - 96.

พีรพงษ์ เคนทรภักดี และโสภี อุ้นทะยา. (2564). กลวิธีทางภาษาในบทเพลงลูกทุ่งอีสานร่วมสมัย. *วารสารศิลปการจัดการ*, 5(2), 441-457.

วรารณ บำรุงกุล. (2537). *ร้อยกรอง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

ศิริไล ชูจิตตร. (2549). *การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชั่น 1992 จำกัด ช่วงปี พ.ศ. 2542-2546*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

บทความวิจัย (Research Article)

วิเคราะห์คำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์

An Analysis of the Sayings Found in the Folk Songs
of Phoa Suchin Thaweehketศราวุธ สูดงเหลือม^{1*}Sarawut Sudngluam^{1*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการวิเคราะห์คำพังเพย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความหมายของสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ และ 2) เปรียบเทียบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้าน จำนวน 19 สำนวน เมื่อเปรียบเทียบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่เหมือนกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ดัดแปลงมาจากสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นแต่เค้าสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน และสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ไม่ปรากฏในสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน

คำสำคัญ : คำพังเพยชาวบ้าน เพลงฉ่อย พ่อสุชิน ทวีเขตต์

¹ นักวิชาการอิสระ

Independent scholar

*Corresponding author; email: manunsree55@gmail.com

(Received: 20 June 2022; Revised: 15 August 2022; Accepted: 12 November 2022)

Abstract

This article aims to analyze the sayings that appear in the folk songs of Suchin Taweekhet. The researcher analyzed the data based on a two-step saying analysis framework: 1) analyzing the meaning of the sayings that appear in Suchin Thaweekhet's folk songs and 2) the sayings with those of standard version. The results showed 19 sayings in the folk songs. When compared to those of the standard version, they were included in the sayings completely equal to the standard version, the sayings adapted from the standard version, the new invented sayings based on the standard version, and the new invented sayings completely changed from the standard version.

Keywords : Sayings, Folk Songs, Suchin Thaweekhet

บทนำ

เพลงพื้นบ้าน (Folk Song) คือเพลงที่เกิดจากการขับร้องกันในกลุ่มชาวบ้าน มีความเรียบง่ายและงดงามในด้านวรรณศิลป์ ภาษาในบทเพลงส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการโต้ตอบกันด้วยไหวพริบปฏิภาณของแต่ละคน (ศราวุธ สุดงูเหลือม, 2562) และเมื่อศึกษาสำนวนภาษาของผู้ขับร้องเพลงพื้นบ้านแต่ละท่านจะเห็นได้ว่าแต่ละบทเพลงมักจะแฝงด้วยลีลาการใช้ถ้อยคำที่น่าสนใจ นอกจากนี้ในด้านการใช้สำนวนคำพังเพยมักแฝงอยู่ในลีลาการใช้ถ้อยคำอยู่เสมอ งานวิจัยฉบับนี้สนใจศึกษาคำร้องของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ซึ่งเป็นพ่อเพลงที่มีพื้นเพเดิมเป็นคนจังหวัดชัยนาท ภายหลังมาอยู่ที่บ้านหนองพลวง ตำบลหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ในฐานะพ่อเพลงน้อยทางเหนือหรือส่วนเหนือของภาคกลาง กล่าวคือเป็นลีลาการละเล่นเพลงพื้นบ้านภาคกลางในกลุ่มจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร ตาก กำแพงเพชร และอุทัยธานี (บัวผัน สุพรรณยศ และคณะ, 2557)

เพลงน้อยเป็นเพลงพื้นเมืองที่ใช้ร้องเกี่ยวพาราสีโต้ตอบกันระหว่างหนุ่มสาว นิยมเล่นกันมากในงานเทศกาลหรืองานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ การเล่นจะร้องโต้ตอบกันด้วยคารมคมคาย มีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายสองแง่สองง่ามอย่างมีอารมณ์ขัน (ประเทือง คล้ายสุบรรณ, 2522) ในปัจจุบันบันทึกการแสดงเพลงน้อยมักปรากฏบนสื่อดิจิทัลอยู่มาก เช่น Youtube, Facebook, Tiktok เป็นต้น ทั้งนี้ด้วยผู้วิจัยมีความสนใจและชื่นชอบในการรับชมการแสดงเพลงพื้นบ้านภาคกลางประเภทต่าง ๆ จากสื่อดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อดิจิทัลช่องทางออนไลน์

งานวิจัยฉบับนี้จึงนำข้อมูลตัวบทคำร้องของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ มาจากบันทึกการแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ ที่เผยแพร่ผ่านสื่อดิจิทัลช่องทาง Youtube ซึ่งเป็นสื่อที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ อีกอย่างหนึ่งคือสื่อดิจิทัลออนไลน์ดังกล่าวยังเป็นสื่อปัจจุบันที่ผู้ใช้หลายท่านนิยมนำบันทึกการแสดงเพลงพื้นบ้านประเภทต่าง ๆ ตลอดจนพ่อเพลงแม่เพลงท่านต่าง ๆ มาเผยแพร่ไว้ให้แก่สาธารณะได้รับชม โดยแม้ว่าพ่อเพลงหรือแม่เพลงบางท่านอาจเสียชีวิตแล้วก็ตาม แต่ผลงานต่าง ๆ ที่มีคุณค่าก็ยังคงปรากฏอยู่ สิ่งนี้จึงเสมือนการอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกทางภูมิปัญญาของบุรพศิลปินเพลงพื้นบ้านผ่านสื่อดิจิทัลออนไลน์ให้คงอยู่อย่างยาวนานมากยิ่งขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาและรับชมการแสดงเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่าสำเนียง จังหวะ ลีลา และถ้อยคำของพ่อเพลงมีเอกลักษณ์ กล่าวคือสำเนียงการขับร้องของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ เป็นสำเนียงร้องสูงต่ำคล้ายกับการร่าย ส่วนในด้านภาษาที่ใช้ก็มักเป็นภาษาที่เต็มไปด้วยสัมผัสที่คล้องจองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสัมผัสอักษรซึ่งปรากฏแทบทุกจังหวะของแต่ละวรรค เมื่อรับชมและวิเคราะห์เนื้อหาของคำร้องในเบื้องต้นยังทำให้เห็นว่าแต่ละถ้อยคำที่พ่อเพลงนำมาขับร้องนั้น นอกจากจะเป็นคำร้องที่มีเสียงสัมผัสทั้งสัมผัสในและสัมผัสนอกแล้ว ยังเป็นการเลือกสรรคำร้องที่ล้วนแต่มีความหมายที่กินใจผู้รับสารมาใช้ประกอบการขับร้องอีกด้วย สอดคล้องกับศราวุธ สูดงเหลือม (2562) ที่ได้กล่าวถึงการใช้ถ้อยคำแบบกวีนิพนธ์ในเพลงพื้นบ้านว่าพ่อเพลงและแม่เพลงมักจะใช้ภาพพจน์การกล่าวอ้างถึงคำพังเพยมาใช้ในการขับร้อง โดยวัตถุประสงค์ของการกล่าวอ้างถึงจะขึ้นอยู่กับบริบทของการแสดงเพลงพื้นบ้านครั้งนั้นเพื่อขยายความสิ่งที่กล่าวให้ผู้รับสารเกิดภาพ อารมณ์ และความรู้สึกร่วมไปกับผู้ร้อง แสดงถึงความร่ำรวยและความสามารถในการใช้สำนวนคำพังเพยเพื่อประพันธ์บทเพลงพื้นบ้าน

สำนวนคำพังเพย หมายถึง สำนวนหรือถ้อยคำที่ผู้กล่าวต้องการสื่อเพื่อกระทบเสียดสีผู้ที่กล่าวถึง โดยการใช้สัญลักษณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ แทนการต่อว่าตรง ๆ จำเป็นต้องอาศัยการตีความ และเมื่อสังเกตจากเนื้อเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ จะพบว่าพ่อเพลงใช้สำนวนคำพังเพยในแบบชาวบ้านซึ่งอาจมีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน ดังส่วนหนึ่งในเนื้อร้องที่ว่า

“พูดถึงศูนย์สังคีตศิลป์ผสมผสานเพลงน้อย ก็เคยมาร้องบ่อยบ่อยร้องเมื่อตอนบ้ายบาย
 มารับโล่หนึ่งครั้งท่านผู้ฟังคงจะรู้ ครั้งที่สองของแม่อยู่มีแต่เพลงผู้ใหญ่
 ถึงแม่ม้วนก็รับโล่ตั้งโชว์เย็นเข้า ในโล่เขาเขียนว่าเป็นแม่เล่าไม่รู้ใครตั้งมาให้เมื่อไหร่”
 (ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาการกรุงเทพ, 2563)

จากเนื้อเพลงน้อยข้างต้นที่ผู้วิจัยนำมาใช้นั้น มีเนื้อหาเล่าเรื่องที่พ่อสุชิน ทวีเขตต์ ผู้ขับร้อง ในฐานะพ่อเพลงมีความเชี่ยวชาญในด้านการละเล่นขับร้องเพลงน้อย จนกระทั่งได้รับโล่ประกาศ กิตติคุณจากศูนย์สังคีตศิลป์ ซึ่งธนาการกรุงเทพ (2561) ได้ก่อตั้งศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาการกรุงเทพ ขึ้นในปี พ.ศ. 2522 เพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมดนตรีนาฏศิลป์และการแสดงพื้นบ้านไทย ทั้งนี้ พ่อเพลงยังได้กล่าวถึงแม่เพลงในเชิงล้อเลียนเพื่อเอาชนะและเพื่อให้ผู้รับชมเกิดความสนุกสนาน ตามลักษณะเพลงปฏิพากย์ (บัวผัน สุพรรณยศ, 2535) ซึ่งเนื้อเพลงดังกล่าวนอกจากจะสะท้อนให้เห็นเนื้อหาและเสียงสัมผัสของเพลงน้อยแล้ว เมื่อสังเกตถ้อยคำว่า “แม่เล่า” ยังนับเป็นส่วน คำพังเพยที่พ่อเพลงใช้กล่าวล้อเลียนแม่เพลงฝ่ายตรงข้าม งานวิจัยฉบับนี้จึงสนใจใคร่รู้ความหมาย ของคำพังเพยชาวบ้านที่พ่อสุชิน ทวีเขตต์ ในฐานะพ่อเพลงนำมาใช้ร้องละเล่นเพลงน้อย และผู้วิจัย สนใจการเปรียบเทียบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานเพื่อให้เกิด ความเข้าใจความหมายของสำนวน อีกทั้งเห็นความสอดคล้อง ความแตกต่าง และความคล้ายคลึง กันในแต่ละสำนวนที่ปรากฏอยู่ในคำร้องของเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ อีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์คำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. วิเคราะห์ความหมายของสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยของ พ่อสุชิน ทวีเขตต์
2. เปรียบเทียบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานจากหนังสือ 2,000 สำนวนไทย (เอกรัตน์ อุดมพร และ สิทธิโรจน์ วงษ์วิทยาเจริญพัฒนา, 2553) และ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลด้านเนื้อหาเชิงพหุติยภูมิจากบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ในสื่อดิจิทัล คือ Youtube ของศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ จำนวน 2 วิดีทัศน์ ได้แก่

1.1 ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ (2563) ชื่อ “การแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 301 “ชุมนุมพ่อเพลงแม่เพลงทั่วภาคกลาง”

1.2 ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ (2563) ชื่อ “การแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 317 เพลงฉ่อยเมืองอุทัย คณะพ่อสุชิน ทวีเขตต์”

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการวิเคราะห์สำนวนคำพังเพยโดยการพรรณนาวิเคราะห์

3. เปรียบเทียบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ กับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน

4. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์คำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงพื้นบ้านของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ สามารถจำแนกผลการวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงพื้นบ้านของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ผู้วิจัยดำเนินการพรรณนาวิเคราะห์สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลง ดังตัวอย่างการวิเคราะห์ ต่อไปนี้

“มารับโล่หนึ่งครั้งที่ผู้ฟังคงจะรู้ ครั้งที่สองศพแม่อยู่มีแต่เพลงผู้ใหญ่
ถึงแม่ม้วนก็รับโล่ตั้งโชว์เย็นเข้า ในโล่เขาเขียนว่าเป็นแม่เฒ่าไม่รู้ใครตั้งมาให้เมื่อไหร่”

เนื้อหาในบทเพลงข้างต้นเป็นส่วนที่พ่อเพลงใช้ขับร้องเพื่อให้ผู้รับสารรับรู้ว่าคุณมีความสามารถร้องเพลงฉ่อยได้ดีมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสามารถเหนือกว่าฝ่ายหญิง เป็นการนำเสนอประสบการณ์รับโล่ประกาศเกียรติคุณด้านการร้องเล่นเพลงฉ่อยของตน ในขณะที่แม่เพลงเองก็ได้รับโล่เช่นกันแต่ในโล่ระบุว่าแม่เฒ่า เมื่อสังเกตจากบริบทของการปฏิพากย์ในบทเพลงจะเห็นได้ว่าพ่อเพลงใช้สำนวนคำพังเพยว่า “แม่เฒ่า” ซึ่งหมายถึง ผู้หญิงที่เป็นหัวหน้าเลี้ยงดูหญิงสาวไว้ บำเรอชาย (เอกรัตน์ อุดมพร และ สิทธิโรจน์ วงษ์วิทยาเจริญพัฒนา, 2553) ในการต่อว่าฝ่ายหญิงเพื่อเอาชนะและให้เกิดความขบขันในการละเล่น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าสำนวนดังกล่าวน่าจะมีการเชื่อมโยงกับสำนวนว่า “โก” ที่หมายถึง ผู้หญิงหากินและผู้หญิงที่ถูกล่อลวง

มาเพื่อล่องละเมียดทางเพศ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) เนื่องจากบริบทของการปฏิบัติในการละเล่นเป็นไปในทำนองนั้น ดังนั้นการต่อว่าฝ่ายหญิงด้วยสำนวนดังกล่าวจึงเป็นการใช้คำร้องเสียดสีเพื่อความขบขันสำหรับการละเล่น

“ก็แต่แม่ม้วนเขาไม่ปล่อยไว้ว่าของไทยแท้แท้
ถึงแม่ม้วนจะแกล้งถึงปานนี้

ถึงแม่ม้วนจะแกล้งถึงละก็ปานไก่อ
มะพร้าวแถมมันดีใช้ได้”

สำนวนคำพังเพยชาวบ้านว่า “จะแกล้งละก็ปานไก่อ” ที่พ่อเพลงกล่าวถึงในเนื้อเพลงมีความหมายสอดคล้องกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานว่า “ไก่อแม่ปลาช่อน” ซึ่งหมายถึงหญิงค่อนข้างมีอายุที่มีมารยาและเล่ห์เหลี่ยมมาก และกิริยาจัดจ้าน (เอกรัตน์ อุดมพร และสิทธิโรจน์ วงษ์วิทยาเจริญพัฒนา, 2553) จากนั้นก็เน้นคำว่า “แกล้ง” ต่อไปด้วยสำนวนคำพังเพยชาวบ้านว่า “มะพร้าวแกล้ง” ซึ่งสอดคล้องกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานว่า “แม่มะพร้าว เฒ่ามะละกอ” อันหมายถึง มีอายุมากแต่ไม่มี แก่นสาร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ในการกล่าวต่อว่าแม่เพลง การกล่าวสำนวนคำพังเพยทั้งสองสำนวนนับเป็นการใช้ถ้อยคำที่นอกจากเสียงสัมผัสคล้องจองแล้ว ยังเป็นการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายทำนองเดียวกันเพื่อสื่อความหมายในการต่อว่าแม่เพลงว่าเป็นหญิงสูงอายุได้ต่อเนื่องกันอีกด้วย

“ไต่ยืนชื่อข้าก็หนาวไต่ยืนข่าวเองก็ร้อน เล่นเอาอีหนูของเอ็งนอนจับไข้”

จากบทเพลงข้างต้น พ่อเพลงใช้สำนวนคำพังเพยชาวบ้านว่า “ไต่ยืนชื่อข้าก็หนาวไต่ยืนข่าวเองก็ร้อน” ซึ่งสอดคล้องกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานว่า “หนาว ๆ ร้อน ๆ” หมายถึงมีความเร่าร้อนใจกลัวว่าจะถูกลงโทษหรือถูกตำหนิ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ในการโต้กลับเชิงล้อเลียนแม่เพลง มีความหมายตรงตามตัวว่าตนมีความสามารถในการร้องเพลงฉ่อยเหนือกว่าฝ่ายแม่เพลง และเมื่อแม่เพลงปะทะฝีมือกับตนจึงเกิดความประหม่าและไม่สามารถเอาชนะฝ่ายตนได้ ทั้งนี้เมื่อสังเกตจากบริบทของการปฏิบัติในบทเพลงพื้นบ้านจะสามารถตีความโดยใช้กรอบการวิเคราะห์สัญลักษณ์คำสัງวาสนในบทเพลงพื้นบ้าน (ศราวุธ สุดงูเหลือม, 2562) ได้จากคำว่า “อีหนู” โดยคำว่า “อี” เป็นคำประกอบคำอื่นบอกให้รู้ว่าเป็นเพศหญิง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ส่วนคำว่า “หนู” เป็นคำสำหรับเรียกเด็ก มีความหมายไปในทางเอ็นดู เมื่อตีความในเชิงสัญลักษณ์คำสัງวาสนจะหมายถึงอวัยวะเพศของแม่เพลง ดังนั้นการที่พ่อเพลงใช้คำร้องดังกล่าวจึงหมายถึงตนเองมีความสามารถทั้งในด้านการขับร้องและในด้านสมรรถภาพทางเพศที่ดี

จนฝ่ายหญิงต้องร้อนใจและเจ็บระบบอวัยวะเพศ นับเป็นการกล่าวเกินจริงเพื่อเร้าอารมณ์ขันของผู้รับสารในระหว่างเล่นเพลงฉ่อย

“ถามว่ารู้วินัยทำไมไม่ไปนิพพาน

มากัดกระดองสีด้านอยู่เหตุใด”

ในบทเพลงที่ยกมานี้เป็นส่วนที่แม่เพลงร้องต่อว่าเพื่อเอาคืนพ่อเพลง แม่เพลงใช้สำนวนคำพังเพยชาวบ้านว่า “มากัดกระดองสีด้าน” ซึ่งไม่ปรากฏในสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน คำว่า “กระดอง” ในความหมายตรงตามตัวหมายถึง ส่วนแข็งที่หุ้มสัตว์บางชนิด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) กล่าวคือกระดองของเต่าที่มีสีด้าน เมื่อสังเกตจากบริบทของการปฏิพากย์สามารถตีความ ในเชิงสัญลักษณ์คำสังวาส (ศราวุธ สุดงูเหลือม, 2562) จะหมายถึง อวัยวะเพศหญิงที่มีสีและผิว ไม่เรียบเสมอกัน เนื่องจากกระดองของเต่ามีรูปลักษณ์คล้ายคลึงกับอวัยวะเพศหญิง สอดคล้องกับสุกัญญา สุฉฉายา (2523) ที่ได้กล่าวว่าคำเรียกเต่าแทนอวัยวะหญิงนิยมนำมาใช้ในเพลงปฏิพากย์เชิงสัญลักษณ์แทนอวัยวะเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนับว่าสำนวน “มากัดกระดองสีด้าน” เป็นสำนวนคำพังเพยชาวบ้าน และเมื่อตีความเนื้อเพลงข้างต้นแล้วจะสามารถเข้าใจเนื้อหาทำนองที่ แม่เพลงล้อเลียนเสียดสีฝ่ายชายที่อวดอ้างตนว่ารู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา แต่กลับนิยมขับร้องเพียงประเด็นนัยทางเพศด้วยการกล่าวหาฝ่ายชายว่านิยมใช้ปากกระทำต่ออวัยวะเพศหญิง

“เข้าป่าเสียจนคำเจอน้ำเสียจนหนาว เจอะเจอกันเมื่อคราวฉันเป็นผู้ใหญ่”

พ่อเพลงใช้สำนวนคำพังเพยชาวบ้านว่า “เข้าป่าเสียจนคำเจอน้ำเสียจนหนาว” ซึ่งสอดคล้องกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานว่า “พบไม้งามเมื่อยามขวนหมื่น” หมายถึงพบหญิงสาวที่ต้องใจเมื่อแก่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) สำนวนดังกล่าวเป็นสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่พ่อเพลงประดิษฐ์ขึ้นเพื่อให้เข้ากับคำร้อง มีสัมผัสคล้องจอง มีเนื้อหาที่สื่อความหมายให้เห็นภาพ กล่าวคือ เมื่อเข้าป่าเวลาพลบค่ำอาจจะเกิดความยากลำบากในการเดินทาง ส่วนพบแหล่งน้ำเมื่อฤดูหนาวอาจจะไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการใช้อาบเนื่องจากสภาพอากาศ นับเป็นการสร้างสำนวนคำพังเพยชาวบ้านเพื่อเชื่อมโยงกับความรู้สึกเสียดายที่ได้มาเจอแม่เพลงเมื่อชราวัย

จากตัวอย่างการวิเคราะห์สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ พบว่าพ่อเพลงและแม่เพลงใช้สำนวนคำพังเพยชาวบ้านเพื่อขับร้องปฏิพากย์กัน สำนวนส่วนใหญ่เป็นสำนวนคำพังเพยที่สอดคล้องกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน แต่ยังคงปรากฏสำนวนคำพังเพยฉบับชาวบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นจากสภาพแวดล้อม การนำสำนวนคำพังเพยมาใช้ใน

บทเพลงน้อยอาจมาจากลักษณะของเสียงสัมผัสคล้องจองของแต่ละสำนวน สอดคล้องกับประเพณี คล้ายสุพรรณ (2522) ที่กล่าวว่าสำนวนไทย (Saying) เป็นถ้อยคำที่มนุษย์ตกแต่งขึ้นเพื่อความไพเราะ งดงาม มีสัมผัสคล้องจองกัน มีความหมายลึกซึ้งกินใจ มีความหมายเป็นนัย นิยมใช้มาจนถึงปัจจุบัน ลักษณะดังกล่าวจึงง่ายต่อการนำมาร้อยกรองเป็นเนื้อเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์

2. เปรียบเทียบเทียบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่แตกต่างจากสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานจากการวิเคราะห์สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ พบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยจำนวน 19 สำนวน และสามารถนำมาเปรียบเทียบกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบสำนวนคำพังเพย ระหว่างสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ กับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน

ลำดับที่	สำนวนคำพังเพยชาวบ้าน	สำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน
1	แม่เฒ่า	แม่เฒ่า
2	จะแกถึงละก็ปานไก่	ไก่แกแม่ปลาช่อน
3	มะพร้าวแก่	แก่มะพร้าว เต๋ามะละกอ
4	ไต่ย็นซื่อซำกัหนาวไต่ย็นซำวเอ็งก็ร้อน	หนาว ๆ ร้อน ๆ
5	หมาจะเกิดก็ชิงหมาเกิด	ชิงหมาเกิด
6	ซั้รดหญ้าตายควายเขาจะกิน	ซักใบให้เรือเสีย
7	ไอ้ข้าวเฒ่าเดนหมา	เหลือเดน
8	หนามจั่ว	หนามยอกอก
9	กั้ดกระตองสีด้ำน	(ไม่ปรากฏ)
10	ร่นร่นลวกลวก	ลวก ๆ
11	ทอดสะพาน	ทอดสะพาน
12	ซื่อเสีย	เสียซื่อ
13	หลงปาก	หลงคารม

ตาราง 1 เปรียบเทียบสำนวนคำพังเพย ระหว่างสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ กับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน (ต่อ)

ลำดับที่	สำนวนคำพังเพยชาวบ้าน	สำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน
14	เข้าป่าเสียจนคำเจอน้ำเสียจนหนาว	พบไม่งามเมื่อยามหวานบิน
15	ลูกไม้	ลูกไม้
16	ลมลิ้น	ลมปาก
17	ทองคำมีค่าล้ำสุกเรื่อง ไม่กลายเป็นทองเหลืองหรือกลายเป็น ทองอะไหล่	ทองแท้ย่อมไม่แพ้ไฟ
18	เห็นกงจักรเป็นดอกบัว	เห็นกงจักรเป็นดอกบัว
19	ไฟสุ่มซอน	ไฟสุ่มซอน

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่าบทเพลงน้อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้าน จำนวน 19 สำนวน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างสำนวนคำพังเพยชาวบ้านกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐานจะพบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่เหมือนกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 8 สำนวน สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ดัดแปลงมาจากสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 6 สำนวน สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นแต่มาจากเค้าสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 4 สำนวน และสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ไม่ปรากฏในสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 1 สำนวน ดังผลการวิจัยต่อไปนี้

2.1 ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่เหมือนกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 8 สำนวน ได้แก่ แม่เล่า ได้ยินชื่อข้าก็หนาวได้ยินข่าวเอ็งก็ร้อน หมาจะเกิดก็ชิงหมาเกิด รนรนลวก ลวก ทอดสะพาน ลูกไม้ เห็นกงจักรเป็นดอกบัว และไฟสุ่มซอน ปรากฏการณ์ที่สำนวนคำพังเพยชาวบ้านดังกล่าวเหมือนกับสำนวนคำพังเพยมาตรฐานอาจเป็นเพราะพ่อเพลงหรือชาวบ้านคุ้นเคยกับสำนวนจึงไม่มีการแปรเปลี่ยนเหมือนกับสำนวนคำพังเพยอื่นที่ปรากฏความแตกต่างของสำนวน

2.2 ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ดัดแปลงมาจากสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 6 สำนวน ได้แก่ จะแก่ถึงละก็ปานไก่ มะพร้าวแก่ ไร่ข้าวเมาเดนหมา ชื่อเสีย หลงปาก และลมลิ้น จากการวิจัยพบว่าสำนวนคำพังเพยชาวบ้านมีทั้งการดัดถ้อยคำบางส่วนออก การสลับตำแหน่งของถ้อยคำ หรือการใช้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งยกมาเพื่อสื่อความหมายให้สอดคล้อง

กับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน อาจเป็นเพราะสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ต้องการสื่อมันจะได้เข้ากับจังหวะและสัมผัสในบทเพลงที่ตนขับร้อง

2.3 ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ประดิษฐ์ขึ้นแต่มาจากเค้าสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 4 สำนวน ได้แก่ ชีรดหญ้าตายควายเขาจะกิน นามจิ้งเข้าป่าเสียจนคำเจอน้ำเสียจนหนาว และทองคำมีค่าล้ำสุดเรื่อง ไม่กลายเป็นทองเหลืองหรือกลายเป็นทองอะไหล่ จากการวิจัยพบว่าสำนวนคำพังเพยชาวบ้านดังกล่าวไม่มีส่วนใดตรงกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน แต่เมื่อพิจารณาบริบทตลอดจนความหมายที่พอเพลงต้องการใช้จะเห็นได้ว่าแต่ละสำนวนล้วนเป็นการประดิษฐ์ขึ้นจากเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเพื่อใช้กล่าวโดยมีเค้าคำศัพท์จากสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน

2.4 ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ไม่ปรากฏในสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน จำนวน 1 สำนวน คือ กัดกระตองสีดำน ในปรากฏการณ์ของสำนวนคำพังเพยชาวบ้านดังกล่าวนี้ทำให้เห็นได้ว่าชาวบ้านมักสร้างสรรค์สำนวนขึ้นมาใช้เพื่อสื่อความหมายโดยนัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความหมายโดยนัยทางเพศซึ่งต้องอาศัยแนวความคิดการตีความคำศัพท์สัງวาส (erotic words) อธิบายประกอบ

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์วิจัยสำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ สามารถจำแนกสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. บทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ปรากฏสำนวนคำพังเพยชาวบ้านในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ จำนวน 19 สำนวน สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยเป็นสำนวนที่มาจากสิ่งแวดล้อมของพ่อเพลงและแม่เพลงซึ่งสะท้อนสภาพสังคมเกษตรกรรม มีเสียงสัมผัสที่คล้องจองเหมาะสมกับเนื้อหาที่พ่อเพลงต้องการสื่อและคล้องจองกับลักษณะบังคับของบทเพลงฉ่อย ทั้งนี้ในบางสำนวนก็ยังมีกรกล่าวเรื่องเพศเพื่อสร้างความสนุกสนาน สอดคล้องกับความคิดของศราวุธ สุดงูเหลือม (2562) ที่ได้กล่าวว่าน่าจะเป็นเพราะพ่อเพลงและแม่เพลงต้องการกล่าวเรื่องเพศผ่านสัญลักษณ์คำศัพท์สัງวาสเพื่อสร้างอารมณ์ขันแก่ผู้รับสาร

2. จากการเปรียบเทียบสำนวนคำพังเพยชาวบ้านกับสำนวนคำพังเพยฉบับมาตรฐาน ทำให้เห็นได้ว่านอกจากพ่อเพลงจะนำสำนวนคำพังเพยมาตรฐานมาใช้ในการขับร้องแล้วยังมีสำนวนคำพังเพยชาวบ้านจำนวนหนึ่งที่มีการดัดแปลงจากสำนวนคำพังเพยมาตรฐาน ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตจากปรากฏการณ์นี้ว่าอาจเป็นเพราะฉันทลักษณ์หรือข้อกำหนดของเพลงฉ่อย

ในแต่ละวรรคที่ทำให้ผู้ร้องจำเป็นต้องสร้างสรรค์และดัดแปลงเสียงของถ้อยคำเพื่อให้สอดคล้องกับเสียงสัมผัส

จากการวิเคราะห์สำนวนคำพังเพยชาวบ้านที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อยของพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ครั้งนี้จึงนับเป็นการทำให้สังคมได้ทราบถึงความหมายของคำพังเพยและยังเป็นการเปรียบเทียบกับคำพังเพยฉบับมาตรฐานให้สาธารณชนได้รับรู้และเข้าใจปรากฏการณ์ของแต่ละสำนวนที่ปรากฏในบทเพลงฉ่อย ทั้งนี้สำนวนต่าง ๆ ยังสะท้อนภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมของพ่อเพลงและสะท้อนศิลปะทางภูมิปัญญาในด้านความสามารถของเลือกสรรถ้อยคำและสำนวนซึ่งมีอยู่ในชีวิตประจำวันของพ่อเพลงแม่เพลงมาประกอบการละเล่นศิลปะการแสดงเพลงพื้นบ้านอย่างหนึ่งที่นอกจากจะสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังเป็นการแสดงถึงไหวพริบปฏิภาณตลอดจนความเฉลียวฉลาดและความสามารถเฉพาะตัวของผู้ร้องเพลงฉ่อยคือพ่อสุชิน ทวีเขตต์ ให้เป็นที่รู้จักทั้งในทางวิชาการและมีคุณค่าในแวดวงวรรณศิลป์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยตัวบทจากสื่อวีดิทัศน์ดิจิทัล นอกจากจะทำให้ทราบเนื้อหาที่ผู้ร้องใช้ในการละเล่นแล้ว ยังทำให้ทราบถึงความหมายบางประการในถ้อยคำและสำนวนจากสำเนียงและลีลาการเน้นหนักเบาของแต่ละถ้อยคำและสำนวนที่ผู้ร้องต้องการสื่อความหมายให้ผู้รับสารเข้าใจมากขึ้น อีกอย่างหนึ่งการวิเคราะห์วิจัยด้านเพลงพื้นบ้านนั้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องรู้จักและเข้าใจเอกลักษณ์ตลอดจนกลวิธีการประพันธ์เพลงพื้นบ้านแต่ละชนิด รวมถึงมีความเข้าใจในสุนทรียะอื่นที่นอกเหนือจากด้านการใช้ภาษา เช่น การใช้สำเนียงประกอบสำนวน (tone of voice) ที่มีส่วนในการสื่อความหมาย และกลวิธีการตีความเนื้อหาในแต่ละบริบทของเพลงพื้นบ้านเพื่อเข้าใจความหมายบางประการของถ้อยคำที่ปรากฏในบทเพลงพื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยสำนวนคำพังเพยโดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์วิจัยจากงานวิจัยฉบับนี้เพื่อวิเคราะห์นักร้องท่านอื่นและบทเพลงพื้นบ้านประเภทอื่น

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารกรุงเทพ. (2561). *ศูนย์สังคีตศิลป์*. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbank.com/th-TH/About-Us/Corporate-Social-Responsibility/Musical-Art-Center>
- บัวผัน สุพรรณยศ. (2535). *วิเคราะห์เพลงอีแซวของจังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- บัวผัน สุพรรณยศ และคณะ. (2557). *เพลงพื้นบ้านภาคกลาง* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2522). *ร้อยกรองชาวบ้าน*. อุทยาน: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- ศราวุธ สุดงูเหลือม. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). การใช้ถ้อยคำสังวาสในบทเพลงพื้นบ้านของแม่ประยูร ยมเยี่ยม. *ศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต*, 15(1), 87 - 102.
- _____. (2562). *วิเคราะห์การใช้ถ้อยคำแบบกวีนิพนธ์ในบทเพลงพื้นบ้านของแม่ประยูร ยมเยี่ยม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ. (2563). *การแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 301 “ชุมนุมพ่อเพลงทั่วภาคกลาง”*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=vlyS62Mr0qU>
- _____. (2563). *การแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ ครั้งที่ 317 เพลงฉ่อยเมืองอุทัย คณะพ่อสุชิน ทวีเขตต์*. สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=zjfkBtufWS4>
- สุกัญญา สุฉายา. (2523). *เพลงปฐพีพาทย์: การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- เอกรัตน์ อุดมพร และสิทธิโรจน์ วงษ์วิทยาเจริญพัฒนา. (2553). *2,000 สำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา

บทความวิจัย (Research Article)

ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยี
การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
Effects of Digital Learning Television (DLTV) for High School Students
in the Area of Social Studies, Religions and Cultures,
the Subject of Religion, Morality, Ethics

สุกัญญาโสภี ไจกลำ¹ และณริศรา พฤกษ์วัน^{1*}

Sukunyasopee Chaiklam¹ and Narisara Brikshavana^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนวัดวังไฟไหม้ อำเภอรามดงจันทน์ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) สื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม จำนวน 10 เรื่อง 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (%) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบค่าที (t-test)

^{1*} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Faculty of Humanities and Social sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: narisara.b@psru.ac.th

(Received: 2 July 2022; Revised: 25 August 2022; Accepted: 11 November 2022)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีผลการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยผลการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนถึง 7.28 คะแนน เดิมคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 14.52 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากขึ้นถึง 21.8 คะแนน เมื่อเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 14.52, 21.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 3.06, 3.03) และค่าสถิติทดสอบค่าที (T-Test = 17.24) พบว่า นักเรียนได้รับความรู้ที่เพิ่มขึ้นโดยคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) มีผลความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.25 คิดเป็นร้อยละ 96.94 โดยมีค่าความพึงพอใจ ได้แก่ การใช้ภาพและการลำดับภาพ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในวีดิทัศน์เนื้อหาและภาษาที่ใช้ และวีดิทัศน์นี้ทำให้เกิดความเข้าใจต่อวิชาที่เรียนมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00)

คำสำคัญ : วีดิทัศน์ ดีแอลทีวี สังคมศึกษา ศาสนา

Abstract

The objectives of this research are 1) to make a comparison between the pre and posttest learning outcomes of students in grades 4–6 through the Digital Learning Television (DLTV) program, in the areas of social studies, religions and cultures and 2) to study the satisfaction of students in grades 4 - 6 toward the DLTV program. The samples included 25 students in grades 4-6, at Wat Wang Fai Mai School, Rao Ton Chan District, Sukhothai province. They were conducted by way of using Purposive Sampling technique. The research tools were 1) Digital Learning Television (DLTV) video media, covering ten stories, in areas of social studies, religions, and cultures. 2) Pretest and posttest 3) questionnaire on students' satisfaction toward DLTV media. The statistics used in this research were mean ($\bar{X}$), percentage (%), standard deviation (S.D.) and t-test dependent (t-test). The result showed that 1) the students in grades 4-6 had increased their learning outcome through the DLTV program, on average by 7.28 points higher than those in pretest ($\bar{X}$ = 14.52, 21.80) which was statistically significant at the level of .05 2)

the satisfaction of students in grades 4-6 toward the program was in the highest level by overall at the average of 4.85 ($\bar{X}$ = 4.85 and S.D. = 0.25) which was 96.94 percent with satisfaction value including image use and image sequencing, the size of the letters, the content, and the language used in this video. Moreover, this video provided the greatest understanding of the subjects studied at $\bar{X}$ =5.00 and S.D.=0.00.

Keywords : Video, DLTV, Social Studies, Religion

บทนำ

สืบเนื่องจากข้อสั่งการของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องเร่งรัดดำเนินการในประเด็นด้านการศึกษาเรื่องการขาดแคลนครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลรวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก ได้พิจารณาให้มีการศึกษาและขยายผลโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปยังพื้นที่อื่น ๆ โดยกำหนดให้ใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ จำนวน 15,369 โรงเรียน (“การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)”, ม.ป.ป.)

โครงการดีแอลทีวี (Distance Learning Television) จึงเป็นโครงการที่สำคัญทำให้เกิดส่วนสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ และมอบองค์ความรู้แก่ผู้เรียนในโรงเรียน เปิดโอกาสให้โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในที่ห่างไกลเพื่อให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา สนองการพัฒนาของประเทศ และทำให้เกิดมาตรฐานในการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกันทั่วประเทศ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีศักยภาพ สามารถเรียนรู้และแสวงหาความรู้ตามความสามารถของตนด้วยการเรียนรู้ผ่านดาวเทียม (DLTV) เนื่องจากความจำเป็นของสถานศึกษาขนาดเล็กหรือโรงเรียนขนาดเล็กที่กระจายอยู่จำนวนมากหลายแห่งขาดแคลนครูผู้สอนที่จบเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน หรือครูทางด้านวิชาการเฉพาะศาสตร์นั้น ๆ อย่างครบถ้วน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนรู้ให้ได้รับความรู้พื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และมีความสำคัญต่อประเทศชาติในอนาคต การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจึงเป็นทางเลือกสำคัญสำหรับนักเรียนที่จะได้เรียนรู้ตามมาตรฐานของการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วกันอย่างเท่าเทียม ดังที่ปรากฏโรงเรียนห่างไกลมีจำนวนมากที่มีจำนวนนักเรียนไม่มากนัก แต่มีความจำกัดทางด้านพื้นที่ภูมิประเทศและการเดินทาง ซึ่งไม่สามารถเดินทางเข้าไปเรียนในสถานศึกษาที่มีความพร้อมสมบูรณ์ได้ นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

จะสามารถเข้าถึงเนื้อหาและความรู้ในการเรียน หรือการทำความเข้าใจผ่านสื่อการสอน จากการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และทำกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในเนื้อหาพื้นฐานอันเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นตามช่วงวัยอีกต่อไป

การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงเป็นหน้าที่สำคัญที่รัฐจะต้องจัดระบบการศึกษาให้เข้าถึง ประชาชนให้มากที่สุด โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นเป็นส่วนสำคัญ เป็นรากฐานในการ พัฒนาประเทศร่วมกัน เมื่อประชาชนมีองค์ความรู้ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสามารถ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม และยังเป็นรากฐานในการพัฒนาชีวิต ครอบครัว และสังคมไทย ให้มั่นคงในอนาคต ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญที่สุดสำหรับเยาวชน เมื่อเยาวชนได้รับการศึกษา มีความเข้าใจในความรู้ขั้นพื้นฐานอันจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา ประเทศ การศึกษาทางไกลจึงมีความจำเป็นต้องจัดให้เกิดความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหา กิจกรรม และอื่น ๆ ให้แก่เยาวชนอย่าง ครบถ้วนและทั่วถึง ดังข้อ กำหนดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี สมรรถนะที่พึงประสงค์ โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียนเพื่อให้สามารถอยู่กับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก 8 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.5) คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความ เป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาการ ทางสมองและพหุปัญญา โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้มีความรู้พื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายอันจะเป็นพื้นฐานใน การต่อยอดองค์ความรู้ และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่จะเป็นของนักเรียนไม่เฉพาะการประกอบ อาชีพเท่านั้น ยังเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า ในหมวดสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นส่วนสำคัญหนึ่งที่เยาวชน จำเป็นต้องเรียนรู้และพึงทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความตระหนักร่วมกันของการเป็นสมาชิกของ สังคมที่มีวัฒนธรรม ศาสนา และความเชื่ออื่น ๆ ร่วมกัน อันแสดงถึงการรู้จักหน้าที่พลเมืองที่ดี จิตสำนึกส่วนรวม ความเป็นเอกลักษณ์ ความภาคภูมิใจในชาติ และดูแลรักษาประเทศชาติ บ้านเมืองให้สถาวรสืบไป

การกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทางด้านความรู้พื้นฐาน เกิดความเข้าใจในระบบสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดจิตสำนึก และรู้คุณค่าของทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ระบบศาสนา และทำนุบำรุงรักษา วัฒนธรรมประจำชาติ ในฐานะที่เป็นสมาชิกที่เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 6) โดยหลักสูตรได้กำหนดมาตรฐานในสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม ไว้ดังนี้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้จึงแสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน เข้าใจถึงหลักของศาสนา เข้าใจตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น เห็นอกเห็นใจ ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม เข้าใจความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ดังนั้น การจัดทำสื่อวีดิทัศน์การสอนการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ในเรื่องศาสนาอันเป็นส่วนสำคัญต่อชีวิตผู้เรียนจึงเป็นเรื่อง คุณธรรมและความรู้พื้นฐานต่อการเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจนำไปสู่การนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหัวข้อเบื้องต้นในการจัดทำสื่อวีดิทัศน์การสอนในรูปแบบสารคดีและนิทานพร้อมแบบฝึกหัด จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ หลักธรรม เรื่อง ทิศ 6, หลักธรรม เรื่อง ศีล 5, หลักธรรม เรื่อง อิทธิบาท 4, นิทานคุณธรรม เรื่อง ป่านี้นี้มีแต่ความสุข, นิทานฆราวาสธรรม เรื่อง หนูดีซึ้งสัภัย, การอยู่ร่วมกันของคนต่างศาสนา, วันสำคัญทางศาสนา, ประเพณีไทยทั้ง 4 ภาค, นิทานคุณธรรมเรื่อง ควรเห็นค่าของสิ่งที่บางคนมองข้าม และ พระพุทธชินราช เป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมและเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาสำหรับผู้เรียนระดับประถมปลายได้เรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจ สามารถนำหลักธรรมและความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ตลอดชีวิต

ดังนั้น การเรียนการสอนในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูผู้สอนด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยี การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา จึงมีบทบาทต่อการเสริมสร้างพัฒนาผู้เรียนในการปลูกฝังคุณธรรม เพื่อนำเอาหลักธรรมและความรู้ทางด้านศาสนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมไทยด้วยความเข้าใจ

และสามารถยึดเป็นหลักคุณธรรมประจำตน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ จะมีผลต่อการเรียนรู้ องค์ความรู้สำหรับผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจและทัศนคติอันดีต่อการเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งเป็นโรงเรียนที่ห่างไกล ที่ยังมีความไม่พร้อมด้วยปัจจัยทางการศึกษาหลายประการ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่เข้าถึงโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลออกไป ได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลายตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังสามารถเพิ่ม ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่ขาดความพร้อมทางการศึกษา และในบางโอกาสครูสามารถ เปิดวิดิทัศน์เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยสื่อวิดิทัศน์ เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม อันจะมีส่วนในการพัฒนาสื่อวิดิทัศน์เพื่อการศึกษา ให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยสื่อวิดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อสื่อวิดิทัศน์เทคโนโลยี การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้สื่อวิดิทัศน์การสอนจากโครงการเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจจาก การชมวิดิทัศน์ โดยสอดแทรกเรื่องราวทางคุณธรรม ศิลธรรม จริยธรรม และเรื่องราวทางศาสนา ต่าง ๆ ตามเนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีหลักธรรม ในการดำเนินชีวิตและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งยังเป็นนิทานและสารคดีซึ่งสร้างความเพลิดเพลินต่อการเรียนรู้ของเยาวชนตามช่วงวัย จำนวน 10 เรื่อง โดยจะมีการทดสอบ ความรู้จากแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วให้นักเรียนเรียนรู้จากการชมคลิปที่ครูเปิดให้เป็นเวลา

2 ครั้งต่อ 1 เรื่อง หรือครูสามารถเปิดให้ชมในเวลาพักกลางวันหรือซ่อมเสริมตามความเหมาะสม ในระยะเวลา 1 เดือน แล้วทำแบบทดสอบหลังเรียน ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้จัดทำเนื้อหาและดำเนินการตามโครงการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยคณะผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในเขตพื้นที่จังหวัดสุโขทัยเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนวัดวังไฟไหม้ตำบลราวต้นจันทร์ อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้หลังจากได้เรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ที่ได้จัดทำขึ้นดังกล่าว

ตัวแปรต้น

การเรียนรู้ของนักเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม โดยประกอบด้วย วีดิทัศน์จำนวน 10 เรื่อง

ตัวแปรตาม

ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการเรียนรู้หลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศิลธรรม จริยธรรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. นักเรียนมีความพึงพอใจสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทดลอง (pre-experiment design) โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ทดลองกับหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนเรียน - สอบหลังเรียน (one group pretest-posttest design) (ยูทธ์ ไกยวรรณ และ กุสุมา ผลาพรหม, 2553, น. 144 - 145) โดยคณะผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการและครูในการเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนวัดวังไฟไหม้ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดแคลนบุคลากร และครูผู้สอนที่จบโดยตรงในรายวิชาสังคมศึกษา โดยมอบให้ครูผู้สอนทดสอบแบบทดสอบก่อนเรียน และเปิดวีดิทัศน์

ที่กำหนดไว้ทีละเรื่อง ในระยะเวลาเรียน หรือเวลาพักกลางวัน หรือซ่อมเสริม ให้นักเรียนได้ชมอย่างน้อย 2 ครั้งต่อเรื่องความยาวเรื่องละประมาณ 10 - 15 นาที เมื่อชมวีดิทัศน์ครบแล้ว ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นข้อคำถามและคำตอบเดียวกันแต่มีการสลับข้อตอบจากแบบทดสอบก่อนเรียน และจากนั้นให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการชมวีดิทัศน์ดังกล่าว ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองเป็นเวลา 2 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนวัดวังไฟไหม้ ตำบลราว ตันจันทร อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล ในจังหวัดสุโขทัย และมีการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ช่วยสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จากกลุ่มประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในโรงเรียนขนาดเล็กที่ใช้การเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสุโขทัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ จำนวน 3 เครื่องมือ ได้แก่

1. วีดิทัศน์เพื่อการศึกษา เนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่ถูกพัฒนาขึ้นในโครงการการจัดทำสื่อวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ในการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ซึ่งเป็นวีดิทัศน์ในรูปแบบสารคดีและนิทานตามช่วงชั้นสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่

- 1) พระพุทธชินราช
- 2) ประเพณีที่สำคัญของไทยทั้ง 4 ภาค
- 3) หลักธรรมพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต ตอนที่ 1 ศีล 5
- 4) หลักธรรมพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต ตอนที่ 2 ขรवासธรรม
- 5) หลักธรรมพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต ตอนที่ 3 อิทธิบาท 4
- 6) หลักธรรมพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาในการดำเนินชีวิต ตอนที่ 4 ทิศ 6
- 7) การอยู่ร่วมกันของคนต่างศาสนา
- 8) วันสำคัญทางศาสนา
- 9) นิทานคุณธรรม เรื่อง ควรเห็นค่าของสิ่งที่บางคนมองข้าม
- 10) นิทานคุณธรรม เรื่อง ป่านี่ที่ ๆ มีแต่ความสุข

เมื่อคณะผู้วิจัยได้เขียนเนื้อหาและการดำเนินเรื่องตามที่ได้ออกแบบแล้ว นำเอาบทเขียนและพูดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสังคมศึกษาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของเนื้อหาอีกครั้งหนึ่งก่อน มีการปรับแก้ไข แล้วจึงติดต่อสร้างวีดิทัศน์ตามกระบวนการโครงการผลิตสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม นำมาตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของคำและเนื้อหา คำพูด การดำเนินเรื่อง ภาพที่ใช้ และองค์ประกอบโดยรวมก่อนนำไปใช้ทดสอบกับนักเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

ผลการวิจัย

การศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จำนวน 10 เรื่อง โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน

นักเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ความต่าง
คนที่ 1	15	22	7
คนที่ 2	9	17	8
คนที่ 3	10	18	8
คนที่ 4	10	20	10
คนที่ 5	16	22	6
คนที่ 6	14	20	6
คนที่ 7	15	22	7
คนที่ 8	12	22	10
คนที่ 9	14	24	10
คนที่ 10	16	20	4
คนที่ 11	9	13	4
คนที่ 12	13	21	8
คนที่ 13	19	21	2
คนที่ 14	15	21	6
คนที่ 15	15	25	10
คนที่ 16	20	25	5
คนที่ 17	14	21	7
คนที่ 18	16	26	10
คนที่ 19	14	24	10
คนที่ 20	11	19	8
คนที่ 21	18	25	7
คนที่ 22	15	23	8
คนที่ 23	18	25	7
คนที่ 24	17	24	7
คนที่ 25	18	25	7
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	14.52	21.8	7.28

จากตารางเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 แสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 14.52 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน คือ 21.8 คะแนน โดยมีความแตกต่าง คือ 7.28 คะแนน เมื่อเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติทดสอบที (T-test) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ได้ค่าดังนี้

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ($n = 25$)

การทดสอบ	($\bar{X}$)	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	14.52	3.06	7.28	2.11	17.24*	0.0000
หลังเรียน	21.80	3.03				

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียน ($\bar{X}$) 14.52 คะแนนและคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียน ($\bar{X}$) 21.80 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม สรุปผลได้ดังนี้

ตาราง 3 สรุปผลความพึงพอใจต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ (%)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปลผล
องค์ประกอบในสื่อการเรียนการสอน				
1. การใช้ภาพและการลำดับภาพ	5.00	100.00	0.00	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
2. เสียงพากษ์และดนตรีประกอบ	4.68	93.60	0.47	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3. ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในวีดิทัศน์	5.00	100.00	0.00	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
4. เนื้อหาและภาษาที่ใช้	5.00	100.00	0.00	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
รวม	4.92	98.40	0.12	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
ภาพรวมของสื่อการเรียนการสอน				
1. วีดิทัศน์เรื่องต่าง ๆ มีความน่าสนใจชวนติดตาม	4.68	93.60	0.47	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
2. เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย	4.68	93.60	0.47	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3. เนื้อหามีความสอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนในรายวิชา	4.80	96.00	0.40	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
4. เนื้อหาเหมาะสมกับตัวนักเรียน	4.80	96.00	0.40	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
5. เนื้อหามีความกะทัดรัดไม่ใช้เวลานานเกินไป	4.68	93.60	0.47	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
6. วีดิทัศน์นี้ทำให้เกิดความเข้าใจต่อวิชาที่เรียน	5.00	100.00	0.00	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
รวม	4.77	95.47	0.37	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.85	96.94	0.25	มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด 4 ประเด็น คือ 1) การใช้ภาพและการลำดับภาพขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในวีดิทัศน์ 3) เนื้อหาและภาษาที่ใช้ 4) วีดิทัศน์นี้ทำให้เกิดความเข้าใจต่อวิชาที่เรียน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 5.00$ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.00 รองลงมาคือ 1) เนื้อหามีความสอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนในรายวิชา และ 2) เนื้อหาเหมาะสมกับตัวนักเรียนเอง มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.80$ คิดเป็นร้อยละ 96.00 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.40 ลำดับถัดมา คือ 1) เสียงพากษ์และดนตรีประกอบ 2) วีดิทัศน์เรื่องต่าง ๆ มีความน่าสนใจ ชวนติดตาม 3) เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย 4) เนื้อหามีความกะทัดรัด ไม่ใช้เวลานานเกินไป โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.68$ คิดเป็นร้อยละ 93.60 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.47 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มีค่ารวมเฉลี่ย $\bar{X} = 4.85$ คิดเป็นร้อยละ 96.94 โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. = 0.25 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ในครั้งนี้ มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) คือ นักเรียนได้ความรู้จากการเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์มากขึ้นมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน และหลักทางด้านศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมมากขึ้น โดยคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนเฉลี่ยถึง 7.28 คะแนน เมื่อพิจารณาคะแนนพบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 14.52 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน คือ 21.8 คะแนน นับว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่ามียอดคะแนนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ นักเรียนสามารถเรียนรู้ทำความเข้าใจเนื้อหาจากการชมวีดิทัศน์และมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จำนวน 10 เรื่อง โดยผลความพึงพอใจมากที่สุด ดังนี้

ด้านองค์ประกอบในสื่อการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ 1) การใช้ภาพและการลำดับภาพ 3) ขนาดของตัวอักษรที่ใช้ในวิดีโอ และ 4) เนื้อหาและภาษาที่ใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ 2) เสียงพากษ์และดนตรีประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) คิดเป็นร้อยละ 93.60 ตามลำดับ

ด้านภาพรวมของสื่อการเรียนการสอน นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ 6) วิดีทัศน์นี้ทำให้เกิดความเข้าใจต่อวิชาที่เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ 3) เนื้อหา มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนในรายวิชา และ 4) เนื้อหาเหมาะสมกับตัวนักเรียนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40) คิดเป็นร้อยละ 96.00 และลำดับสุดท้าย คือ 1) วิดีทัศน์เรื่องต่าง ๆ มีความน่าสนใจ ชวนติดตาม 2) เนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย และ 5) เนื้อหา มีความกะทัดรัด ไม่ใช้เวลานานเกินไปอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47 คิดเป็นร้อยละ 93.60) ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสื่อวิดีโอเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ศิลธรรม จริยธรรม โดยมีระดับความพึงพอใจมากที่สุด (ค่ารวมเฉลี่ย $\bar{X} = 4.85$ S.D. = 0.25 คิดเป็นร้อยละ 96.93) แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมในการนำเสนอวิดีโอในรูปแบบสารคดี และนิทานซึ่งสอดคล้องหลักคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ทำให้เกิดความเข้าใจเหมาะสมกับช่วงวัยในการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเมื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสื่อวิดีโอเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนถึง 7.28 คะแนน เมื่อเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 14.52$, 21.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 3.06, 3.03) และค่าสถิติทดสอบค่าที (T-Test = 17.24) พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจหลักปฏิบัติทางด้านศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรมมากขึ้นจากการรับชมวิดีโอจำนวน 10 เรื่อง ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงทัศนคติทางการเรียนรู้ในประเด็นต่าง ๆ จากความพึงพอใจของนักเรียน ดังนี้ คือ นักเรียนมีความเห็นว่าวิดีโอนี้ทำให้เกิดความเข้าใจต่อวิชาที่เรียนมากที่สุด มีเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนในรายวิชา เนื้อหาเหมาะสมกับ

ตัวนักเรียน วิดีทัศน์เรื่องต่าง ๆ มีความน่าสนใจ ขวนติดตาม มีเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย และเนื้อหามีความกะทัดรัด ไม่ใช้เวลานานเกินไปอยู่ในระดับมากที่สุด

การจัดทำสื่อวีดิทัศน์ดังกล่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ในโครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจเนื้อหาของสื่อที่นำเสนอในรูปแบบสารคดีที่มีทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียงดนตรีประกอบสามารถมองเห็นภาพที่ชัดเจนสามารถรับรู้ได้สอดคล้องกับบทเรียน สามารถเปรียบเทียบสิ่งที่แตกต่างกัน หรือมองภาพรวมขององค์ความรู้จากการชมวีดิทัศน์ แตกต่างจากสื่อการสอนอื่น ๆ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภธนุช ผาสุข (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม : ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม พบว่านักเรียนมีการเรียนรู้ที่มากขึ้นจากการเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ โดยแสดงผลการเรียนรู้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้น พบว่าประสิทธิภาพหลังเรียนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ การใช้สื่อวีดิทัศน์จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียน เช่นเดียวกับการใช้เอกสารประกอบการเรียนด้วยบทเพลงและภาพ ที่สามารถกระตุ้นประสิทธิภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ ชูตาภรณ์ ยืนยง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนเชิงบูรณาการด้วยบทเพลงและภาพ เรื่องภูมิลักษณะรักษวิถีภาคใต้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถเรียนรู้จากเอกสารประกอบการเรียนเชิงบูรณาการ และการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้มากยิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 ส่วนความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนเชิงบูรณาการด้วยบทเพลงและภาพ พบว่า นักเรียนพึงพอใจมากที่สุดทางการวัดผลและพัฒนาทักษะการคิด ด้านการพัฒนาคุณธรรมและการนำเสนอ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า นักเรียนมีการเรียนรู้จากการชมสื่อที่เพิ่มขึ้น และสื่อวีดิทัศน์มีส่วนในการเพิ่มเติมองค์ความรู้หรือเปิดโลกทัศน์ให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนที่ห่างไกล ยังขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการศึกษามองเห็นภาพ มีผลต่อการจดจำและความเข้าใจของผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นองค์ความรู้เดิมหรือองค์ความรู้ที่นอกเหนือจากวิชาที่เรียน การใช้ภาพ เสียง ดนตรี หรือวีดิทัศน์ มีส่วนต่อความเข้าใจในเนื้อหาและยังช่วยให้

เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้มากขึ้นด้วย การเรียนรู้ในห้องเรียนซึ่งมีความสำคัญจึงสามารถเติมเต็มจากการจำภาพ เสียงและภาพเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดความเข้าใจ อีกทั้งยังเกิดความเพลิดเพลินเมื่อได้รับชมอีกด้วย ดังปรากฏในผลการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการชมวิดีโอที่อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น อีกทั้งความพึงพอใจที่สำคัญเช่น เกิดความเข้าใจต่อวิชาที่เรียน สามารถนำไปใช้ได้เนื่องจากเนื้อหาเหมาะสมกับตัวนักเรียนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ทางด้านศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เนื่องจากองค์ความรู้เหล่านี้ เป็นหลักธรรมนักเรียนเห็นความสำคัญ นักเรียนจะนำไปใช้ได้ในการดำเนินชีวิตต่อไป และการสอดแทรกเรื่องราวในหลักธรรมต่าง ๆ ทางศาสนาโดยใช้สื่อวิดีโอทัศน์นี้ ยังส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนของนักเรียนอีกด้วย เช่น นักเรียนมีความเห็นว่าสื่อวิดีโอทัศน์มีความน่าสนใจ ชวนติดตาม เนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย ไม่ยาวเกินไป แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสนใจต่อวิดีโอทัศน์ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมอีกด้วย การจัดทำวิดีโอทัศน์ในรูปแบบของสารคดีที่มีภาพประกอบ เสียงเพลงและตัวอักษรสอดคล้องกับเนื้อหาที่บรรยาย มีการตั้งคำถามให้คิด และเฉลยเพื่อตอบคำถาม ซึ่งต่างจากรูปแบบเดิมที่ถ่ายทอดการสอนของคุณครูในชั้นเรียนจึงทำให้นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด การจัดทำวิดีโอทัศน์เพื่อการศึกษาจะใช้กรอบเนื้อหาตามที่ได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชา ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จึงสอดคล้องกับรายวิชาและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ไม่ยาก หรือง่ายจนเกินไป จึงสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนรู้ได้ มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ได้เรียนในรายวิชา เนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียน ความน่าสนใจ ชวนติดตาม เข้าใจง่าย ซึ่งเป็นความน่าสนใจจากการจัดทำวิดีโอทัศน์ในรูปแบบสารคดี ดังนั้น การนำเสนอสื่อการสอนโดยใช้วิดีโอทัศน์เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดมโนภาพ และเห็นองค์รวม อีกทั้งยังเพิ่มให้เห็นความสำคัญของสื่อการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่อยู่ห่างไกลออกไป การจัดทำเนื้อหาที่สอดคล้องกับช่วงชั้นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ และเกิดการจดจำในเชิงเหตุผลตามเนื้อหาที่นำเสนอด้วย เช่น การจัดทำนิทานคุณธรรมเพื่อสะท้อนให้เห็นหลักธรรมที่สำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือการวิเคราะห์องค์ความรู้ด้วยการนำเสนอในสื่อเพื่อตั้งคำถามแล้วเฉลยคำตอบพร้อมเหตุผลในภายหลัง อีกทั้งการบรรยายประกอบภาพทำให้เกิดการจดจำได้ง่ายและแม่นยำยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของอดิศักดิ์ โคตรชุม (2562) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อวิดีโอทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยหลังใช้สื่อ และนักเรียน

มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์เพื่อประกอบการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$)

ผลการศึกษา ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชา ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ในครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า การใช้สื่อวีดิทัศน์มาช่วยสอน แม้จะไม่สามารถทดแทนครูผู้สอนได้ แต่ก็ทำให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่ห่างไกลที่ขาดแคลนครูผู้สอนมีความรู้เพิ่มขึ้นได้ หากได้รับการส่งเสริมให้เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์เทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ดังนั้น วิดิทัศน์ในรูปแบบสื่อการเรียนรู้จึงเป็นส่วนหนึ่งในการเปิดโอกาสในการเรียนรู้ เปิดโลกทัศน์โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ สร้างสรรค์องค์ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และนำเสนอให้ผู้เรียนได้เห็นภาพเคลื่อนไหว มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับองค์ความรู้ที่นำเสนอ เกิดความคล้อยตามและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยการประยุกต์องค์ความรู้เป็นรูปแบบวีดิทัศน์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาและยังสร้างความรื่นรมย์ในการเรียนรู้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

การใช้วีดิทัศน์เพื่อการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชา ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม (DLTV) มีผลต่อการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ทำให้นักเรียนในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูเกิดความสนใจ สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้เชิงปฏิบัติมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสถานศึกษาที่มีเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ห่างไกลมีอยู่เป็นจำนวนมากที่ยังขาดความพร้อมทางด้านปัจจัยการศึกษา ควรส่งเสริมและพัฒนาในส่วนของการจัดทำสารคดีหรือวีดิทัศน์เชิงสร้างสรรค์เพื่อนักเรียนที่อยู่ห่างไกลได้รับความรู้ที่สอดคล้อง และเหมาะสมอันจะเกิดความเท่าเทียมทางการศึกษามากยิ่งขึ้น หรือสถานศึกษาสามารถเปิดวีดิทัศน์เพื่อเสริมการเรียนรู้ และเป็นการเปิดประสบการณ์การเรียนรู้สู่ชีวิตจริงแก่ผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

สืบค้นจาก <http://www.thaischool.in.th>.

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV). (ม.ป.ป.).

สืบค้นจาก <http://www.dlthailand.com/kar-cadkar-suksa-thang-kil-phan-dawtheiym>

ชุดาภัทร์ ยืนยง. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนเชิงบูรณาการด้วยบทเพลงและภาพ เรื่องภูมิลักษณะรักรัษวิธียุคใหม่ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (รายงานผลการวิจัย)*.

นครศรีธรรมราช: โรงเรียนเทศบาลวัดเสาชิงช้า.

ยุทธิ โกยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม. (2553). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ศุทธนุช ผาสุข. (2558). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม: ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม. (ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา)*.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำกัด.

อดิศักดิ์ โคตรชุม. (2562, กรกฎาคม - ธันวาคม). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารโครงการวิทยการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, 5(2), 67 - 76*.

บทความวิจัย (Research Article)

The Effects Student - Led Questioning on Student Confidence, Motivation, and Engagement Reading English - Language Short Fiction Texts in a Secondary School in the Lower North of Thailand

นิภาวรรณ นาวาวัฒน์¹ และไคย์ โคห์เลอร์^{2*}

Nipawan Navawatana¹ and Kyle Kohler^{2*}

Abstract

This qualitative study sought to learn the effects that student-led questioning could have on the attitudes of a group of secondary school students towards reading English language texts. The participants in the study were 10 Mattayom 4 students in an English Program in Phitsanulok Pittayakom School, a large campus in the lower north of Thailand. Due to the Covid-19 pandemic, class instruction and two stages of interviews were conducted online with the results showing that the students held favorable opinions towards asking and answering their own questions while reading. Afterwards, class discussion further revealed that they not only observed how this process could improve their comprehension of a story, but that they also appeared to enjoy the act of reading more. Additionally, they collectively agreed that the previous structure of reading tasks where the end result was to answer pre-determined questions had a negative impact on their interest towards reading. They felt that these tasks

¹ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Business English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

^{2*} สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

English Program, Faculty of Humanities, Naresuan University

*Corresponding author; email: kylek@nu.ac.th

(Received: 31 August 2022; Revised: 23 October 2022; Accepted: 25 November 2022)

ignored their curiosities and instead turned reading into something they *had* to do rather than something they *wanted* to do.

Keywords : Learner Autonomy, Student Engagement, Questioning Strategy

บทคัดย่อ

การศึกษาเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ผลลัพธ์จากการตั้งคำถามของผู้เรียนที่อาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติของกลุ่มผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการอ่านเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษ โดยกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน จากกลุ่มสาขาวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย และเนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 กระบวนการสัมภาษณ์ทั้ง 2 ขั้นตอนจึงดำเนินการทางออนไลน์ โดยผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการถามตอบคำถามของตนเองขณะอ่าน หลักจากการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียนแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนไม่เพียงแต่เห็นว่ากระบวนการตั้งคำถามเหล่านี้จะช่วยพัฒนาในด้านความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่องภาษาอังกฤษ แต่ผู้เรียนยังรู้สึกสนุกสนานกับการอ่านมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ผู้เรียนยังเห็นพ้องกันว่า รูปแบบการอ่านโดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดคำถามไว้ล่วงหน้านั้นส่งผลกระทบต่อความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนขณะอ่าน และควรเปลี่ยนการอ่านจากสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำ เป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการทำ

คำสำคัญ : การพึ่งพาตนเองของผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้เรียน กลยุทธ์การตั้งคำถาม

Introduction

Relying on the old model of classroom reading instruction is no longer an acceptable, default practice in these rapidly changing times. The idea that students need only to read a text, answer pre-written questions, and complete vocabulary exercises, belongs to the previous century. This passive approach to reading does not prepare students for engaging with modern discourse where critical thinking skills are necessary (Chu, Reynolds, Tavares, Notari, & Lee, 2017). Though L2 readers must overcome several challenges before they can comprehend a text (Grabe, 2009), their reading practice should not be limited to the situation described above, which has found to be demotivating and

counterintuitive to the goals of classroom reading instruction. Instead, students should be encouraged to pursue their own curiosities when reading a text, whether it be a work of fiction or non-fiction, or even a post on a social media platform. This is partly due to how modern communications technology (i.e., smartphones, tablets, and laptops) has made it so that we are never far from texts, meaning that students are free to pursue what interests them rather than be guided by instructors (Koechlin & Zwaan, 2014), and it is also due to idea that by pursuing their own curiosities, by asking and answering questions while they read, that students position themselves on the pathway towards understanding or comprehending what they are reading. As Koechlin and Zwaan (2014, p. 8) write: “Students cannot be expected to think critically and creatively about the ideas and knowledge of others unless they possess that magical chemical ingredient—the question—to kickstart the process”.

The importance of questioning while reading cannot be understated. Questioning, itself, “is among the social competencies that students bring with them to their school” (Moreillon, 2007, p. 58). However, questioning in school typically takes a teacher-centered turn and many students begin to see questions as things to be answered rather than asked. This affects the reading process by limiting how students approach a reading text, placing them in a performance goal orientation mode in which the “valuing of ability and normatively high outcomes [is valued over] the process of learning” (Ames & Archer, 1988, p. 260). Instead of reading to understand, students read for the singular purpose of finding information that they can use to answer questions either created by their teacher or printed in the textbook. Additionally, students should be urged to ask questions that challenge their critical thinking skills. Although it is important that students be able to answer knowledge-based questions after reading a text (Koechlin & Zwaan, 2014), it is necessary to encourage students to use questioning strategies while reading, especially if the endgame is for students to understand what they have

read on a deeper, critical-level, not to mention motivate them to pursue reading outside of the classroom.

Furthermore, since understanding is an important component of learning, what does it mean to understand? According to Nickerson (1985, p. 217) “[It] is an active process. It requires the connecting of facts, the relating of newly acquired information to what is already known, the weaving of bits of knowledge into an integral and cohesive whole”. Encouraging students to ask their own questions and search for the answers nurtures the development of active readers, encouraging engagement throughout the reading process (Chin, 2002). As Amalia and Devanti (2016, p. 82) explain: “Proficient readers question the content, the author, the events presented, the arguments, and the issues and ideas in the text”. Therefore, if L2 students are to become fluent and critical readers of English or any language, they should be encouraged to use questioning strategies that promote the use of higher order thinking.

This brings us to the problem motivating this study. According to Kongkerd (2013), reading instruction in Thailand typically involves the teacher reading aloud to students who are then tasked with answering comprehension questions. Other variations of this would involve students taking turns reading sections or paragraphs of a text out loud to their classmates while the teacher corrects their pronunciation before students begin answering the questions that follow the text. Maipoka and Soontornwipast (2021) describe this style of instruction in greater detail, arguing that intensive reading (IR) places limits on what learners can do with reading texts, reducing the act of reading to a series of classroom tasks guided by the instructor. Sawangsamutchai and Rattanavich (2016) argue that this form of reading instruction fails to foster motivated, critical readers, which is a serious problem moving forward in the current century where the definition of literacy is rapidly evolving, not to mention the ability of modern technology to connect to texts in an instant. And although extensive reading (ER) is often considered a way of counteracting the limitations of intensive reading practices, there are issues

concerning this practice as well such as teaching techniques and assessment (Yamashita, 2008; Watkins, 2018; Maipoka & Soontornwipast, 2021). This is not to say that there have not been any discussions on how to approach ER (Day & Bamford, 2010; Grabe & Stoller, 2013; Charumanee, 2014; Pongsatornpiat, 2021), but that implementing ER into a teacher's instructional practice requires both resources and commitment by teachers who often prefer a teacher-centered approach versus embracing learner autonomy. Therefore, the situation in Thailand is such that students are often not motivated to read English language texts because they fail to see how reading can benefit them (Hayikaleng, Nair, & Krishasamy, 2016; Pongsatornpiat, 2021).

Research Objective

The objective of this research is to investigate how empowering students to ask and answer their own questions affects their confidence, motivation, and engagement during the reading process.

Research Methodology

This research involved a group of 10 Upper Secondary English Program students. Each of the participants was a student in Mattayom 4 and a member of the EP's so-called "Language Group" meaning that their studies focused primarily on developing their language skills as opposed to the sciences. Language Group classes are typically small, which limited the sample size for this study.

Furthermore, this research was conducted online over a period of several weeks and was divided into two separate stages. The first stage began with a discussion on the elements of a story, such as plot, setting, and characters. This was done in order to prepare students for reading works of fiction. Next, students were tasked with reading “The Old Man at the Bridge” by Ernest Hemingway and answering questions that were pre-prepared by the teacher. The reason why this text was chosen concerns Hemingway’s use of simple language, which should allow for students to engage with authentic materials while mostly avoiding the need to use translation tools to help them understand the story. After the instructional and activity periods of this stage, interviews were conducted. While these interviews were taking place, students were instructed on asking different types of questions before, during, and after reading. Afterwards, students were tasked with reading Kurt Vonnegut’s “Harrison Bergeron” as well as asking and answering their own questions. Throughout the reading of this story, the students were given the freedom to pursue their own understanding of the text, with instruction focusing on the use of symbols and irony in narrative fiction as well as answering questions they had about the story. Then, students were interviewed individually before taking part in an online group discussion.

Due to the challenges presented by Covid-19, interviews were conducted using email or social media applications like Facebook or Line according to the preference of the participants. All students were asked the same questions, and all questions were created by the researchers for this study.

The students were asked the following questions during the first stage of interviews:

1. What are the elements of a story? Describe them.
2. Do you think knowing what these elements are helps you identify them in the story? Why or why not?
3. Does being able to identify the elements help you better understand what you are reading? Why or why not?
4. Describe your experience answering the questions provided by your teacher.
5. How did those questions affect your understanding of the story?

The students were asked the following questions during the second stage of interviews:

1. Describe your experiences asking and answering your own questions.
2. What is your opinion about asking and answering your own questions?
3. How would you compare asking and answering your own questions to answering questions given to you by your teacher?
4. How did asking and answering your own questions affect your understanding of the story?

Research Results

This section will include select responses from the ten participants in this study. The responses will be reported alongside the questions. The responses have not been corrected, therefore any grammatical or vocabulary errors are the output of the students themselves.

Stage 1

Question 1 : What are the elements of a story? Describe them.

Student 1 : Plot is a series of event and character action. Character is a person who take part in the action. setting is the time and place in which it happen.

Student 3 : The elements of a story are plot, setting, character. They to work together to make a story. Plot is about describe the story. Setting is the time & where the story takes place. Characters are the main person in the story.

Question 2 : Do you think knowing what these elements are helps you identify them in the story? Why or why not?

Student 2 : Yes, because if I know what they are I can understand the story better

Student 4 : Yes, because if I know what these things are in the story I can understand the story better. I can determine the characters role in the story, if they are the main character or the protagonist, and follow them in the story. This help me understand the plot better than I don't know.

Question 3 : Does being able to identify the elements help you better understand what you are reading? Why or why not?

Student 5 : Of course! If I know the character and the setting it is much more easy to follow the plot, I think.

Student 6 : Yes, because if I read and can find the character and setting I can know the plot and this will help me understand what the story is try to tell me.

Question 4 : Describe your experience answering the questions provided by your teacher.

Student 7 : It's normal I think. I read the question first and then try to answer them while I am reading. Searching for the answer helps me read and understand the story. But sometime the question is too hard for me to find the answer and I am confused by what its want to say.

Student 9 : I think this experience is okay but sometime the teacher question is too difficult for me. I can answer the easy question about the story element but sometime I don't understand the vocabulary in the story.

Question 5 : How did those questions affect your understanding of the story?

Student 8 : I really don't like answering these questions because sometimes I wanna be lazy! :) When I read I like to ask my questions. For example, when I meet a character for the first time I ask "who is this character?" I want to know the character's motivation and more about their life. But when I have to answer questions I read to answer the question instead.

Student 10 : My understanding of the story is affect well because sometime I can answer those question and sometime I can't. If I don't be able to answer the question, I don't know if I understand the story.

Stage 2

Question 1 : Describe your experiences asking and answering your own questions.

Student 2 : I was reading adult literature names “The Hunger games” I made a question why she have to do this” I obviously saw how character changes and I made a question If I am her How I will do I understood completely about her mind and her struggle to survive.

Student 5 : I usually made my own questions when I didn’t get about something. I would find the answers of those questions by thinking about them hardly to discover. Even though, if I couldn’t find them out, I would search on the Internet or a library.

Question 2 : What is your opinion about asking and answering your own questions?

Student 3 : I don’t like to asking and answering my own because I always think about an easy question and easy answer so I don’t have to read all the story to answer on question.

Student 8 : I think asking and answering my own questions similar to playing chess or card with myself. It likes I have already known how to win this game because I play with myself. Same as asking and answering my own questions, I have already known how to answer questions that I asked because I asked myself.

Question 3 : How would you compare asking and answering your own questions to answering questions give to you by your teacher?

Student 4 : Asking my own question is easier because I create questions by the details that the story has given to me absolutely, I know the way to answer them because those are my questions but with the questions that are given by the teacher, I can’t guess the answers because they come out from my teacher’s

thought not me so then I have to look at the details of the story again for the answers.

Student 9 : Questions given by teacher When teacher gives a questions to me. I'm not reading all the story but I only find the answer of my teacher's question. My own Question I read all the story completely, to make my own question and when I think about an answer I think more quickly and can answer it well.

Question 4 :

Student 1 : It makes me understand more deeply and I think more about every detail that the author give me

Student 7 : When I didn't understand a part in a story, I would ask myself about it. I would find out on the Internet or the library until I could answer my own questions.

Conclusion and Discussion

The responses received from the students revealed that they found answering questions assigned to them to be an experience that challenged their motivation as learners, and that this had a negative effect upon their understanding of the story as they had not been reading for themselves (Guthrie, 2001). During a class discussion, a student commented: "I feel boring because I have to read the story and try to understand it to answer the teacher question. But I don't get the meaning from the story". Other students provided similar answers, and these responses revealed that answering questions that were given to them put them in the performance goal orientation mode (Ames & Archer, 1988). In other words, they were more focused on answering the questions provided than developing a sense of understanding that was beneficial to their ability to interpret the elements within a text (Guthrie, 2001). However, their ability to answer the questions correctly was contingent on their being able to accurately

identify the elements of literature within the text. That the students were mostly able to do this without assistance, as determined by both their answers to the questions given to them and their summaries of the story, indicated that they understood on a basic level how the elements fit within the structure of a story (Wiggins & McTighe, 2005, p. 37).

When the students were asked to produce their own questions, they were highly intrigued. In the second set of private interviews, they seemed to agree that asking their own questions would help them understand better. Their enthusiasm indicated that they viewed the task before them as a shift towards a classroom that valued their individual voices and that allowed them to engage with the text on their own accord as they were free to pursue their own interests (Guthrie, 2001). Furthermore, they saw it as an opportunity to lead their own learning, a sentiment mirroring the following statement: “Students with learning goals seek to understand content, master skills, and gain competence” (Guthrie, Wigfield & VonSecker, 2000, p. 332). This means that they viewed the act of asking and answering their own questions as liberating from the traditional, teacher-centered classroom that they were more commonly used to (Guthrie, Wigfield & VonSecker, 2000). During their assignments, the majority of the research group required prompts to help stimulate their questioning, and these prompts helped guide their questioning until they were no longer necessary (Von Glasersfeld, 1989, p. 2). In contrast, a few of the students insisted on completely developing questions without any assistance, and demonstrating that freedom of choice has the potential to increase student motivation during reading tasks (Guthrie, 2001). Furthermore, the act of asking their own questions had an empowering effect on the students, and a majority of them saw it as a useful tool to carry over to other subjects with one student commenting: “When I don’t understand a subject, I’ll ask myself questions to find the answers that will help me understand.” Collectively, the students saw how questioning techniques could be a key factor in the development of their understanding outside of language-focused study.

Through the act of producing their own questions, they were able to separate the different literary elements and begin developing their own understanding of a text. In other words, they were able to begin conceptualizing their knowledge about story grammar without the teacher explicitly identifying each of the different elements in the text for them, demonstrating their “operational awareness” of story grammar (Von Glasersfeld, 2001, p. 8). This led to the students being able to correctly identify the themes of several texts. Furthermore, it allowed them to begin asking open questions that enabled them to explore identifying and explaining different symbols within the text, and it helped them understand how the symbols worked within the context of story by giving them a clearer path towards their understanding of what they were reading. During a class discussion, one student commented: “It’s helpful because by asking question I can focus to the main answer in the text and can cut off the useless details in the text.” This involved using prior knowledge to construct understanding, and allowed for this construction to occur within an independent framework controlled by each individual learner (Von Glasersfeld, 1998). Their work and responses during the interviews and group discussions demonstrated that their own questioning had provided them with a tool that had made navigating the abstract concepts taught in class on their own a simpler proposition, and a more motivating learning experience overall (von Glasersfeld, 2001; Guthrie, 2001). This presented understanding as something that did not require the presence of an overbearing teacher, but instead as something that could be achieved on their own, illustrating the notion that learning is a lifelong process that extends far beyond the classroom (Von Glasersfeld, 1998). Furthermore, it also allowed them to check their understanding on their own. As one student remarked during the class discussion: “If we understand, we can make a question and answer it.”

However, not all students found asking their own questions to be a useful tactic. One student complained that they did not see the benefits in asking and answering their own questions. During the second stage of interviews, this student stated: “Asking & answering questions help me understand the story. but I understand only the elements of that story not all the details of the story.” In other words, they often preferred asking easy questions that they felt did not help them understand the story. Although, this student later admitted that their lack of confidence in their own language ability impacted their efforts, this presents a challenge to any attempts to create an instructional focus on students asking their own questions while reading.

The majority of the findings of this research seems to point towards students asking and answering their own questions as an activity that can both motivate and benefit student understanding. Additionally, the research revealed that self-questioning had a motivating effect on students and it required the use of prior knowledge to construct an understanding of different literary texts, demonstrating the positive link between constructivist theories and students asking and answering their own questions (Das, 2014). Ultimately, this research also proved that “all understanding [involves] connecting, ordering and appraising of things encountered, believed or known” (Cooper, 2000, p. 384), something that is done instinctively during the questioning and answering process. Finally, research on the effects of students asking and answering their own questions is an area worth exploring in the future as the benefits of students-led questioning appears to hold clear benefits throughout the learning curriculum.

Suggestions

General Suggestions

The readings used for the purposes of this research were viewed as difficult by a small number of the students. They found the vocabulary in the story to be challenging and were often frustrated whenever they came across a word that they did not understand. Based on this information, one suggestion would be to include a vocabulary section with readings where students can track words they do not know and begin the process of developing their vocabulary knowledge according to their own needs and knowledge gaps. However, research in this area should be conducted before employing this strategy.

Further Suggestions

1. A suggestion for future research would involve studying the effects of student questioning on a larger group of students to see a wider range of opinions and to better decide future applications.
2. A final suggestion would entail exploring the types of questions students preferred to ask, such as “Wh-”, open, and closed questions, and analyzing their ability to answer them.

References

- Amalia, A. R. & Devanti, Y. M. (2016). The Use of Questioning Strategy to Improve Students' Reading Comprehension. *ELLITE Journal of English Language Literature and Teaching*, 1(2), 81-88.
- Ames, C. & Archer, J. (1988). Achievement Goals in the Classroom: Students' Learning Strategies and Motivation Processes. *Journal of Educational Psychology*, 80(3), 260-267.
- Charumanee, N. (2014). Idea Sharing: The use of Read-Share-Act to Promote Extensive Reading. *PASAA: Journal of Language Teaching and Learning in Thailand*, 47, 183-198.
- Chin, C. (2002). Student-Generated Questions: Encouraging Inquisitive Minds in Learning Science. *Teaching and Learning*, 23(1), 59-67.
- Chu, S. K. W., Reynolds, R. B., Tavares, N. J., Notari, M. & Lee, C. W. Y. (2017). *21st Century Skills Development Through Inquiry-Based Learning*. Springer: Singapore.
- Cooper, N. (2000). Understanding People. *Philosophy*, 75(293), 383-400.
- Das, K. (2014). Decoding the Text and the 'Power' of the Reader. *Researchers World*, 5, 86-92.
- Day, R. R. & Bamford, J. (2010). *Extensive Reading in the Second Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Grabe, W. & Stoller, F. L. (2013). *Teaching and Researching Reading* (2nd ed.). London: Routledge.
- Grabe, W. (2009). *Reading in a Second Language: Moving from Theory to Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Guthrie, J. T. (2001). Contexts for engagement and motivation in reading. *Reading Online*, 4(8) Retrieved From <http://www.readingonline.org/articles/artindex.asp?HREF=/articles/handbook/uthrie/index.html>.

- Guthrie, J. T., Wigfield, A. & VonSecker, C. (2000). Effects of Integrated Instruction on Motivation and Strategy Use in Reading. *Journal of Educational Psychology*, 92(2), 331-341.
- Hayikaleng, N., Nair, S. M. & Krishnasamy, H. (2016). Thai Students' Motivation on English Reading Comprehension. *International Journal of Education Research*, 4(6), 477-486.
- Koechlin, C. & Zwaan, S. (2014). *Q Tasks: How to Empower Students to Ask Questions and Care About Answers*. Ontario: Pembroke.
- Kongkerd, W. (2013). *Teaching English in the era of English used as a lingua franca in Thailand*. Retrieved from http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/oct_dec_13/pdf/aw01.pdf
- Maipoka, S. & Soontornwipast, K. (2021). Effects of intensive and extensive reading instruction on Thai Primary Students' English Reading Ability. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 14(1), 146-175.
- Moreillon, J. (2007). *Collaborative Strategies for Teaching Reading Comprehension*. Chicago: American Library Association.
- Nickerson, R. (1985). Understanding Understanding. *American Journal of Education*, 93, 201-239.
- Pongsatornpipat, W. (2021). Interactive Group in Extensive Reading to Enhance Reading Ability of Thai Undergraduate Students. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 14(2), 342-371.
- Sawangsamutchai, Y. & Rattanaich, S. (2016). A Comparison of Seventh Grade Thai Students' Reading Comprehension and Motivation to Read English through Applied Instruction Based on the Genre-Based Approach and the Teacher's Manual. *English Language Teaching*, 9(4), 54-63. Retrieved From <http://dx.doi.org/10.5539/elt.v9n4p54>
- Von Glasersfeld, E. (1989). Cognition, Construction of Knowledge, and Teaching. *Synthese*, 80(1), 121-140.

- _____. (1998). Why Constructivism Must be Radical. In *Larochelle, M., Bednarz, N., Garrison, J. (Eds.), Constructivism in Education* (p. 23-28). Cambridge: Cambridge University Press.
- _____. (2001). Radical Constructivism in Teaching. *Perspectives*, 31(2), 191-204.
- Watkins, P. (2018). *Extensive reading in ELT: Why and how?*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wiggins, G. & McTighe, J. (2005). *Understanding by Design* (2nd Edition). Alexandria: ASCD.
- Yamashita, J. (2008). Extensive Reading and Development of Different Aspects of L2 Proficiency. *System*, 36, 661-672.

บทความวิจัย (Research Article)

รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์

News Writing Format of English Summary Lead from the COVID-19 Situation in the Bangkok Post and the Nation Online Newspapers

อาภรณ์ชนิต แสงสังข์¹ และณัฐกานต์ เส่งชื่น^{2*}

Apornchanit Saengsang¹ and Nattakan Sengchuen^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและเปรียบเทียบความถี่ในการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์ จำนวน 458 ข่าว โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) กรอบแนวคิดในการวิจัยคือ คือ รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ด้วยวิธี 5Ws1H ตามแนวคิดของ Harris and Johnson (1999) และ McKane (2014) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์ โควิด 19 ที่พบมากที่สุด คือ who lead หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ พบรูปแบบการเขียนข่าวนำด้วย who lead มากที่สุด จำนวน 164 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 56.16 รองลงมา คือ what lead จำนวน 66 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 22.6 และ พบ how lead น้อยที่สุด จำนวน 5 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 1.71 หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น พบรูปแบบการเขียนข่าวนำด้วย who lead มากที่สุดเช่นกัน จำนวน 77 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 46.39 รองลงมา คือ what lead จำนวน 43 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 25.96 และพบ why lead และ how lead

¹ สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

English Program, Faculty of Humanities, Naresuan University

^{2*} สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี

Business English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email ajnattakan@psru.ac.th

(Received: 30 August 2022; Revised: 24 October 2022; Accepted: 25 November 2022)

น้อยที่สุด จำนวน 4 ข่าวนำ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.41 ตามลำดับ จากผลวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) นิยมเขียนขึ้นต้นด้วย who lead มากที่สุด โดยเป็นรูปแบบการเขียนเน้นที่บุคคลที่มีความรับผิดชอบหลักในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าวซึ่งเป็นรูปแบบการเขียนที่พบมากในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในโลกตะวันออก (Qian, 2002)

คำสำคัญ : ข่าวนำ ข่าวนำแบบสรุปความ ข่าวสถานการณ์โควิด 19

Abstract

This research aimed to analyze the format and compare the frequency of writing a summary of English-language lead news stories from the news of the COVID-19 situation in the Bangkok Post and The Nation Online newspapers. The sample group used in the research was a summary lead in English from 458 news stories on the COVID-19 situation in the Bangkok Post and The Nation Online newspapers using a specific random sampling method. The conceptual framework of this research was the 5Ws 1 H lead news writing format, according to Harris and Johnson's (1999) and McKane (2014)'s concept. The statistics used in the data analysis was the mean percentage. The results revealed that the most common form of news writing based on the COVID-19 situation was who lead. The Bangkok Post newspaper found that the news writing style was led by who lead the most, with 164 or 56.16%, followed by what lead with 66 or 22.6%, and found how lead was the least at 5 or 1.71%. The Nation newspaper found that the news writing style was led by who lead the most, with 77 or 46.39% as well, followed by what lead at 43 or 25.96%, and the why lead and how lead was equal to the least at 4 or 2.41 % respectively. The research shows that the most common form of news writing of summary leads, starting with who leads. The writing style focuses on the people primarily responsible for events in the news, a style prevalent in English-language newspapers in the East (Qian, 2002).

Keywords : Lead, Summary Lead, Covid-19 News

บทนำ

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีการกำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ในระยะเวลาที่แน่นอน ปัจจุบันหนังสือพิมพ์รายวันกำหนดออกจำหน่าย 2 รอบ คือ รอบเช้า และรอบบ่าย ส่วนเนื้อหาในหนังสือพิมพ์จะเสนอข่าวสารต่าง ๆ อาทิ ข่าวสังคม เศรษฐกิจการเมือง อุบัติเหตุ อาชญากรรม กีฬา บันเทิง การศึกษา รวมถึงเรื่องราวในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งยังตีพิมพ์บทความแสดงความคิดเห็น บทความวิจารณ์ บทความให้ความรู้ และบทความพิเศษ นอกจากนี้ยังมีคอลัมน์ประจำในเรื่องต่างๆ รวมถึงเรื่องสั้น และ/หรือบทละครโทรทัศน์ ซึ่งแพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ เผยแพร่อีกด้วย เรื่องราวที่น่าสนใจในหน้าหนังสือพิมพ์ต้องใหม่ สด และน่าสนใจ (สิริวรรณ นันทจันทุล, 2543)

ในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์แบบตีพิมพ์เป็นที่นิยมน้อยลงเรื่อย ๆ เพราะความต้องการของผู้บริโภคติดตามข่าวสารผ่านทางรูปแบบอินเทอร์เน็ตมากขึ้น จึงมีสื่อออนไลน์ที่เป็นช่องทางของการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต (internet) โดยผู้รับสารใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและข่าวสาร และผู้ส่งสารใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางของการเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเช่นกัน ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นรูปแบบหนึ่งของสื่อออนไลน์ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต สามารถนำเสนอเนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์แบบดั้งเดิมที่ใช้การพิมพ์บนกระดาษ นอกจากนั้นยังสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้ทั้งภาพเคลื่อนไหวและเสียงหรือในรูปมัลติมีเดีย รวมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่แหล่งข้อมูลอื่นได้อีกด้วย (กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2554) หนังสือพิมพ์ออนไลน์จึงเป็นที่นิยมอย่างมากสำหรับยุคปัจจุบันเพราะทำให้สะดวกในการติดตามข่าวสารได้ อย่างรวดเร็ว จากทั่วทุกมุมโลกและทำให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ (เดวิด แรนดัล, 2559) ประกอบกับภาษาอังกฤษที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนไทยเป็นอย่างมาก และในปัจจุบันนี้ ทั้งในประเทศไทยและหลาย ๆ ประเทศต่างยอมรับว่า “ภาษาอังกฤษคือภาษานานาชาติ” ดังนั้นหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษนอกจากจะทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแล้วยังสามารถเป็นสื่อทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ ทั้งนี้การอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและผู้ที่ต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก (พงศกร เมาธิธรรม, 2560)

ส่วนประกอบของข่าวในหนังสือพิมพ์ประกอบด้วยพาดหัวข่าว (headline) ข่าวนำ (lead) และเนื้อข่าว (body) ที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งนอกเหนือจากพาดหัวข่าว คือ ความนำ หรือ ข่าวนำ (lead) เป็นข้อความ หรือเนื้อเรื่องสรุปประเด็นสำคัญ หรือข้อเท็จจริงอันจำเป็นที่สุดของข่าวไว้ในย่อหน้าแรกของการเขียนข่าวเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบเรื่องราวทั้งหมดโดยย่อได้อย่างกระชับ รวดเร็ว และดึงดูดให้ผู้อ่านให้สนใจอ่านรายละเอียดข่าวตั้งแต่ต้นจนจบ (บุญรัตน์ พิงคานนท์, 2548; Ekeanyanwu, 2012) เช่นเดียวกันกับ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2545) ที่กล่าวว่า ข่าวนำ (lead) เป็นส่วนที่นำเสนอเนื้อหาสาระของข่าวไว้ทั้งหมด เป็นส่วนที่เขียนขึ้นเพื่อเรียกความสนใจจากผู้อ่าน และเสนอข้อมูลที่นำเสนอใจรองจากเนื้อข่าว การเขียนข่าวนำมักจะใช้ภาษาที่สั้น กระชับ ได้ใจความ สามารถสร้างให้เห็นภาพว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และทำไม เป็นต้น เช่นกัน

ลักษณะการเขียนข่าวนำมีรูปแบบที่หลากหลาย ดังเช่น Sonaike (1987) ได้จำแนกรูปแบบการเขียนข่าวนำออกเป็น 9 ประเภทด้วยกัน เช่น ข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ข่าวนำแบบเน้นผลของเหตุการณ์ (effects lead) ความนำแบบเปรียบเทียบ (contrast lead) ความนำแบบพูดกับผู้อ่าน (direct – address lead) และความนำแบบคำถาม (question lead) เป็นต้น ประเภทของข่าวนำ (lead) ที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายที่สุด คือ ข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) เป็นข่าวนำที่สรุปสาระสำคัญของข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลาย ๆ อย่าง เพื่อบอกให้รู้ว่าใคร (who) ทำอะไร (what) อะไร (where) ที่ไหน (where) และ อย่างไร (how) ที่เรียกว่า 5Ws1H เมื่อมีองค์ประกอบใดสำคัญมากจะนำส่วนนั้นขึ้นก่อน เพื่อเน้นให้เห็นความสำคัญเป็นพิเศษ ส่วนองค์ประกอบอื่นจะให้ความสำคัญน้อยกว่าตามลำดับ โดยมีวิธีการเขียนนำเสนอข่าวแบบปิรามิดหัวกลับ (invert pyramid) ที่จะเขียนเรียงลำดับดับความสำคัญของเนื้อหาเป็นหลัก ตามความเด่นขององค์ประกอบแต่ละตัว เช่น ความนำแบบใครเด่น (who lead) เป็นความนำที่ต้องการเน้นให้เห็นว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นมีความสำคัญ และโดดเด่นเป็นพิเศษ หรือความนำแบบที่ไหนเด่น (where lead) เป็นความนำที่ต้องการเน้นสาเหตุของเรื่องราวที่เกิดขึ้น (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545; บุญรัตน์ พิงคานนท์, 2548) ซึ่ง กฤติยา คงสนุ่น (2542) กล่าวว่า การเขียนความนำแบบสรุปเรื่อง (summary lead) ให้สังเกตว่า “W” ตัวใดสำคัญให้นำมาไว้ในความนำ และตัวไหนสำคัญที่สุดให้เริ่มความนำด้วย “W” ตัวนั้น ตามหลักเกณฑ์นี้ความนำแบบสรุปสามารถแบ่งย่อยได้ 6 แบบ คือ 1. who lead ถ้า who ซึ่งเป็นไปได้ทั้งบุคคล นิติบุคคล สิ่งของ ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์มีความสำคัญเป็นที่รู้จักมักจะถูกกล่าวถึงก่อนในความนำ โดยถือว่า “ชื่อดัง” ต้องกล่าวถึงก่อน 2. what lead เหตุการณ์นั้นๆ มีความเด่นในตัวของมันเอง โดย what น่าสนใจกว่า who ประเด็นสำคัญของข่าวมิใช่อยู่ว่า ใคร แต่อยู่ที่ อะไรเกิดขึ้น 3. when lead วรรณ

ที่ขึ้นต้นด้วยเวลามีโอกาสใช้น้อย มักเป็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ และเมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อคนทั่วไป 4. where lead เป็นวรรคนำที่ขึ้นต้นด้วยที่ไหน หมายถึงสถานที่ที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น สถานที่บุคคลเป็นข่าว 5. why lead เป็นเรื่องของผลการรายงานผลแต่มีเหตุการณ์บางอย่าง “เหตุใดจึงเกิดขึ้น” น่าสนใจกว่า “อะไรเกิดขึ้น” หรือ “ใครทำให้เกิดขึ้น” 6. how lead เป็นการเขียนแบบเปิดเรื่องด้วยการให้คำตอบของคำถามกับผู้อ่านก่อน เพื่อสนองตอบความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน นอกเหนือจากการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างของการเขียนข่าว นำ การวิเคราะห์รูปแบบการเขียนโดยเพิ่มมุมมองความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบรรยายถึงที่มาของข่าวและเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เน้นไปทางตัวบุคคลในการรูปแบบการเขียนข่าว นำแบบตะวันตก มากกว่าสะท้อนภาพของสังคมในแบบตะวันออก (Qian, 2002) จะช่วยสร้างความเข้าใจในโครงสร้างของข่าว นำและเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างไปพร้อมกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในรูปแบบการเขียนข่าว นำแบบสรุปความ (summary lead) กับวิธีการเลือกองค์ประกอบที่มีความเด่นของข่าว มาเขียนด้วยวิธี 5Ws1H ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของการเขียนข่าว นำ (lead) ภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นออนไลน์ว่ามีรูปแบบการเขียนข่าว นำ (lead) อย่างไร และในข่าวสถานการณ์โควิด 19 องค์ประกอบแบบใดมีความสำคัญในการนำเสนอข่าว นำมากที่สุด และหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับเลือกนำเสนอองค์ประกอบของข่าว นำเหมือนกันหรือไม่

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบและเปรียบเทียบความถี่ของการเขียนข่าว นำแบบสรุปความจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการเขียนข่าว นำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยดำเนินการออกแบบวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ภาษาอังกฤษ จากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์ จำนวน 458 ข่าว โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นข่าวนำแบบสรุปความของข่าวสถานการณ์โควิด 19 ระหว่างวันที่ 21 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 8 เมษายน 2563 จำนวน 458 ข่าว โดยเป็นช่วงที่มีสถิติการระบาดสูงที่สุดของสถานการณ์การติดเชื้อโควิด 19 (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) 5Ws 1H (who what where when why and how) ตามกรอบแนวคิดของ Harris and Johnson (1999) และ McKane (2014) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. Who Lead คือ ข่าวนำที่ขึ้นต้นด้วยบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียง หรือสิ่งของ แม้แต่บุคคลที่ไม่เป็นที่รู้จัก อาจขึ้นต้นด้วย อาชีพ เพศ ตำแหน่ง สังกัด เช่น *President Rodrigo Duterte* addressed on April 20, the PMA graduates in Baguio City.

2. What Lead คือ ข่าวนำที่ขึ้นต้นด้วยเหตุการณ์ หรือการกระทำที่มีความสำคัญมากกว่าบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุการณ์ที่มีความเด่นในตัวของมัน เช่น *Fire* destroyed one of Miami Beach's oldest grocery stores early Thursday. Firefighters were called to the 1051 Supermarket, 1051 Washington Ave., shortly before 1 a.m., and found smoke rising from the second floor and roof, Miami Beach Fire Chief Luis Garcia said.

3. Where Lead คือ ข่าวนำที่ขึ้นต้นด้วยสถานที่ที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น สถานที่ที่บุคคลเป็นข่าว เช่น *On Lake Harney near the Volusia Seminole county line*, a small boat cap sized Sunday in high winds and waves, causing the death of two boaters and injuries to a third.

4. When Lead คือ ข่าวนำที่ขึ้นต้นด้วยเวลาที่ปรากฏในการณ์ เช่น *On Sunday* two boaters were killed and a third was injured when their small boat capsized in high winds and waves on Lake Harney near the Volusia Seminole county line.

5. Why Lead คือ ข่าวนำที่ขึ้นต้นด้วยแรงจูงใจ หรือสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีความน่าสนใจมากกว่าผลอื่น ๆ เน้นเหตุผลของเหตุการณ์ เช่น *They urged residents to reduce water use by installing faucets and shower heads* that conserve water and to limit watering lawns and shrubs.

6. How Lead คือ ข่าวนำที่ขึ้นต้นด้วยการบอกเรื่องราวว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร เช่น FRESNO - *A beagle is the first line of defense against unwanted agricultural pests* that may have stowed away on planes landing at Los Angeles International pests that Airport.

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ตรวจสอบข้อมูลสถิติการระบาดของสถานการณ์โควิด 19 จากเว็บไซต์กรมควบคุมโรค และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เพื่อเลือกช่วงเวลาในเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563) และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเป็นข่าวนำแบบสรุปความของข่าวสถานการณ์โควิด 19 ระหว่างวันที่ 21 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 8 เมษายน 2563 จำนวน 458 ข่าว โดยเป็นช่วงที่มีสถิติการระบาดสูงที่สุดของสถานการณ์การติดเชื้อโควิด 19

2. ศึกษาเอกสารและข้อมูล ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ด้วยวิธี 5Ws1H (who what where when why how) ภาษาอังกฤษ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษที่ปรากฏจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์

3. ทำการวิเคราะห์ข่าวนำตามกรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ด้วยวิธี 5Ws1H (who what where when why how) จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

4. ทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีข้างต้น วิเคราะห์รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์ จำนวน 458 ข่าวนำ จากข่าวนำหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ จำนวน 292 ข่าวนำ และเดอะเนชั่นออนไลน์ จำนวน 166 ข่าวนำ

5. นำผลการวิเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง
6. นำผลการวิเคราะห์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อหาค่าเฉลี่ย และร้อยละ ของข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าเฉลี่ย และร้อยละของรูปแบบข่าวนำแบบสรุปความ (summary lead) ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ ภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์ จำนวน 458 ข่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (Summary Lead) ด้วยวิธี 5Ws1H ตัวอย่าง

1. ข่าวนำแบบ Who Lead

Bangkok governor Aswin Khwanmuang has asked people not to leave Bangkok, where shopping malls and other at-risk places have been shut down to combat the spread of Covid-19.

The Bangkok Post online: 23 MAR 2020

Nakhon Ratchasima Governor Wichian Chantharothai ordered hotels in the province to close temporarily from tomorrow.

The Nation online: 6 APR 2020

2. ขำนำแบบ What Lead

AYUTTHAYA: The first case of Covid-19 infection in this Central province has been confirmed, governor Panu Yaemsri announced on Wednesday.

The Bangkok Post online: 25 MAR 2020

One of the few mercies of the spreading coronavirus is that it leaves young children virtually untouched - a mystery virologists say may hold vital clues as to how the virus works.

The Nation online: 21 MAR 2020

3. ขำนำแบบ Where Lead

Koh Samui has banned most people from the resort island until the end of the month, joining a growing number of regions in Thailand which have limited inbound travel in a bid to curb new Covid-19 infections.

The Bangkok Post online: 7 APR 2020

Satun has closed two border checkpoints with Malaysia from 8pm on March 20, province governor Weeranant Phenchana said on Saturday (March 21).

The Nation online: 21 MAR 2020

4. ชำร่นำแบบ When Lead

On Wednesday 25th March 2020, at Ministry of Public Health, Mr. Anutin Charnvirakul, Deputy Prime Minister of Thailand and Minister of Public Health, has received 100,000 packs of masks (200,000 pieces, valued 3,000,000 Baht) coated with antimicrobial and water repellent treatment from Mr. Kiatisak Singhsachathet, Managing Director of Jaspal & Sons Co., Ltd. in order to distribute to the citizens for usage during the COVID-19 pandemic.

The Bangkok Post online: 26 MAR 2020

Three months into this pandemic, scientists are coming to understand the novel coronavirus. They know, for example, that as horrible as this virus is, it's not the worst, most apocalyptic virus

The Nation online: 28 MAR 2020

5. ชำร่นำแบบ Why Lead

A majority of people are not confident that the government will be able to contain the spread of Covid-19, and most are not satisfied with its handling of the situation, according to the result of an opinion survey by Suan Dusit Rajabhat University, or Suan Dusit Poll.

The Bangkok Post online: 5 APR 2020

BANGKOK - Millions of jobs could be lost in South-east Asia as economies grind to a halt amid efforts to contain the coronavirus pandemic, wreaking havoc particularly in countries with weak social protection systems.

The Nation online: 4 APR 2020

6. ขำวนำแบบ How Lead

People must stay home and not socialise, or Thailand will become like Italy with coronavirus patients overwhelming health resources and medical personnel having to decide which patients to treat, or not, the dean of the faculty of medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, warned on Monday.

The Bangkok Post online: 23 MAR 2020

In a move to control the spread of Covid-19, the government plans to further restrict arrivals to Thailand from April 2 to April 15, though the prime minister has called on the Foreign Ministry to issue a clear directive on the subject.

The Nation online: 2 APR 2020

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความถี่รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความจากข่าวสถานการณ์
โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์

รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (5Ws1H)	หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์	
	ความถี่	ร้อยละ
Who Lead	164	56.16
What Lead	66	22.60
Where Lead	41	14.04
When Lead	6	2.06
Why Lead	10	3.43
How Lea	5	1.71
รวม	292	100

จากตาราง 1 พบว่า รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์ โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ พบรูปแบบการเขียนข่าวนำด้วย who lead มากที่สุด จำนวน 164 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 56.16 และ how lead น้อยที่สุด จำนวน 5 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 1.71

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความถี่รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่นออนไลน์

รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความ (5Ws1H)	หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ออนไลน์	
	ความถี่	ร้อยละ
Who Lead	77	46.39
What Lead	43	25.90
Where Lead	32	19.28
When Lead	6	3.62
Why Lead	4	2.41
How Lead	4	2.41
รวม	166	100

จากตาราง 2 พบว่า รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น พบรูปแบบการเขียนข่าวนำด้วย who lead มากที่สุด จำนวน 77 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 46.39 และ why lead และ how lead น้อยที่สุด จำนวน 4 ข่าวนำ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.41

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความภาษาอังกฤษจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 พบว่า รูปแบบการเขียนข่าวนำแบบสรุปความของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับที่พบมากที่สุด คือ ข่าวนำประเภท who lead จำนวน 241 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 52.62 รองลงมาคือ what lead จำนวน 109 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 23.8 และรูปแบบข่าวนำที่พบน้อยที่สุด คือ how lead จำนวน 9 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 1.97 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ พบว่า หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ พบรูปแบบการเขียนข่าวนำด้วย who lead มากที่สุด จำนวน 164 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 56.16 และ how lead น้อยที่สุด จำนวน 5 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 1.71 และจากหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น พบรูปแบบการเขียนข่าวนำด้วย who lead มากที่สุด จำนวน 77 ข่าวนำ คิดเป็นร้อยละ 46.39 และ why lead และ how lead น้อยที่สุด จำนวน 4 ข่าวนำ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.41 จากผลวิจัยข้างต้นที่พบรูปแบบของ who lead มากที่สุดของหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับสอดคล้องกับข้อสังเกตเพิ่มเติมประเด็นหนึ่งของ กฤติยา

คงสนุ่น (2542) ที่ว่า “เนื่องจากผู้เขียนประสบกับความยุ่งยากในการสร้างประโยคจึงมักจะไม่ใช่ the what lead บ่อยนัก ถ้าไม่ใช่ lead อย่างอื่นก็มักจะเลี่ยงไปใช้ the who lead โดยอนุโลม ทั้งนี้หมายความว่านำเอา “ใคร” หรือ “Who” มาเป็นประธานของประโยคแรกโดยที่ประธานของประโยคไม่สำคัญอะไรเหตุที่อาศัย “ใคร” มาเป็นประธานของประโยคในวรรณคดีก็เพราะเหตุผลเรื่องความยุ่งยากในเชิงของภาษาในเชิงการผูกประโยค” ดังเช่นตัวอย่างจากผลการวิเคราะห์ข่าวจากหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น ออนไลน์ ประจำวันที่ 6 เมษายน 2563 ดังนี้

“*Nakhon Ratchasima Governor Wichian Chantharothai* ordered hotels in the province to close temporarily from tomorrow.”

“*ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา นายวิเชียร จันทโรทัย* สั่งปิดโรงแรมในจังหวัดนครราชสีมาชั่วคราวตั้งแต่วันที่

จากตัวอย่างข้างต้น ประธานของประโยคในข่าวนำเป็นการเขียนแบบเน้นให้ “ใครเด่น” ซึ่งเป็นรูปแบบการเขียนที่พบมากที่สุด เนื่องจากการเขียนในรูปแบบนี้เน้นที่บุคคลที่มีความรับผิดชอบหลักในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าวซึ่งเป็นรูปแบบการเขียนที่พบมากในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในโลกตะวันออก เช่น ประเทศไทยและจีน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Qian (2002)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Satini, Tatalia, and Rahmat, (2020) ในการวิเคราะห์งานเขียนข่าวของนักเรียนจาก SMP NEGERI 24 PADANG ตามองค์ประกอบของการเขียนข่าว 5Ws1H ผลการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนส่วนมากไม่ได้เขียนเนื้อหาข่าวที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสมบูรณ์ของ 5Ws1H แต่พบว่า การเขียนของนักเรียนเน้นการใช้ who และ what มากที่สุด และละทิ้งส่วนประกอบอื่น ๆ จากข้อมูลทางสถิติพบว่าองค์ประกอบที่เลือกใช้ในการเขียนข่าวของนักเรียนจาก SMP NEGERI 24 PADANG น้อยที่สุด คือ how จำนวน 5 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือ why จำนวน 8 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ตามด้วย where จำนวน 16 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 26.67 และ when จำนวน 20 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 16.67 สังเกตได้ว่า who และ what เป็นองค์ประกอบที่สามารถสื่อสาร ดึงดูดผู้อ่าน และเข้าใจเนื้อหาข่าวได้ง่ายมากกว่าองค์ประกอบตัวอื่น ดังผลวิจัยนี้ที่พบรูปแบบการใช้ who lead ในการเลือกนำเสนอข่าวสถานการณ์โควิด 19 มากที่สุดเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข่าวนำจากข่าวสถานการณ์โควิด 19 ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์และเดอะเนชั่นออนไลน์ ในระหว่างวันที่ 21 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 8 เมษายน 2563 จึงอาจทำให้รูปแบบข่าวนำที่พบไม่มีความหลากหลายเพราะเป็นข่าวเฉพาะสถานการณ์โควิด 19 เท่านั้น ซึ่งประโยชน์ของผลการวิจัยนี้สามารถนำรูปแบบของการเขียนมาเป็นตัวอย่างในการสอน หรือเป็นแนวทางในการเขียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยสามารถศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบข่าวนำภาษาอังกฤษจากข่าวประเภทอื่น ๆ ได้ เช่น ข่าวการเมือง การอาชญากรรม หรือข่าวกีฬา เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาเปรียบเทียบกับลักษณะการเขียนข่าวนำในข่าวประเภทอื่น และยังสามารถนำการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างของการเขียนข่าวนำรวมไปกับมุมมองทางวัฒนธรรมที่แตกต่างของหนังสือพิมพ์ในแต่ละประเทศ เช่น เปรียบเทียบระหว่างข่าวนำในหนังสือพิมพ์ในประเทศภาษาที่ 1 (L1) กับในประเทศภาษาที่ 2 (L2) หรือเปรียบเทียบระหว่างข่าวนำในหนังสือพิมพ์ในประเทศภาษาที่ 1 (L1) ด้วยกัน หรือระหว่างข่าวนำในหนังสือพิมพ์ในประเทศภาษาที่ 2 (L2) เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงสร้างและรูปแบบการเขียนในเชิงวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). *สถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทย*. สืบค้นจาก https://www.mhesi.go.th/index.php/content_page/item/1301-covid-status-2020-03-31.html
- กฤติยา คงสนุ่น. (2542). *การสื่อข่าวและการรายงานข่าวเบื้องต้น*. นครปฐม: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- เกษมสันต์ วัฒนานรงค์. (2554). *การสร้างเนื้อเรื่องและการยอมรับสื่อออนไลน์*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/181957>
- เดวิด แรนต์ล. (2559). *คนข่าว ฉลาดทำงานศตวรรษ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ปทุมรัตน์ พิงคานนท์. (2548). *การสื่อข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พงศกร เมธีธรรม. (2560). *ภาษาอังกฤษ มายาคติ อำนาจ และการครอบงำ*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สิริวรรณ นันทจันทุล. (2543). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2545). *การสื่อข่าว: หลักการและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- Ekeanyanwu, N. (2012). *News Writing and Reporting*. Retrieved from <https://bbcnoun.com.ng/courseware/MAC%20225.pdf>
- Harris, L. & Johnson. (1999). *The Complete Reporter: Fundamentals of News Gathering, Writing, and Editing*. Needham Height, MA 02494: A Pearson Education.
- Mackane, A. (2014). *News Writing*. Dorchester: SAGE.
- Qian, Z. (2002). *A Corpus-Based Study on the Structure of American and Chinese News Leads from an Intercultural Perspective*. (Master of Arts Dissertation, Huazhong University of Science and Technology).
- Satini, R., Tatalia, R. & Rahmat, W. (2020). Content Analysis of News Completeness Elements Text for Students of SMP Negeri 24 Padang. *Journal of Asian Studies: Culture, Language, Art and Communications*, 1(1), 38-44. Retrieved from <https://journal.haqipub.com/index.php/jas/article/view/5>
- Sonaik, S. A. (1987). *Fundamentals of News Reporting*. Lagos: John West.

บทความปริทัศน์ (Review article)

สวัสดีครับ คุณภรรยา : การแทรกแนวคิดผ่านนวนิยายแปลสมัยใหม่ของจีน

สุกัญญาโสกี ใจกล้า^{1*}

Sukunyasopee Chaiklam^{1*}

ชื่อหนังสือ สวัสดีครับ คุณภรรยา!

ชื่อผู้แต่ง เยว่เซี่ยเตี้ยอิ่ง

จำนวนหน้า 333 หน้า

สำนักพิมพ์ อรุณ

ปีที่พิมพ์ 2563

ครั้งที่พิมพ์ 3

ราคา 315 บาท

^{1*}สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Pibulsongkram University

*Corresponding author; email: sukunyasopee@gmail.com

นวนิยายแปลของจีนปรากฏในประเทศไทยมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้แปล “หนังสือพงศาวดารจีนเป็นภาษาไทย 2 เรื่อง คือ เรื่องไซฮั่นเรื่อง 1 กับเรื่องสามก๊กเรื่อง 1” (ตำนานหนังสือสามก๊ก อ้างถึงใน วินัย สุภใส, 2553, น. 218) ทำให้คนไทยได้รู้จักกับนวนิยายจีนนับตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน และอาจกล่าวได้ว่านวนิยายแปลจีนที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน นั้นมีจำนวนมาก เปรียบเสมือนเป็นกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ประเทศจีนให้นานาชาติได้รู้จักผ่านนวนิยายหรือวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์หรือซีรีส์ อันเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต หรือแม้กระทั่งความคิดของเจ้าของผลงาน

ในช่วงระยะเวลาสิบปีที่ผ่านมา ซีรีส์จีนเริ่มเป็นที่กล่าวขานในหมู่ผู้ชมชาวไทยเหมือนที่ซีรีส์เกาหลีได้ดึงดูดกระแสเกาหลีนิยม จนทำให้ธุรกิจความงามและแฟชั่นของเกาหลีมีการเติบโตขึ้นถึง 75.40 % การท่องเที่ยว 33.30 % และอาหาร 31.80 % (เจาะลึกซีรีส์จีน วัฒนธรรมสัมพันธ์ไทย-จีนด้วยแว่นทฤษฎี Cultural Soft Power, 2565) จึงไม่น่าแปลกใจที่ประเทศจีนจะใช้กลยุทธ์เช่นเดียวกับเกาหลีได้ จนสามารถค้นหาคำว่า นวนิยายแปลจีน ได้ถึง 11,800,000 รายการ ใน 0.49 วินาที แสดงให้เห็นกระแสความนิยมในการอ่านนวนิยายแปลของจีนที่มีอยู่ขณะนี้

เยว่เซี่ยเต๋ยอิ่ง ผู้เจ้าของผลงาน สวัสดิ์ศรีรับ คุณภรรยา เล่มนี้ เป็นนักเขียนนิยายชื่อดังที่ค่อนข้างเป็นที่รู้จักอย่างมากในประเทศไทย ผลงานของเธอถูกนำมาแปลเป็นภาษาไทยและตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก จนทำให้มีแฟนคลับชาวไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเอกลักษณ์ของงานเขียน เยว่เซี่ยเต๋ยอิ่ง คือ เป็นงานที่อ่านง่ายแต่ไม่น่าเบื่อ มีทั้งแนวย้อนยุคและแนวปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเขียนโรแมนติกคอมเมดี้เป็นหลัก ซึ่งแทบทุกเรื่องคาแรคเตอร์ตัวละครหลักจะมีความน่าสนใจ และมักจะมีจุดเด่นให้คนจดจำ เช่น นางเอกจากเรื่อง ข้าก็เป็นสตรีเช่นนี้ นางเอกจากเรื่อง สวัสดิ์ศรีรับคุณภรรยา เป็นต้น (Amarinbooks Team, 2563)

นวนิยายสะท้อนปัญหาในระดับชาติ

นวนิยายเรื่องนี้เป็นเรื่องราวของหญิงสาวคนหนึ่งทำงานในออฟฟิต ชื่อว่า “ซูเล่อ” ที่วันหนึ่งเธอถูกขโมยแผนงานทำให้เธอตัดสินใจลาออกจากงาน และกลับบ้านมาเจอว่าที่สามีกำลังพลอดรักอยู่กับเพื่อนของเธอ จวงเจ๋ยและหลินฉีตกใจที่ซูเล่อเดินทางกลับมาพบเหตุการณ์นี้ แต่ ซูเล่อก็แสดงความเข้มแข็งออกไปด้วยการตัดสินใจเลิกกับจวงเจ๋ยและออกจากบ้านหลังนี้ไปพักอยู่กับเพื่อนสนิทคนหนึ่ง จุดเริ่มต้นนวนิยายเรื่องนี้แสดงเหตุการณ์การนอกใจของผู้ชายคนหนึ่งที่คุณเขียนใช้ประเด็นนี้ในการสอดแทรกค่านิยมเกี่ยวกับการนอกใจไว้หลายครั้ง อาทิ การแสดง

ความคิดของชูเล่อ หลังจากที่ถูกเจ๋อเจ๋ออ่อนวอนให้เธอยังคงคบกับเขาเหมือนเดิม จากบทบรรยายว่า “ชูเล่อมีหน้าตาดี ไม่รู้จริง ๆ ว่าผู้หญิงคนหนึ่งต้องมีหัวใจต่างขนาดไหน ถึงมองว่าการเป็นกิ๊กกับแฟนชาวบ้านเป็นเรื่องน่าภูมิใจ แล้วก็รู้ว่าหน้าตาของผู้ชายคนหนึ่งต้องหนาแค่ไหน ถึงตีหน้าชื่อในเวลาแบบนี้ได้” (เยว่, 2563, น. 4) อันเป็นการแสดงออกให้เห็นว่าตัวเอกไม่ได้มีความคิดในทางสนับสนุนการนอกใจ อีกทั้งยังมีบทสนทนาที่ประนามการนอกใจอีกหลายครั้ง เช่น การพูดถึงหลินฉี ในงานเลี้ยงรุ่นมหาวิทยาลัย โดยบทสนทนากล่าวว่า ““เป็นมือที่สามยังชูคอได้ขนาดนี้” หลี่เชวียนหร่านนี้หน้าตาด้วยความรังเกียจ ไม่อยากเห็นท่าทางได้ใจของหลินฉี เธอหันไปยึดส้มผลหนึ่งใส่มือชูเล่อ” (เยว่, 2563, น. 20) ซึ่งการนอกใจนี้เป็นปัญหาระดับชาติที่รัฐบาลจีนต้องออกมาควบคุมดูแล ดังที่เห็นได้จากบทความเรื่อง ทำไมการ ‘นอกใจ’ จึงกลายเป็นปัญหาระดับชาติของจีน? จน ‘รัฐบาล’ ต้องควบคุม! ที่กล่าวไว้ว่า ในประเทศจีนมีปัญหาเรื่องการ “นอกใจ” ไม่น้อยเช่นกัน โดยเฉพาะในช่วง 10-20 ปีมานี้ ดังที่เราเคยได้เห็นคลิปหรือข่าวจากประเทศจีนในหน้าสื่อไทย อันมีเนื้อหาตบตีแย่งชิงทำร้ายร่างกายกันระหว่างภรรยาหลวงและภรยาน้อย ถือเป็นไวรัล-กระแสสังคมที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในช่วงสังคมออนไลน์ในช่วง 5 ปีก่อนหน้านี้ ก่อนที่ “รัฐบาลจีน” จะสั่งไปที่แต่ละแพลตฟอร์มให้แบนเนื้อหาเหล่านี้เสียเนื่องจากทำให้เกิดความวุ่นวายและสร้างบรรยากาศที่เป็นตัวอย่างไม่เหมาะสมในสังคมจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นตัวอย่างไม่ดีให้แก่คนรุ่นใหม่ ที่จะป็นอนาคตของชาติ (ภากร กัทชลี, 2564) ในนวนิยายจึงมีการแสดงทัศนคติของคนทั่วไปที่มีต่อพฤติกรรมการนอกใจอย่างตรงไปตรงมา ทั้งการแสดงออกทางวาจาและความคิด ดังเช่นการบรรยายตอนหนึ่งว่า “พอได้ยินชูเล่อพูดอย่างนี้ ต่างก็หันไปมองหลินฉีกับเจ๋อเจ๋อ แสดงท่าทีอยากรู้ อยากเห็นต่อผู้หญิงมือที่สามและชายคบซ้อน ถึงอย่างไรยุคสมัยนี้คนที่ป็นมือที่สามย่อมเป็นฝ่ายถูกตำมากกว่า โลกแห่งความจริงไม่ได้เหมือนในละครของฉงหยงเหยา ไม่มีพรอกรักแท้ชนะทุกสิ่ง” (เยว่, 2563, น. 7)

ส่วนตัวอย่างการแสดงออกทางวาจาดูพฤติกรรมการนอกใจ ในนวนิยายเรื่องนี้ได้แสดงออกหลายครั้ง เป็นการย้าให้ผู้่านเข้าใจว่าพฤติกรรมนี้เป็นการกระทำที่น่าละอาย เมื่อกระทำแล้วจะต้องโดนประนามจากสังคม อาจจะถูกเรียกด้วยคำที่หยาบคาย ดังบทสนทนาของเพื่อนกับชูเล่อว่า “นางร้านหลินฉีนี่อีกแล้ว” เฉินเยว่โมโหจนลุกขึ้นมานั่ง “ทำไมเธอไม่ตบไอ้อีหมา ๆ * นี่ไปสักสองฉาดนะ คิดว่าเล่น ๆ เหรอ!” (*โก่วหนานหนี่ว เป็นคำคำที่ใช้ตำชายหญิงที่มีความสัมพันธ์ฉันทู้สาว) (เยว่, 2563, น. 7) หรือแม้แต่กระทั่งจะกล่าวถึงความสัมพันธ์แบบชู้ชู้ว่า “คนหนึ่งที่ไอโซเซเพล อีกคนก็เป็นมือที่สาม เหมาะกันอย่างกับผีเน่ากับโลงศพ” (เยว่, 2563, น. 13) และ “งานเลี้ยงรุ่นวันนี้ อากาศดีจนชูเล่อหาข้ออ้างไม่ไปร่วมงาน

ไม่ได้ เธอรู้สึกมีกลางสังหรณ์ไม่ว่าคู่ชู้สนั้นขลิสนธิ จวงเว่ยต้องมางานด้วยกันแน่นอน” (เยว่, 2563, น. 16)

ผู้หญิงต้องรักศักดิ์ศรีของตนเอง

นอกจากค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมภายนอกใจแล้ว ผู้แต่งยังสอดแทรกค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการรักศักดิ์ศรีของผู้หญิงเข้ามามากมาย นับตั้งแต่การที่ผู้หญิงจะต้องรู้จักพึ่งพาตัวเอง รู้จักทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงินเอง และรู้จักรักศักดิ์ศรี ไม่มีความคิดไปยึดติดกับเพศชาย โดยแสดงออกตั้งแต่การตัดสินใจของซูเล่อที่ตัดสินใจเลิกกับจวงเจ่ย และยังบอกกับเพื่อนสนิทว่า “คุณนายแม่บ้านฉันบอกว่าถ้าผู้หญิงจะเป็นจะตายเพราะผู้ชายคนเดียวแบบนั้นชีวิตนี้ก็ไร้ค่า” พร้อมกับยั่วว่า “เธอไม่ต้องเป็นห่วงนะ ก็แค่ผู้ชายคนเดียว ซูเล่อคนนี้ไม่ถึงกับขาดจวงเจ่ยแล้ว จะอยู่ไม่ได้ สิ่งที่ฉันจะทำคือต้องมีชีวิตที่ดีกว่าเดิม” (เยว่, 2563, น. 15) แม้แต่เหตุการณ์ที่เธอเจอกับหลินฉี ซึ่งเป็นตัวการทำให้เลิกกับจวงเจ่ย เธอกลับพูดกับหลินฉีด้วยทัศนคติที่เป็นบวกว่า “ฉันยังมีอะไรอีกมากมายที่อยากทำ ทำไมจะต้องละล้าละลังเพื่อผู้ชายคนเดียว ชายหน้าตัวเองเปล่า ๆ ฉันต้องชอบใจเธอด้วยซ้ำ อย่างน้อยก็ไม่ต้องรอไปจนหลังแต่งงานค่อยมารู้ว่าจวงเจ่ยเป็นผู้ชายแบบนี้” (เยว่, 2563, น. 25) แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งต้องการสอดแทรกค่านิยมในการรักศักดิ์ศรีของผู้หญิงลงไป เพราะแม้กระทั่งบทสนทนาที่ซูเล่อพูดกับจวงเว่ยเมื่อพบกันภายหลัง เธอก็ยังกล่าวอย่างมั่นใจว่า “ตอนที่นายออกกับผู้หญิงคนอื่น เราก็ขาดกันแล้ว นิสยฉันเป็นยังงี้ ไม่จำเป็นต้องให้นายมาวิจารณ์ คนอย่างซูเล่อพึ่งพาพึ่งตนพึ่งตัวเอง แต่ไหนแต่ไรไม่เคยใช้ชีวิตโดยต้องพึ่งพานาย” (เยว่, 2563, น. 27) เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชาย หรือพึ่งพาผู้อื่น ผู้หญิงที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมจะต้องพึ่งพาตัวเองและรักศักดิ์ศรีของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองการเลือกคู่ของหนุ่มสาวชาวจีนในปัจจุบันจากผลการสำรวจตัวเลขในแพลตฟอร์ม “เจินอ้าย” พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ประมาณ 52 % มองว่า ชายหญิงที่เป็นคู่รักควรหาเงินได้เท่ากัน กล่าวคือ ต้องช่วยกันทำมาหากินได้ ส่วนมุมมองของสาวจีน ประมาณ 54 % ของหญิงจีนที่ตอบผลสำรวจมองว่า ชายต้องหาเงินได้มากกว่าแฟนสาว 2 เท่า ซึ่งมีอีก 30 % คิดถึงขั้นที่ว่า แฟนหนุ่มที่จะคบด้วย ต้องมีรายได้มากกว่าเธอ 3 เท่า (ภากร กัทลี, 2564)

สังคมทหุหระที่ต้งพ้งพาตัวเอง

จากประเด็นที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้เกี่ยวกับการพึ่งพาตัวเองของผู้หญิงยุคใหม่นั้น ปัจจัยส่วนหนึ่งที่เกิาคำนีมนีคือ สังคมเมืองของจีนมีการอดความทหุหระ มีฐานะทางการเงินที่ดีของแต่ละบุคคล สะท้อนให้เห็นได้จากการบรรยายเกี่ยวกับร้านอาหารที่จัดงานเลี้ยงรุ่นของมหาวิทยาลัยว่า “ร้านอาหารไทร่ย์เป็นร้านอาหารระดับไฮเอนด์ของเมือง A ชูเล่เคยไปสองครั้งตอนงานเลี้ยงมื่อค่าของบริษัท แม้อาหารที่นี่ไม่นับว่าสุดยอด แต่การตกแต่งและบริการถือว่าเป็นเลิศ จุดสำคัญของสถานที่แบบนี้คือใช้เป็นทีไ้อวดความร่ำรวยและความทหุหระฟ้งเฟ้อ” (เยว่, 2563, น. 18) ดังนั้น เมื่อชูเล่ต้องเดินทางไปงานเลี้ยงที่ร้านอาหารแห่งนั้น เธอจึงต้อง “แต่งตัวอย่างใจเย็น แต่งหน้าแต่งตา สวมรองเท้าส้นสูง มุ่งหน้าเข้าสู่การแข่งขันชิงดีชิงเด่น” เพราะ “ทุกคนล้วนแต่งตัวกันมาอย่างฉูดฉาดพิถีพิถัน รวากับเป็นบุคคลประเภทที่ประสบความสำเร็จสูง” (เยว่, 2563, น. 18) ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นภาพสะท้อนส่วนหนึ่งของสังคมที่สอดคล้องกับการสอดแทรก คำนียมให้กับผู้อ่านว่า เป็นผู้หญิงต้องทำงาน หาเงินด้วยตนเอง ทำตัวเองให้เข้มแข็ง มีศักดิ์ศรีไม่พึ่งพาผู้อื่น เพราะส่วนหนึ่งต้องการเป็นคนหนึ่งที่ประสบความสำเร็จในสังคม

นอกจากนี้ผู้แต่งยังสะท้อนภาพส่วนหนึ่งของสังคมให้เห็นว่า หนุ่มสาวชาวจีนในวัยทำงานจะต้องรู้จักประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย แม้จะมีน้ำใจแต่ก็ต้องวางแผนการใช้เงินให้รอบคอบเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ดังเช่น บทสนทนาในงานเลี้ยงที่ผู้หญิงทำงานสนทนากัน บางคนกล่าวว่า “ยังไม่ต้องอะไร แคปากกาเซ็นชื่อด้ามเดียว ยังกำหนดว่าต้องใช้ให้ได้ถึงกี่วัน” และมีอีกคนพูดแย้งว่า “ยังดีกว่าเจ้านายเก่าฉัน ที่ให้ผู้จัดการแต่ละแผนกนับจำนวนกระดาษที่ใช้ในแต่ละสัปดาห์” และสรุปภาพรวมของการทำงานในปัจจุบันว่า “สังคมตอนนี้มนุษย์เงินเดือนทำงานก็ต้องขยันขันแข็ง กินก็ต้องน้อยกว่าแมว นอนก็ต้องดีกว่าหมา ตื่นก็ต้องเช้ากว่าไก่” (เยว่, 2563, น. 20) เป็นการแสดงให้เห็นภาพชีวิตการทำงานของหนุ่มสาวชาวจีนในปัจจุบันได้ส่วนหนึ่ง ส่งผลให้ผู้แต่งสร้างตัวละคร ชูเล่ เพื่อให้เป็นแบบฉบับของผู้หญิงยุคปัจจุบันที่รักศักดิ์ศรีของตนเอง ไม่พึ่งพาใคร มีความสุขกับการทำงานของตนเอง โดยเฉพาะการแทรกเรื่องราวว่า ชูเล่เป็นผู้หญิงที่ทำความชอบของตัวเองให้ได้เงินไปด้วย กล่าวคือ นอกจาก ชูเล่จะเป็นพนักงานออฟฟิตแล้ว เธอยังเขียนนวนิยายลงขายทางเว็บเป็นงานอดิเรกอีกด้วย ทำให้ชีวิตของเธอสามารถตัดสินใจลาออกจากงานได้อย่างรวดเร็ว ดังบทบรรยายเกี่ยวกับชูเล่ว่า “ช่วงชีวิตการทำงานที่ผ่านมาของเธอ แม้เงินเดือนจะไม่นับว่าสูง แต่ก็เหมือนเพื่อนนักศึกษาคนอื่นที่ต้องจ่ายค่าเช่าบ้านอะไรต่อมิอะไร จึงทำให้ประหยัดเงินไปได้มาก ประกอบกับเธอชอบ

เขียนนิยายลงเว็บ เลยหาเงินได้นิด ๆ หน่อย ๆ พอให้ใช้จ่ายกินอยู่สักสองสามเดือนได้ไม่มีปัญหา” (เยว่, 2563, น. 30 - 31)

หน้าที่ที่สำคัญของวรรณกรรมคือการสะท้อนภาพวิถีชีวิต ความคิด ความรู้สึกของคนในสังคมที่เป็นต้นกำเนิดของวรรณกรรมนั้น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน ก็อาจจะเป็นเครื่องมือในการสอดแทรกแนวคิดหรือค่านิยมที่พึงาม เพื่อสั่งสอนสมาชิกในสังคมที่ดำรงชีวิตอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับวิกฤตบางอย่าง ดังเช่นนวนิยายเรื่องนี้ ที่แสดงให้เห็นว่าสังคมจีนประสบกับการนอกใจ จนต้องสอดแทรกค่านิยมและมุมมองต่อการนอกใจว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ อาจจะส่งผลเสียต่อชีวิตการทำงานหรือชีวิตครอบครัวของตนเองได้ และยังมีการสอดแทรกค่านิยมให้ผู้หญิงรักศักดิ์ศรีของตัวเอง เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการอ่านนวนิยายของแต่ละชนชาติ อาจเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนความคิดของคนในสังคม สภาพส่วนหนึ่งของสังคมค่านิยม แม้กระทั่งวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ ได้อย่างดี

เอกสารอ้างอิง

เจาะลึก! ซีรีส์จีน วัฒนธรรมสัมพันธ์ไทย-จีน ด้วยแรงแห่ง Cultural Soft Power. (2565).

สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/1000497>

ภากร กัทชลี. (2564). ทำไมการ ‘นอกใจ’ จึงกลายเป็นปัญหาระดับชาติของจีน? จน ‘รัฐบาล’

ต้องควบคุม!. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/columnist/959626>

เยว่, เชียเตียอิง. (2563). *สวัสดีครับ คุณภรรยา [老婆,你好!]* (อิ๋หนิง, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: อรุณ.

วินัย สุกใส. (2553.) วิวัฒนาการวรรณกรรมจีนในภาษาไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2411 – 2475. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 3(3). 212 – 240.

Amarinbooks Team. (2563). *เยว่เซียเตียอิง รวมผลงานของนักเขียนชื่อดังท่านนี้ ที่คุณต้องอ่านให้ได้*. สืบค้นจาก <https://amarinbooks.com/yuexiadieying/>

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
เลขที่ 156 หมู่ 5 ต.พลาชุมพล
อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์: 0 5526 7087